

קלקראת שבת מלכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת שופטים

לקראת שבת מלאכתא

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין	בני ברק	ירושלים	עיר
18:13	18:26	18:34	18:23	18:17	18:32	18:26	18:35	18:34	18:17	כניסת שבת
19:29	19:27	19:28	19:29	19:28	19:30	19:29	19:28	19:29	19:27	יציאת שבת
20:04	20:07	20:07	20:04	20:04	20:05	20:07	20:06	20:06	20:07	ר"ת

Dirshu
דרשו'ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

להצטרפות לרשימת התפוצה שלחו מייל ל - Dirshu@dirshu.co.il

יום חמישי ה' אלול תשע"ו | פניני פרשת השבוע פרשת שופטים | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

הויכוח ב'זכרון משה' על המקרה המזעזע שהביא את מרן רבי ישראל סלאנט להקים את תנועת המוסר?

נטע את המעשה הידוע מה עורר את רבי ישראל סלאנט זצ"ל להפיץ את לימוד המוסר בכלל ישראל. וכך היה המעשה, בעיר וילנא התגוררו שני סנדלרים שעבדו לפרנסתם בזיע ויגע, לימים עלה אחד משניהם לגדולה עד שנהיה עשיר וגביר גדול, ובזכות עשירותו זכה להשתדך עם משפחה של אחד מגדולי הדור, כמובן שההערכות לחתונה גדולה זו עשתה לה כנפיים וכל תושבי וילנא שוחחו וציפו לארוע הגדול והחשוב בעירם. הסנדלר הגביר כמובן הזמין את כל ידידיו ובתוכם גם את ידידו לשעבר הסנדלר שנשאר סנדלר פשוט ויגע במקצועו.

והנה הגיעה שעת החופה של החתונה הגדולה, ובין המשתתפים הרבים נוכח גם ידידו הסנדלר.... כשראה הסנדלר הפשוט את ידידו הגביר הסנדלר לשעבר עומד תחת החופה המפוארת יחד עם גדולי הדור, חמת הקנאה בערה בו ולא היה יכול להבליג על קנאתו עד שעשה מעשה נפשע מאין כמותו, הוא חלץ את נעלו מעל רגלו ניגש למחותן לעיני כל המכובדים שנכחו שם ושאל אותו בקול רם, 'כמה עולה לתקן נעל זו? העשיר הסנדלר לשעבר כאשר שמע זאת לא ידע היכן לשים עצמו מרוב בושה והתמוטט...!!

ואמר מרן רבי ישראל - אם עד כדי כך יכולה להגיע השחתה של בן אדם, אם כך צריכים להפיץ את לימוד המוסר בכלל ישראל! כך סיפר רבי ועלוועל צ'צ'יק בנועם מתיקותו. לעומתו אמר לו ר' נטע ציינורט, לדעתי לא זה מה שעורר את רבי ישראל שאדם יכול להיות כזה בעל קנאה עד שיגיע לדברים כאלו, זה לא היה חידוש בשבילו [וי"א שאמר כך שבשביל כזו השחתה לא צריך להפיץ את המוסר כי אין חשש שתתפשט השחתה מעין זו בקרב ההמון], החידוש הוא איך יכול להיות שהמחותן הזה היה כזה בעל תאות הכבוד שלא יכל להכיל בושה זו, הרי היה צריך להגיד לאותו סנדלר 'החייטני שימחתני'.

מבהילו! כשאדם לא שם עצמו כ'שוטר' על הכרעת שכלו, ונותן להגשותיו לפרוץ ללא הגבל ומעצור, הרי יכול לצאת מכך חורבן נוראי לו ולכל הסובבים אותו! 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך'!

צילום ברי"א - CC BY 2.5

הרב בנימין בירנצוויג

"שָׁפְטִים וְשׁוֹטְרִים, תִּתֵּן לָהֶם כָּל שְׁעָרֶיךָ" (דברים ט"ז, י"ח)

מה עושה כאן המילה 'לך' במשפט הזה? האם לא היה ראוי לכתוב "שופטים ושוטרים תתן בכל שעריך"?

שאלה זו העיר מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בספרו דרש משה, והוא מבאר שיסוד גדול מגלה לנו התורה בהוספת מילה זו - התורה באה להורות לנו בזה, שלא די בקביעת שופטים ושוטרים בכל עיר ומושב,

אלא גם כל אחד ואחד צריך לשים עצמו שופט ושוטר על מעשיו, האדם צריך לשפוט כל מעשה ומעשה שלו האם הוא לפי חוקי התורה, האם מעשיו הוגנים ומהוגנים ביחסי בין אדם למקום ובין אדם לחברו!

אבל נקודה נוספת וחשובה מתבארת לנו בזאת! שמלבד שאדם יש לו להיות 'שופט' של עצמו, צריך הוא גם להיות 'שוטר' של עצמו! דהיינו הוא צריך לשים עצמו כשוטר כדי לבדוק האם הכרעותיו כשופט של עצמו להתנהג בדרכי התורה, מתקיימים ומתבצעים,

וכשהשוטר שבו ימצא כי אינו מקיים את פקודות השופט שבו, הרי עליו לקנוס עצמו כדי לקיים הוראות המשפט של דרכי התורה והמצוות שהוא שפט את עצמו.

הרצונות והתאוות שבאדם, מתגברות לפעמים על הוראות ה'שופט' שבו שהוא השכל שקבע כי הן לא ראויות ופסולות, לכן יש לאדם להציב את ה'שוטר' שבו להתגבר על הרצונות והתאוות ולהכפיפם להוראות משפט התורה והדרך הישרה שילך בה האדם.

***

מעשה מזעזע שהתרחש בוילנא, היה מוקד הויכוח בבית הכנסת 'זכרון משה', האם הוא שהוביל את מרנא רבי ישראל מסלאנט זיע"א להקים את תנועת המוסר בכלל ישראל?

וכן מובא הסיפור בספר אהל משה: פעם עמדו ושוחחו מחוץ לבית הכנסת המרכזי 'זכרון משה' בירושלים, שני יהודים של צורה רבי ועלוועל צ'צ'יק ורבי נטע ציינורט זכר צדיקים לברכה, סיפר רבי ועלוועל לרבי

דאגתו היוצאת דופן של רבי יוסף חיים זוננפלד למי שנלחם בו כל חייו

'ממתי אתה פוסק בפקוח נפש?!' גער רבי יוסף חיים בהרב ד"ר וולך...

לשם לא יתקבל אח"כ לשערי צדק.

בצר להם הלך קרוב משפחתו של החולה - שגם הוא כבר התרחק מדרך התורה והתקרב לציונים - אל הרב זוננפלד כדי לבקש ממנו שישכנע את הרב וולך לקבל את החולה לבית החולים, יום חורפי היה, גשם זלעפות שוטף ניתך ארצה, וכך כשהוא רטוב כולו נכנס לביתו של רבי יוסף חיים ומצאו כשהוא שקוע בלימוד התורה הקדושה, קרוב המשפחה מספר שלמרות שרבי יוסף חיים מאוד כעס עליו על שעזב את דרך התורה, בכל אופן קיבל אותו בכבוד גדול ושאל לרצונו, 'סיפרתי לו על כל העניין' מספר קרוב המשפחה, ותיכף כששמע במה המדובר קימט את הגמרא במקום שאחז, נעמד ממקומו לקח את מעילו והתחיל ללכת לכיוון דלת הבית. אמרתי לרבי יוסף חיים 'לא זו היתה כוונתי, אני מסתפק במכתב לד"ר וולך, אל לכבוד הרב לטרוח ללכת לבית החולים', אך רבי יוסף חיים ענה לי: 'בפקוח נפש של יהודי אני לא מסתפק במכתב אני רץ מה...; וכך היה בגשם שוטף רץ וכל ניסיונותי לעצרו שיחכה להפוגת הגשם לא הועילו, הוא חזר ואמר 'בפקוח נפש לא מתמהמהים' וכשהגענו לרח' יפו שכרנו כרכה לכיוון בית החולים, ואז לקח הרב ספר תהילים והתפלל, ואחר כרבע שעה הגענו לחצר ביה"ח, רבי יוסף חיים רץ לכיוון בית החולים ולא חיכה שאגמור לשלם לעגלון, רץ פנימה ושוחח עם ד"ר וולך, לא הספקתי לשמוע את כל המשא ומתן,

ר' יוסף חיים זוננפלד

רק שמעתי שאמר לד"ר וולך 'ממתי אתה פוסק בענייני פקוח נפש?!' ואמר לי מיד להביא את החולה לכאן, וחיכה עד שיביאו את החולה וקבלו אותו, ורק אז הלך לביתו ואחר שבועיים אכן הבריא, ולא סיפרו לחולה את כל הסיפור הזה.

שנה לאחר מכן התקיים טקס הנחת אבן פינה ליישוב חדש בגליל, והחולה שהבריא בתוקף תפקידו כאחד מראשי ההסתדרות עלה לנאום נאום חוצב להבות שכלל מנה של ציונות, וצעק והכריז בקול גדול 'אנחנו נבנה את הארץ תוך מלחמת חורמה ביד השחורה של הרב זוננפלד ופמלייתו'.

קרוב המשפחה שטיפל בזמנו בכל העניין של העברתו לבית חולים שערי צדק, גם היה נוכח באותו מעמד, ולא יכול היה לשאת את נאום השטנה נגד מי שהציל את חייו של הנואם, וכך הוא מספר: קמתי ממקומי וצעקתי לו לפני כל הקהל 'שתוק! אתה חייב לו את חיך', ומרוב תדהמה על כך שאני קרובו עושה לו כך הוא הפסיק את נאומו, ואז לקחתי את הרמקול וסיפרתי לכולם איך היד השחורה הזו כביכול של הרב זוננפלד הצילה אותו ממות לחיים...

אם כן, זו היא דרך התורה, כי יהודי באשר הוא יהודי צריך לדאוג לשלומו ולצרכיו הגשמיים, ויחד עם זאת אם צריך להילחם בדרכו הנלווה עושים את זה ביתר שאת וביתר עוז.

הרב ישראל ליוש

בפרשתנו אנו מוצאים נקודה חשובה ומעניינת, והיא מופיעה בשני נושאים בפרשה, בפרשת עגלה ערופה - זקני העיר הקרובה אל החלל המביאים את העגלה ועורפים אותה בנחל צריכים לענות ולומר 'ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו', ורש"י כבר שואל: 'וכי עלתה על לב שזקני בית דין שופכי דמים הם? אלא מתרץ רש"י: לא ראינוהו, ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוויה.'

ותמהו המפרשים 'וכי גם אם הם אכן פטרוהו בלא מזונות ובלא לוויה, וכי יש במעשה זה כדי 'שפיכות דמים'?', תירוצים רבים נאמרו על קושיה זו, אך המעניין שבהם הוא תירוץ של בעל הדרכי מוסר רבי יעקב ניימן זצ"ל, התביעה על זקני העיר היא ע"כ שהם פטרו את הרוצח בלי מזונות ובלו לוויה, ולא כפי הפשט שהתביעה היא על שפטרו את הנרצח בלי מזונות ובלו לוויה, כי מצבו הירוד של הרוצח שהגיע עד כדי כך שהוא רצח את חברו הוא משום שהיה חסר לו תשומת לב ומילות עידוד, ואם זקני העיר היו מעודדים אותו יתכן שהוא לא היה מגיע למצב ירוד כל כך.

ורואים אנו מכך יסוד חשוב בחינוך,

שגם לרשעים ולסוטים קצת מדרך הישר מגיעה אהבה וחיבה. אין זה סותר שצריך למחות במעשיהם ולהתרחק מחברות עמם, אך יחד עם זאת צריך לדאוג לכל צרכיהם, לאהוב אותם ובכך בעזרת ה' ישובו בתשובה שלמה.

גם בעניין ערי מקלט המוזכרים בפרשתנו, מוצאים אנו את אותה נקודה, הרי הרוצח בשוגג אינו צדיק גדול כי הרי מגלגלים חובה ע"י חייב, ובכל זאת דואגים לכל צרכיו בעיר מקלט עד כדי כך שמגלגל רבו עמו כדי שיוכל ללמוד איתו תורה, וכל זאת משום שהענישה בראיה היהודית, איננה כדי להתחשב בציבור תוך כדי השפלה של הנענש, אלא היא דאגה לחינוכו תוך כדי שמירה על כבודו.

***

סיפור מעניין מסופר בעניין זה על רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, אחד מראשי ההסתדרות העובדים, אשר היה ידוע בשנאתו לדת בכלל, ולרבי יוסף חיים זוננפלד בפרט, חלה מאוד והלך לביה"ח של המסיון בירושלים, דבר שכשלעצמו היה מנוגד מאוד לדרכו של רבי יוסף חיים, שם התדרדר מצבו מאוד עד שהתייאשו מחייו ויעצו לו שיעבור לשערי צדק לביה"ח של הרב ד"ר וולך, שם אולי יצליחו להציל את חייו, אך דא עקא ד"ר וולך סירב לקבלו לטיפול בבית החולים, משתי סיבות גם מפני המחלוקת שעשה עם הרב זוננפלד שהיה רבו של ד"ר וולך, וגם משום שהלך קודם לביה"ח של המסיונרים, וכלל היה בידו כי מי שהלך

'אני לא אכתוב שקר' הגיב בהחלטיות, הגבאים השתוממו וגם נבהלו. לאיזה שקר כוונת מרן? וכי מצא דופי כלשהו בהסדר ההלכתי שהוסכם על כולם?

כשמרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א סירב לחתום על טופס של קופת הצדקה

''דרשו השפטים היטב והנה עד שקר'' (דברים י"ט, י"ח)

לקבל לדבר אמת

כשבאים אל רבנו ילדים לקבל ברכה לבר מצוה, שואלים אותו איזו קבלה נקבל לכל החיים, והוא אומר להם תקבלו על עצמכם לומר רק אמת. כולם יוצאים ממנו שמחים וטובי לב, חושבים לעצמם: איזו קבלה פשוטה וקלה זאת, זה כל מה שהרב רוצה מאתנו. התרומם ראש הישיבה ממקומו, הגביה את קולו ואמה: הם לא יודעים שהיום כמעט אף אחד אינו אומר אמת, אתם חושבים שזה קל? וכשאמר דבר זה למרן הגר"ח שליט"א, הסביר ע"פ מה דהביא בארחות יושר ערך אמת, שהדובר אמת נזהר מכל העברות, כדאי במדרש מי השלוח.

שקרנים עפ"י רוב ממשיכים בדרכם. שקרן לא משקר פעם אחת, אלא הרבה. ובנוסף, הוא גם בטוח שהוא בסדר, אומה: שיקרתי קצת... והחזו"א אומה: אדם מפחד, כי יודע שאח"כ יתברר שמה שאמר לא אמיתי, אבל מי שיודע שהאמת תמיד איתו - לא מפחד. (מזקנים (אתבונן))

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

מחפש האמת

איתא במס' עירובין ק ע"ב, אמר רבי יוחנן אלמלא לא ניתנה תורה היינו למדין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה דרך ארץ מתרנגול וכו', ע"כ. וצ"ב מהיכ"ת שנלמד מחתול צניעות, הלא כל העולם, כל הנבראים, אינם מתנהגים בצניעות, שאם נבוא ללמוד על עצם הצניעות מחתול ועל עצם הגזילה מנמלה, יכול עיקש להקשות אדרבה אלמד מרוב החיות והבהמות שאין בהם מדת הצניעות, וכן גזל, למה ללמוד דוקא מנמלה שאינה גוזלת, נלמד משאר הברואים ביערות שכן גוזלים וטורפים. וצ"ב. מהגראי"ל שטיינמן שליט"א שמעתי תירוץ באופן הזה, דע"כ צ"ל שאדם שמחפש את האמת מגיע האמת אליו, באופן שאם רואה האמת אפילו פעם אחת, אפילו כל העולם מתנהגים בהיפוך כבר יהיה טענה עליו לעתיד לבוא, למה שתתנהג כמו כל העולם כולו במקום להתנהג כמו הנברא היחידי הזה. וכ"כ למה, כי זו האמת! ואתה רואה האמת, ודבר זה מחייב. (אהל משה עמ' רי)

(כאיל תערוג תשע"ד)

לא אכתוב שקר

באחד השנים שבועיים לפני פורים, נכנסו גבאי 'קופת העיר' לביתם של גדולי ישראל לקבל מידם מתנות לאביונים, גדולי התורה נתנו את הכסף, כהפקדה עד יום י"ד, ולתועלת הרבים גם העלו בכתב ידם כי הכסף מופקד ביד גבאי הקופה עד יום י"ד, וימסר על ידם בקפידה ביום י"ד לעניים. באותה שנה, פורים היה עתיד להיות ביום ו', הזמן קצר, ולכן הקפידו להקדים ולהפקיד כדי להקל על המלאכה ביום פורים עצמו. הגבאים נכנסו גם לביתו של הגראי"ל, שהוציא מיד מכיסו שטר של מאה דולר ונתן, וביקשו, שיכתוב את הנוסח שכתבו חכמי התורה האחרים, וכדי להודיע ברבים שגדולי ישראל כבר תרמו - ואנו אחריהם כמותם. 'אני לא אכתוב שקר' הגיב בהחלטיות. הגבאים השתוממו וגם נבהלו. לאיזה שקר כוונת מרן? וכי מצא דופי כלשהו בהסדר ההלכתי שהוסכם על כולם? הם המתינו בחדה רבנו שב ואמר 'מה אני יכול לעשות. אינני כותב שקר'.

הרב יצחק לוונשטיין ז"ל שעמד לצידו של רבנו שאל ביראת כבוד: הם לא מבינים את העניין, מדוע יש כאן שקר? הגראי"ל לא השיב. הם

עזבו את החדר אפופי תימהון, טרודים במחשבותיהם. חלפו יומיים, לקראת פורים, והרב מנחם שפרינצלס נקרא לחזרו של רבנו. כאשר נכנס, רבנו הוציא מכיסו מאה שקלים, באומרו: קחו מאה שקל למתנות לאביונים. ועתה אכתוב כי אני מפקיד את הכסף בידכם וכו'. והסביר: לפני יומיים, לא היתה לי פרוטה משלי, הדולרים שנתתי לא היו שלי אלא כספי צדקה. ואם כן איך אכתוב שאני מפקיד וכו'. ואפילו שמטרת הכתיבה עיקרה לתועלת הרבים, שידעו להזדרז ולהתחיל להפקיד ביד הקופה, לא אכתוב שקר. והיום, שכבר הגיע לידי מעט כסף פרטי, הנה אפקיד מאה שקלים, ועתה ודאי שאכתוב, ורוצה לכתוב- 'הריני מפקיד' וכו'. לתועלת הרבים. (מאחורי הפרגוד עמ' 40)

הגר"א מוילנא לא היה נעזר ברופאים פעם סבל מדלקת אוזניים קשה. סיפרו לו שיש אשה שמרפאה באמצעות לחש. הוא פנה וביקש לדעת מהו הלחש

בכל הדורות זכה עם ישראל למנהיגים אמיתיים – הגאון הצדיק רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על מנהיגי הדורות

אלו מנהיגים אמיתיים. יודעים להלך נגד רוחו של כל אדם.

***

יש סיפור על הגאון מוילנא, שמעתי אותו ממישהו ששמע מר' שלום: הגאון לא היה נעזר ברופאים - "מה חלק ברופאים בבית עושי רצון השם". פעם סבל מדלקת אוזניים קשה. כיון שלא הלך לרופא, סיפרו לו בני ביתו שיש אשה שמרפאה באמצעות לחש. הגאון הסכים שהאשה תבוא לביתו. הוא פנה אליה וביקש לדעת מהו הלחש, אולי חלילה זה שם טמא. אמרה: "הרי זה מקור פרנסתי היחיד, ואם אגלה את סודי אני עלולה לאבד את מטה לחמי..." אבל כמובן אין לחשוש מהגאון שיעשה שימוש לרעה בלחש ויגלה אותו ברבים.

גילתה האשה לגאון כיצד עובד הלחש: "אני נוטלת בידי כוס מים, מברכת 'שהכל נהיה בדברו' ושותה. זה הכל... וזה עובד!" שאל הגאון: "מי גילה לך את הלחש הזה?" "הריבוננו של עולם!"

וכך היא מספרת: "הייתי ילדה יתומה, אבי נפטר. נשארתי ללא פרנסה. נכנסתי לבית הכנסת, פתחתי את ארון הקודש ובכיתי לה' 'אין לי פרנסה'. פתאום אני שומעת איזו בת קול שאומרת לי: 'תגידי שהכל נהיה בדברו, לרפואת בני אדם ותהיה לך פרנסה ברווח'. ככה אני מתפרנסת לא רע כבר שלושים שנה".

שמע הגאון את סיפורה ופרץ בצחוק, ומן הצחוק התפוצצה המוגלה שבאזנו. הוא כבר לא היה צריך את הלחש כדי לרפא את אזנו...

שאלה האשה: "למה הגאון צחק?" ואז הוא סיפר: "אני הייתי הבת קול... הייתי שם בבית מדרש, שמעתי יהודיה בוכיה, לא

יכולתי ללמוד. שמעתי שהיא צועקת 'פרנסה', 'פרנסה', ואמרת: 'אם את צריכה פרנסה תגידי שהכל נהיה בדברו, זה יעזור לך'. לא חשבתי מראש ולא תכננתי מראש לומר את הדברים, זה מה שיצא לי מהפה באותו רגע כדי להפיס את דעתה של האשה".

הגאון לא חשב ולא התכוון, אבל "ככל היוצא מפיו יעשה" - אחרי שהדבר יצא מפיו, הקב"ה קיים את דבריו.

(יחי ראובן - פרשת פנחס ומטות)

"וְכַאֲתָּא אֶל הַפְּתָנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יְהִי בְיָמֵם הָהֵם" (דברים י"ז, ט')

ה"נודע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מדי יום ושופכים לפניו את מררתם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מה לבו לא עמד לו להכיל את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

ה"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלתע נכנס לחדר יהודי לא מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפשוטי העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידה, כעת אני רוצה שהרבה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הלא קרוא; זאת לא התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור! אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו, וליטף אותו בחום. "למדת חומש?" "כן".

"איזה חומש למדת?" "ויקרא".

ה"בית הלוי" מתחיל לשאול אותו מה הפשט בפסוק הזה, ומה הפשט בפסוק ההוא. והילד עונה, משיב מה שמשיב, עד היכן שידיעתו משגת. ואז פונה ה"בית הלוי" לאבא: "אשרי בנך! אשרי יולדתו! מחלקך יהיה חלקי ומגורלך יהי גורלי! הלואי שאזכה שיאמרו על בני מה שאומרים על הבן הזה!"

שמע האב את דברי ה"בית הלוי" ופרץ בבכי של שמחה והתרגשות אם 'הרבי הגדול' בחן את הבן שלו ושיבח אותו בשבחים נדירים כל כך, בודאי הבן שלו עליו גדול. ברוך ה' שזכה לך!

אבל התלמידים, כמובן, לא כל כך התלהבו מדברי ה"בית הלוי"... דבריו היו משונים בעיניהם הם פנו אל רבם ושאלו אותו לפשר הדברים. הסביר להם: "הבן הזה, שידוע קצת חומש, הוא תלמיד חכם יותר מאביו... אני מאחל לעצמי שגם אני אזכה לבן שיאמרו עליו שהוא תלמיד חכם יותר מאביו..."

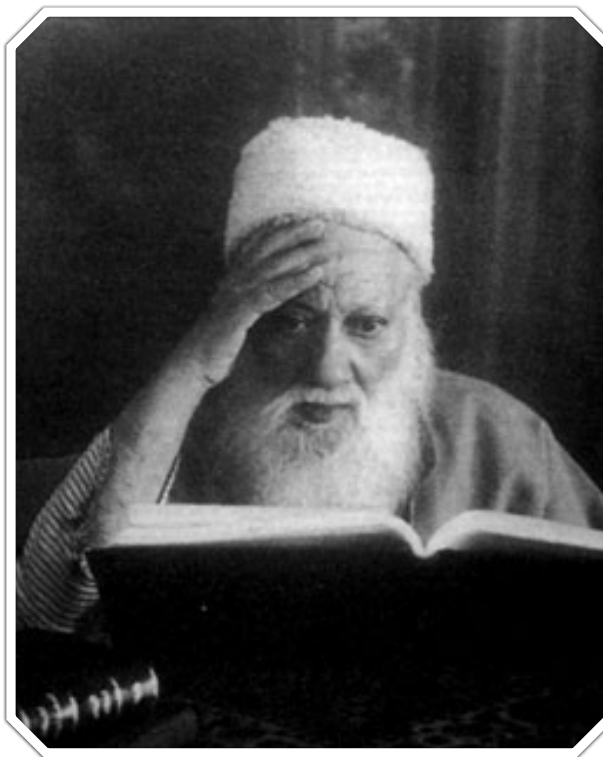

הם הושלך בקהל, ורבנו, אחוז שרעפים, אמר לכל הקהל: "הגזרה התבטלה! הגרמנים לא ידרכו על אדמת ארץ הקודש! וכל זאת אני יודע מפני שראיתי את רחל אמנו ע"ה והיא שרמזה לי כי התבטלה הגזירה הנוראה...!".

מעמד התפילה הגדול של המקובל האלוקי רבי יהודה פתיה זצ"ל, לביטול הסכנה של השמדת יהודי א"י ע"י הגרמנים

לקראת עלות השחר, בקש רבנו לשאת את דבריו. הם הושלך בקהל, ורבנו, אחוז שרעפים, אמר לכל הקהל: "הגזרה התבטלה! הגרמנים לא ידרכו על אדמת ארץ הקודש! וכל זאת אני יודע מפני שראיתי את רחל אמנו ע"ה עומדת על קברה, והיא שרמזה לי כי התבטלה

הגזירה הנוראה...!". בתוך דבריו של רבנו הגיעו שליחים אליו: "רבנו! אשתך הצדקנית רוצה לשוחח עמך...". הם לחשו לו. רבנו אמר להם שהוא ייגש כשיסיים לדבר, אך היא שבה והפצירה בו שידבר עמה בדחיפות. כשנגש אליה רבנו, אמרה הרבנית שהיא ראתה את רחל אמנו עומדת על קברה, וזהו סימן טוב מהשמיים שהגזירה חלפה. הרבנית לא שמעה את הרב בנאומו, וגם היא בקדושתה זכתה לראות מראה זה... כמובן שכדברי רבנו כן היה למחרת, בצהרי היום, האנגלים ניצחו את צבא גרמניה בדרך פלאית, וגרשו את הגרמנים ממצרים, משם החלה מפלתם. סיפר הרב בצרי שליט"א: הוכחה לכך שצבא גרמניה כבר היה ערוך להיכנס לארץ היא: אביו, שהיה תושב ארץ ישראל ולא היה כלל בשואה, קיבל מגרמניה שילומים ופיצויים כאילו שהיה בשואה. כשבדקו את הנושא, הוברר שבידי הגרמנים היו

רשימות של מרבית היהודים תושבי ארץ ישראל, והם כבר תכננו דרכים נוראות לחסלם... (עשה פלא, פלא יועץ-

עלונו של הרב חנניה צ'ולק פרשת עקב).

כי ד' אלוקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם (כ' ד')

סיפר רבי דוד בצרי שליט"א על זקנו הקדוש המקובל האלוקי רבי יהודה פתיה זצ"ל: בימי הרעה הגדולה - במלחמת העולם השנייה, התקרבו צבאות הצוררים ימ"ש לגבול א"י לקצה מדבר סיני. לאחר השריפה הגדולה שפקדה את אירופה, באובדן מיליונים מאחינו הקדושים הי"ד, היה הישוב היהודי הקטן בארץ נתון גם הוא בסכנה. לא"י הצליחו להגיע אודים מוצלים מאש, ועתה שבה החרדה לגורלם, ולגורל עולם התורה שהחל להתבסס בארצנו הקדושה. קהל רב התכנס ליד הקונסוליה האיטלקית שבירושלים, מאחר שאיטליה הייתה בת ברית של גרמניה במלחמה נוראה זו. הקהל, בראשות רבנו יהודה פתיה, החל באמירת סליחות ובתקיעות שופר, לעורר את רחמי שמים. בכיות קורעות לב וזעקות כאב ליוו את אמירת הסליחות. במעמד זה היה גם ניסיון לעורר את לבם של האיטלקים, אך צעד זה לא הועיל. השגריר האיטלקי יצא להמון הנרגש והודיע שכבר נפלה החלטה, ומחר ארץ הקדש תיכבש בידי הצבא הגרמני, מאומה לא יוכל לעזור! ההכרעה התקבלה!

הקהל, בראותם כי אפסו הסיכויים לעורר רחמי הצוררים ימ"ש, הלכו בצוותא קהל רב, אנשים נשים וטף, לבית לחם - לקברה של רחל אמנו ע"ה, כגולי בבל בשעתם שעוררו רחמי שמים במקום קדוש זה. הקהל שהה כל הלילה בדוחק רב בתוך אהל הציון הקדוש, אמרו סליחות וקראו פרקי תהלים בהשתפכות הנפש.

בכל מקום ובכל זמן

קו השיעורים של 'דרשו'

077-261-3337

מצטרפים ללימוד
'הדף היומי בהלכה'

לשמיעת שיעורי הדף היומי בהלכה הקישו 3

02-560-9000 | info@dirshu.co.il | 5 דקות

ה"שאלה החמורה" ששאלה האשה את מרן בעל 'שבט הלוי': מכיון שהיא נהגה בכל השנים ל"הכשיר" במלח את הדגים, בכדי להוציא מהם את הדם. והאם היא צריכה לעשות 'התרת נדרים', כי ברצונה להפסיק את ה"הכשרה" אשר קשתה עליה עד מאד...

מרן בעל "שבט הלוי": כל מורה הוראה ודיין צריך לידע שהוא צריך לשתף את ליבו ורגשות ליבו לשואלים

אמר הרב: 'אילו היתה ידו משגת לסדר פסח כהלכתו, בשר ודגים וכל מטעמים, כלום היה שואל אם הוא מותר בשתיית חלב? אלא שוודאי אין ליהודי פרוטה לפורטה. זה דרכו של רב, שעליו להבין ללב השואלים ולרדת לסוף דעתם.

הנהגה זו, היה אומר רבינו, נלמד מדברי הכתוב (שמות לה, ל-לד) "ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה... ולהורת נתן בלבנו..." לכאורה עניין ההוראה מסור לעניין המחשבה שבמות, ומה עניין להורות נתן 'בליבו' לכאן? והנה, רואים ששלמה המלך ביקש מהשי"ת (מלאכים א' ג', ט') "ונתת לעבדך לב שומע לשפוט את עמך להבין בין טוב לרע". ויש להבין מה יש לזה מקום בלב?

התשובה היא, שכל מורה הוראה ודיין צריך לידע שהוא צריך לשתף את ליבו ורגשות ליבו לשואלים. מגיעים הרבה פעמים שואלים המייחלים ל"ווארימקייט" לחמימות, ול'גוט ווארט', ולמילה טובה, ומגיעים בברכיים כושלות, ועלינו מוטלת החובה לחזק את ידם הרפה, ולאמץ ברכיהם הכושלות. להפיח רוח חיים בלב כל אחד מהשואלים, וזהו 'ולהורות נתן בליבו', וזה צריך להיות דברים שבלב ולא מספיק כשזה מן השפה ולחוץ, וצריך שיהיה פיו וליבו שווים,

מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל

ואז זוכים להנעים הדרך שילכו ואת המעשה אשר יעשון.

לקחת את השאלה ללב

אצל רבינו ה"להורות נתן בלבנו" היה הרבה יותר מאשר התעניינות ועזרה לשואלים, הוא סבר שעל הרב לקחת כל שאלה באופן אישי ללב, הנה, סיפר הרה"ג ר' סיני הלברשטאם שליט"א, ששמע מרב אחד בחו"ל שדיבר עם מרן בטלפון שאלה הלכתית על אשה או זוג בעניין הלכת. בסוף השיחה שאל רבינו את הרב הנ"ל מה שם האשה ואמה, הרב לא ידע לענות. רבינו ממש גער בו ואמר לו: 'זה רב קהילה? כה הרבה זמן אתה מתעסק עם בני הזוג / האשה הזאת ואינך יודע שצריך להגיד כמה קעפיטלעך תהילים!!!!'

(ולא שבט הלוי בלבד)

"שפטים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ" (דברים ט"ז, י"ח)

רבינו סיפר פעם לתלמידיו, שלמד הנהגה, ממרן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל. היה זה כאשר נכנסה אשה לביתו בערב פסח ובפיה שאלה של שטות. הגרי"ח אפילו לא חיך, אלא ניגש לארון הספרים בכבוד ראש, נטל ספר עב כרס ועיין בו במשך מספר רגעים ורק אז השיב. משום שאם היה דוחה אותה בביטול, היתה האשה נמנעת מלשאול עוד את שאלותיה, והן עלולות להיות חשובות עד מאד.

פעם באמצע עניית השאלות, התנצל רבינו בפני מי שהביאה לפניו כביכול "שאלה חמורה". רבינו אמר לה כי הוא חייב לצאת לכמה דקות כדי לענות לה תשובה, רבינו חשש שמא תוך כדי עניית התשובה, בת שחוק תעלה על שפתיו.

ומה היתה ה"שאלה החמורה": האשה נהגה בכל השנים ל'הכשיר' במלח את הדגים, בכדי להוציא מהם את הדם, ובאה לשאול אם היא צריכה לעשות 'התרת נדרים', כי ברצונה להפסיק את ה'הכשרה' אשר קשתה עליה עד מאד... רבינו כדי שלא לפגוע בה, וכדי שלא לבייש ח"ו אשה יהודיה, ביקש הפסקה קטנה, ורק לאחר מכן נכנס לענות לה תשובה למעשה...

"עוד לימד אותנו רבינו", אמר

תלמידו הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א, שלא די רק לענות על שאלה ולפסוק הלכה, "אלא יש להתעניין גם בשואל, להבין לליבו ואת מה שעומד מאחורי השאלה שלו". אבינו היה אומר שתלמיד חכם ומורה הוראה נמשל לחמה. לחמה יש שתי תכונות - היא מאירה וגם מחממת, וכך גם על מורה הוראה ורב בישראל לנהוג, להיות גם מפיץ תורה אך גם מחמם את הלבבות של השואלים ומתעניין בהם.

מסופר כי פעם בא עניי לאחד מגדולי ישראל בערב פסח, ושאל האם אפשר לקיים ארבע כוסות על כוסות חלב. נענה הרב: ודאי אם חולה אתה פטור אתה, אך הנה אתן לך תרומה הגונה שתוכל לקיים את ליל הסדר כהלכתו, והרב הוציא מכיסו סכום נאה והעניק ליהודי נדבה הגונה. לאחר שהודה ונפרד היהודי מהרב, תהתה הרבנית באוזני בעלה: מניין לך שאדם זה זקוק לנדבה? הלא לא בא אליך אלא לברר דבר הלכה.

הפעם הראשונה בחייו שראה חסידים שעומדים סביב אדמו"ר היושב בראש השולחן, עם בקבוקי יין, ופרוסות של חלות. הכל היה זר לו, ניגש לאחד החסידים וביקשו שיסביר לו מה זה רבי? ומה זה טיש?...

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, עם סיפורים המגדירים מה זה רבי?

שהוא בעל הבית על עצמו!

שום תשים עליך מלך, אדם צריך להיות מלך ובעל הבית על עצמו, על כוחותיו, על מידותיו ועל הנהגותיו, כמו שאמרו חז"ל: 'צדיקים לבם ברשותם'.

פעם בא אחד להרה"ק ממעזריטש זי"ע והתאונן בפניו שהיצה"ר מבלבל אותו תמיד במחשבות זרות ורעות, ואפילו באמצע התפילה ואמצע הלימוד אינו נותן לו מנוחה. אמר לו המגיד שיסע להרה"ק רבי זאב מזיטומיר זי"ע בעל מחבר הספר הקדוש "אור המאיר". כשהגיע לביתו של רבי זאב - נקש בדלת, ואין קול ואין עונה. הוא חזר ונקש מספר פעמים, עד שהדלת נפתחה ועל מפתנה עמד הצדיק רבי זאב. בטרם פתח האורח את פיו לומר לשם מה

הגיע, נענה לו הרבי ואמר: ראה מי כאן בעל הבית! כשרצית להיכנס ולא פתחתי לך את הדלת לא יכולת להיכנס, ולמה? כי אני הוא בעל הבית ובידי החליט אם לפתוח לך את הדלת או לא. כך צריך אתה לדעת כי האדם הוא בעל הבית על המוח ועל המחשבות. הוא המחליט אילו מחשבות יכנסו אליו, ואילו יידחו על הסף - לא יעלו ולא יבואו.

(לב ישראל)

"שום תשים עליך מלך" (דברים י"ז, ט"ז)

מספרים על הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע שביקר פעם במדינת גרמניה. בליל שבת, בעת עריכת שולחנו הטהור, נכנס יהודי מתושבי המקום שהיתה לו זו הפעם הראשונה בחייו שראה חסידים שעומדים

סביב אדמו"ר היושב בראש השולחן, ועל השולחן היו בקבוקי יין, ופרוסות של חלות. הכל היה זר לו, סקרנותו גברה עליו עד שניגש לאחד החסידים וביקשו שיסביר לו מה זה רבי? ומה זה טיש?... החסיד ניסה להסביר לו - אבל דבריו לא נקלטו אצלו והוא פנה לאדם אחר שיסביר לו. לאט לאט התקהלה סביבו קבוצת אנשים שכל אחד מנסה את כוחו לשבר את אזניו של האורח ולבאר לו מה זה רבי.

בשלב מסויים הבחין הרבי בעצמו בכל ההתקהלות והדיבורים, וביקש להבין את פשר

ההמולה. כשאמרו לו, ביקש לקרוא לפניו לאותו יהודי. הרבי פנה אליו ואמר: אני אסביר לך. מסתמא אתה יודע שיש רב של בית כנסת. רב זה הוא בעל הבית של בית הכנסת, ותפקידו להיות אחראי על כל ענייני ניהול בית הכנסת, ותפקידו להיות אחראי על כל ענייני הקהילה, ומעליו יש את הרב הראשי של העיר, שהוא 'בעל הבית' האחראי על כל הרבנים מתחתיו. 'אתה יודע מה זה רבי?' - אמר לו ההוסיאטניר - רבי זה מי

מיהו הדיין שבסוף ימיו ניטל מאור עיניו ואח"כ חזר לו?

הרב צבי וינברג

"ולא תקח שחד כי השחד יעיר עיני חכמים" (דברים ט"ז, י"ט)

במשנה סוף פאה (ח,ט), איתא, כל דיין שלוקח שוחד ומטה את הדין אינו מת מן הזקנה עד שיהא עיניו כהות שנאמר (שמות כג, ח) "ושחד לא תקח כי השוחד יעור עיני חכמים" וגו'.

החיד"א בשם הגדולים (חלק גדולים מערכת מ אות ט), מביא על הרב החסיד מהרב חיים כפוסי בעל הנס זלה"ה, (שנת ש"ס) שהיה דיין ונסתמא והיו מרננים עליו שח"ו לקח שוחד, ואמר בתוך קהל ועדה כי שמע דיבת רבים יחדו ירננו שלקח שחד, ואם האמת אתם כן יהיה תמיד הענן יכסנו, ואם הוא נזהר מאד בזה יאיר עיניו כבראשונה, ונתקבלה תפלתו בהלו נרו.

ואני הצעיר ראיתי חתימתו כשהיה סגי נהור והיה חותם מאומד וכמעט אין האותיות נכרות כמי שלא ראה. וראיתי חתימתו אח"כ ה' נסי חיים כפוסי כתובה מאושרה. ועד היום כל הנשבע לשקר על קברו נענש. תנצב"ה זכותו יגן עלינו, עכ"ל.

(קב ונק)

הם היו עשרה עולמות שונים לחלוטין, כל אחד הביא עמו השקפת עולם מבית מדרש אחר, ויכוחים רבים התקיימו על כל עניין מהנהגת הישיבה, והמקום עמד על סף התפרקות

סיפורו של אדם אחד, הייכן ונעים הליכות, שבתכונות נפשו זכה לקחת חלק באחד המפעלים הגדולים ביותר, ששינו את פניה של אמריקה והפכו למקום תורה

כל אחד ולשכנע אותו, שהמגמה החשובה ביותר שצריכה לעמוד לפניו היא האחדות, וכדאי לוותר על עניינים פעוטים, יחסית, כדי להשיג את המטרה המרוממת והנשגבה של יצירת ישיבה שהיא חטיבה אחת. בזכותו – העיד המשגיח הצדיק רבי נתן וכטפוגל זצ"ל – לא רק שנמנעה התפרקות הישיבה, אלא שהיא גם הלכה והתפתחה יותר ויותר; ועתה, שוו בנפשכם את משמעות הדברים – ישיבת לייקווד גדלה עד כי הפכה לישיבה הגדולה ביותר באמריקה כיום. בוגרי הישיבה נעשו רבנים,

ראשי ישיבות ומחנכים הפועלים בכל העולם כולו. סניפים של "בית מדרש גבוה" שבלייקווד נפתחו בערים מרובות, והחניכים בכל הסניפים מונים אלפים מרובים.

אי אפשר להעריך ולאמוד את התועלת העצומה שהגיעה על ידי ישיבה זו לעולם התורה והיהדות! וכל זאת – לזכותו יחשב! מה היה קורה בלעדיו? האם הייתה הישיבה המפורקת באותה תקופה מעורערת מסוגלת להיבנות מחדש? אף בהתחשב בנחישותו ובכוחותיו של רבי אהרן קוטלר זצ"ל, אין ספק כי

הנאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל

מוסד מתפרק מהוה מכה קשה לעומד בראשו. יוצא, אפוא, שתכונותיו הנוחות של רבי ישראל ברגשטיין לא רק היו בעלות השפעה – אלא שינו, בפועל, את פני ההיסטוריה של יהדות אמריקה. חיכוך השקט הניב פרות וזכויות שאין להם סוף! כדאי לזכור זאת בכל מצב של התפרצות 'מתח גבוה' – מסיים הכותב – הישאר שקט, רגוע ונינוח! אל תריב! יתכן שאתה עומד להפסיד בריבך, הרבה יותר ממה שאתה מסוגל להרוויח! רגיעה מולידה אחדות, וביכולתה להביא במשך הזמן תועלת מרובה. לעולם לא תוכל לדעת מראש, להיכן יובילו הדברים. לעולם לא תוכל לצפות שחיוך קטן יוכל לשנות את פני ההיסטוריה!

(אדרבה תן בליבנו)

"תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים י"ח, י"ג)

אזכור פייסנית, הרגעת רוחות וויתור, נראים לעתים, מעשה מקומי וקטן, רק בטווח של שנים ניתן להיווכח עד כמה מכריעה השפעתם. בספר "שירת הלב" מתוארים חייו של הרב ישראל ברגשטיין זצ"ל. אדם אחד, הייכן ונעים הליכות, רגוע ושופע שלווה, שבתכונות נפשו זכה לקחת חלק באחד המפעלים הגדולים ביותר, ששינו את פניה של אמריקה והפכו למקום תורה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הצליח הגאון הנודע רבי אהרן קוטלר זצ"ל להימלט על נפשו ולהגיע לארצות הברית. כבר באירופה יצא שמעו כגאון אדיה, עילוי מבריק, בעל יוזמה ומעוף מחשבה, ובעל נחישות אדירה לפעול ולעשות ככל שידרש עבור כלל ישראל, וכאשר נודע דבר בואו, הזדרזו בני ישיבה ניו-יורקית אחת להציע לו את משרת ראש הישיבה.

הישיבה היתה קטנה במספר תלמידיה – עשרה בלבד, בכל זאת קבל רבי אהרן את ההצעה, כשהוא מתנה את הסכמתו בתנאי

אחד, שכל בני הישיבה ישתכנו מחדש בעיירה לייקווד. הם קבלו עליהם את התנאי והפכו לתלמידיו. אלא, שלא הכל היה כל כך חלק ופשוט. מלבד ההסכמה על קבלתו לראש ישיבה ועל מעבר ללייקווד, לא הסכימו בנייהם אותם עשרה תלמידים בשום עניין כמעט. הם היו עשרה עולמות שונים לחלוטין, ולא השתוו הדעות ביניהם. כל אחד הביא עמו השקפת עולם מבית מדרש אחר, ויכוחים רבים התקיימו על כל עניין מהנהגת הישיבה. במצב הקיים לא היה שייך לתפקד בכלל, והמקום עמד על סף פיצוץ והתפרקות.

אחד מן הבחורים הללו היה ישראל ברגשטיין. בנועם הליכותיו ידע תמיד להרגיע את הרוחות. הוא השכיל להסתדר עם כולם והצליח ליצור אזכור שבה כל אחד יוכל לקבל את דעתו של השני. הוא טרח לדבר עם

אני רוצה לסכם איתך, אמר בעל החנות לפנסיונה, שמדי בוקר, כשאני מגיע לתחילת הרחוב, תבחן את השטח אם יש שוטר באזור. אם השטח 'נקי' תסמן לי ואז אוכל להיכנס לרחוב ב'אין כניסה'

דין תורה מיוחד שהובא לפני הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על שוטר שתפס את הנהג,
ועל מכבי האש שהמשיכו לאכול למרות הקריאה שקיבלו

העלה אחד מהשומעים את הטענה 'מדוע בכלל צריך להתחס לאנשים כאלה, ששניהם נחשבים כפושעים, שהרי מעשה זה - שאיפשר לנהג להכנס אל הרחוב החד-סירי ב'אין כניסה' - מריח קצת בפיקוח נפש, ואם כן היה צריך לסלק את שניהם, ולא להשיב כלל על שאלתם! אבל הרב שליט"א ציטט מה'נתיבות' שאומר שכאשר ראובן הציג לשמעון להעיד עבורו עדות שקר, והבטיח לשלם לו על כך, צריך ראובן לקיים את הבטחתו ולשלם, למרות שמדובר בעדות שקר. והדברים מפורשים ברש"י בתחילת מסכת ראש השנה, בענין עדי השקר שנשכרו על ידי הכותים. התשובה בדין התורה שהובא לפנינו היא שכאן הפנסיונר הוא צריך לשלם על הנזק שגרם, ואין הוא יכול להיפטר בטענת גרמא. וכך מובא ב'נחלת צבי' בסימן רצ"א, הכותב שאדם שכר בעל-עגלה שיביא לו אתרוגים לסוכות. והנה, בעל-העגלה הביא לו את האתרוגים, אבל בתאריך ז' חשוון... כששאל היהודי מה קרה, הרי הייתי צריך את האתרוגים בסוכות, השיב בעל-העגלה: שכחתי, ועכשיו אני גרמא בנזיקין... ופסק ה'נחלת צבי' שאין דבר כזה, שכן אם שוכרים אדם לדבר שהוא צורך שעה, ואחר כך אין לדבר הוא שום ערך, והלה לא קיים את הסיכום, אין הוא יכול להיפטר בטענת גרמא.

משל למה הדבר דומה, למכבי אש, שהוזעקו לכבות שריפה שהתפשטה מהר בכמה בתים. והנה, כאשר הגיעה האזעקה לתחנת הכיבוי, עסקו הכבאים באמצע האוכל, והם בחרו להמשיך באכילתם עד תום, וגם לסיים את קריאת העיתון, ורק לאחר מכן לצאת לשטח. בבואם למקום השריפה התברר כמובן שלא נותר להם כבר הרבה מה לעשות, והם ינסו עתה להיפטר בטענת גרמא, הרי ברור שטענתם אינה יכולה להיחשב כטענה! וכך כותב 'ערוך השולחן' בעניין מנקי הארובות, שהממשלה הליטאית שילמה להם כסף על מנת שינקו את הארובות ולסייע בכך לאי-התפשטותה של השריפה. אם התעצלו במלאכתם ולא ניקו את הארובות, לא ייפטרו בטענת גרמא. ולכן גם בעל הדירה צריך לשלם לנהג על שהתרפה במלאכתו ולא עשה לו את הסימן הראוי על הימצאו של השוטר.

(קול ברמה - גליון 288, תשע"ג)

"וְשָׁפְטוּ אֶת הָעַם מִשְׁפַּט צֶדֶק" (דברים ט"ז, י"ח)

המעשה התרחש עם אדם שבית מסחרו היה ממוקם ברחוב חד-סירי. כדי להגיע אל החנות ולהיכנס אל הרחוב החד-סירי היה עליו לעשות מדי יום עיקוף גדול, לחצות 3 רמזורים, ולהאריך את דרכו בעוד כ-20 דקות. כך מידי יום ביומו. מדי פעם היה האיש מנסה להתגנב אל הרחוב מהכיוון האסור על פי חוקי התנועה, עד שפעם אחת נתפס על ידי שוטר שקנס אותו בסכום גבוה, ואף הטיל עליו 'נקודות'. כשראה שבאופן זה לא יצליח להגיע את החנות, עלה בדעתו רעיון, הוא הבחין שבמרפסת הבית הפינתי, הסמוך לבית מסחרו, יושב מדי בוקר אדם פנסיונר, ואוכל להנאתו את ארוחת הבוקר. הוא מתקשר אליו ומציע לו כדלהלן:
אני רוצה לסכם איתך, אמר בעל החנות לפנסיונה, שמדי בוקר, כשאני מגיע בשעה הקבועה לתחילת הרחוב, תבחן אתה את השטח מלמעלה,

ותבדוק אם יש שוטר באזור. אם תראה שהשטח 'נקי', תסמן לי ואז אוכל להיכנס לרחוב ב'אין כניסה', בעל החנות הוסיף ואמר שבסוף כל חודש ישלם לפנסיונר כסף על השירות הזה. ההצעה מצאה חן בעיני האיש, והשניים סיכמו גם על צורת הסימן שיעשה לו בידי.

הסיכום פעל כשורה. מידי יום היה בעל הדירה מסמן לבעל הרכב על המצב בשטח. כך היה במשך כל החודש הראשון, ובסיומו שלשל הנהג לידיו של הפנסיונר סך 250 ₪. ברם, באחד מימי החודש השני,

קרתה תקלה, הנהג הביט על המרפסת לראות את הסימן שיעשה לו, ולאחר מכן נכנס אל הרחוב, ואז תופס אותו שוטר... כיון שהייתה זו פעם שנייה, ובאותו מקום, הושתו עתה על הנהג קנסות, וגם נקודות.

לאחר שהשוטר עזב את המקום פנה הנהג אל בעל הדירה ושאלו בכעס רב: מה קרה? הרי שכר שכתיתך שתעשה לי סימן, ומדוע מעלת באמון שנתתי בך? הנהג תבע עתה שבעל הדירה יחזיר לו לפחות את הקנס שנאלץ לשלם. ובעל הדירה משיב, נכון שלא פעלתי כשורה, ולא בדקתי היטב את השטח, אבל הרי לא הזקתיך בידיים, ואם כן לכל היותר אפשר להחשיב את המעשה שעשיתי כגרמא; שפטור בנזיקין, ומה לך כי תתבעני לשלם?

השניים באו אלי לדין תורה. בשיעור שמסר הרב שליט"א בעניין זה,

נבהל הרב על הדברים והלך לאריז"ל לשמוע מפני מה באה לו גזירה זו למות בחטף

אמר לו האריז"ל: "דע לך שמיום שחרב בית המקדש לא היה נחת רוח לפני הקב"ה כאותו נחת שגרם לו יהודי זה בעת שהביא לפניו שתי הלחם בתום לבבו

סבור אתה שאלוקינו אוכל ושותה? להיכן אתה חושב נעלמים הלחמים? וודאי שמש בית הכנסת לוקח אותם לביתו". והוסיף לייסר אותו על גודל עונו לייחס גשמיות לקל הגדול והנורא. בין הדברים נכנס שמש בית הכנסת והודה שאכן הוא לוקח את הלחמים ומיד התחיל האיש האנוס לבכות בכי גדול על טעותו וחוסר הבנתו, שלא רק שמצווה אין לו אלא גם עוון גדול בידו והצטער על כך צער רב.

באותו פרק זמן, שלח האריז"ל לומר לאותו רב שיצווה על ביתו כי מחר בעת שצריך לדרוש בבית הכנסת, ימות. נבהל הרב על הדברים והלך לאריז"ל לשמוע מפני מה באה לו גזירה זו למות בחטף.

אמר לו האריז"ל: "דע לך שמיום שחרב בית המקדש לא היה נחת רוח לפני הקב"ה כאותו נחת שגרם לו יהודי זה בעת שהביא לפניו שתי הלחם בתום לבבו וסבור שהוא מקריב לפניו לחם התמיד, ואתה ביטלת נחת רוח זו ועל כן נגזרה עליך מיתה".

כתוב בפרשה "תמים תהיה עם ה' אלוך" אומר רש"י: "התהלך עמו בתמימות וכו' אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו". שאל רבי פנחס מקוריץ מפני מה בתמימות כתוב "עם ה' אלוך" ובצניעות כתוב "הצנע לכת עם אלוך", למה דווקא בשתי מדות אלו? והשיב: בתמימות ובצניעות יכול אדם להערים על הבריות ואיש לא יכיר בו שאינו כזה ועל כן כתוב "עם ה' אלוך" כי דרושה מידה רבה של אמת (דקדוק גדול במידת האמת) הידועה רק לבורא עולם הבוחן כליות ולב האם אכן יש כאן תמימות.

ממעין החסידות - הרב מרדכי שטוב

"תמים תהיה עם ה' אלוך" (דברים י"ח, י"ג)

מעשה שהיה באחד מן האנוסים שבא מפורטוגל לגליל העליון לצפת ולא היה לו שום ידיעות תורנית והשתדל לקיים מה ששמע. יום אחד שמע דרשה מרב אחד בנושא לחם הפנים ואותו רב נאנח בדרשתו עד כמה חסר היום הדבר בעוונותינו הרבים.

הלך אותו אדם בתמימות ליבו וסיפר לאשתו עד כמה צער יש בעולם על שאין מקריבים לחם הפנים בבית המקדש והחליטו על אתר למלא את החיסרון. בכל יום שישי היתה האשה אופה שתי חלות יפות וגדולות בטהרה ובייפוי כראוי להיות נקרב, כפי השגתם, בבית המקדש. והאיש היה לוקח את שתי הלחם ומניח אותם בהיכל ה' בבית הכנסת ובעת הבאתו את הלחם היה מתפלל לפני ה' שיקבל מנחתו.

שמש בית הכנסת היה מוצא את החלות מונחות שם בהיכל והיה לוקח ואוכל ללא דרישה מאין באו והאיש האנוס הזה, כאשר היה בא לתפילת השבת, ראה שאין שם את הלחמים, סבר שהקב"ה קיבל מנחתו ושמח על כך שמחה גדולה.

ויהי היום, בעת אשר הניח האנוס את מנחתו לפני ההיכל ופתח פיו בתפילה לה' שיקבל מנחתו, היה שם אותו רב שממנו שמע את כל העניין, ואותו רב התכונן שם לדרשת השבת והנה הוא שומע את האיש האנוס מבקש מה' שייקח גם הפעם את מנחתו ולא התאפק הרב וגער בו "וכי

בכל מקום ובכל זמן

קו השיעורים של 'דרשו'

077-261-3337

מצטרפים ללימוד
'הדף היומי בהלכה'

לשמיעת שיעורי הדף היומי בהלכה הקישו 3

02-560-9000 | info@dirshu.co.il | 5-דקות

וכל מי שקרב עם שקר היתה אותה הצורה דופקת והיה יודע שלמה המלך שעם שקר בא. משום זה, אימה ופחד של הכסא היה נופל על הכל וכולם נמצאו צדיקים ואמתיים לפניו

הרב צבי וינברג

"על פי שנים עדים" (דברים י"ז, ו')

בראש השנה (כא). דורשת הגמ' את הפסוק "בקש קהלת למצוא דברי חפץ" בקש קהלת לדון דינין שבלב שלא בעדים ושלא בהתראה יצתה בת קול ואמרה לו "וכתוב יושר דברי אמת" על פי שנים עדים. והביאור

כיון ששלמה המלך ידע בחכמתו או ע"פ רוח הקודש לדון ולידע מי צודק, לא היה צריך עדים והתראה, ע"ז אמרו לו "על פי שנים עדים".

ובערוך לנר שם מקשה מדברי הזוהר יתרו (עח). שמבואר שדן לא ע"פ ב' עדים, וז"ל (ע"פ פירוש מתוק מדבש) כעין זה דן שלמה המלך בכסאו אע"פ שרוח הקודש היה שורה עליו עכ"ז דן בכסאו, שכל מי שקרב לכסאו יראה ופחד נפל עליו ובו היה דן דין בלא עדים לפי שצורות היו לו בכסאו וכל מי

שקרב עם שקר היתה אותה הצורה דופקת והיה יודע שלמה המלך שעם שקר בא משום זה אימה ופחד של הכסא היה נופל על הכל וכולם נמצאו צדיקים ואמתיים לפניו. [ועיין תרגום שני אסתר, ובילקוט שמעוני אסתר (רמז תתרמ"ו) ותוס' יומא (נד. ד"ה כרובים)].

ומתוך שהזוהר ס"ל כמ"ד הראשון שם בגמ' שמה שדן שלא בעדים ע"י רוח הקודש לא מיחו, עי"ש. ובשו"ת ציץ אליעזר (חלק כ' סי' נ"ז) כתב ליישב שבאמת התחיל לדון כך בלא עדים ואח"כ הוזהר ע"י הבת קול לדון בעדים והתראה.

וכתב שם (חלק טז סימן מז) שמדברי הגמ' מוכח איפוא דעל אחת

כמה וכמה שאין כל מקום לפי ההלכה להסתייע בפסיקת הלכה על יסוד תוצאות של מכונת אמת, וממילא אין כל מקום לחייב את האדם להבדק במכונה כזאת. [ועיין בזה עוד בשו"ת יביע אומר

[חלק ז - חו"מ סי' ח]

ובאמת שהיה אפשר ליישב שבסופו של דבר שלמה לא דן, משום שכתוב שהשקן היה מודה בשקרו ונמצאו כולם לפניו צדיקים וראויים, וכמש"כ בקובץ שעורים (כבא בתרא אות תר"מ) לבאר מה

שאמרי' במשנה (ריש פ"ג דבבא מציעא) גבי שנים שהפקידו, "יהא מונח עד שיבא אליהו" דהכונה דכשיבא אליהו יודה הבעל דין בעצמו שיתבייש לכפור בפני אליהו, ולא שאלהו יברר את הדין.

(קב ונקי)

"בית המקדש השלישי" האם יבנה על הר הבית או על הר אחר?

הרב צבי וינברג

"בְּקִמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים י"ז, ח')

בקידושין (טו). ילפי' מ"וקמת ועלית" מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל.

במלבי"ם (יחזקאל מגז), כתב (בביאור הפסוק שם מח, ח) שירושלים שלעתיד לבוא תהיה רחוקה מן המקדש מ"ה מיל, וסביבות הקדש יהיה אחוזת הכהנים והלויים, אבל המלך והעם אשר בירושלים ישכנו מ"ה מיל רחוק מן המקדש.

וברש"ש בבא בתרא (קכב. ד"ה ואגב) מבאר ג"כ את הפסוק כן שירושלים תהיה רחוקה מבית המקדש שיהיה על הר אחר, וכתב לבאר לפי"ז מש"כ בישעיה (בב, וכן במיכה דא), "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים". דרצונו לומר שיהיה אז על הר אחר אשר הוא ראש ההרים בגובה.

(קב ונקי)

מדוע הרמב"ם נשאר לגור במצרים, והאם מותר לנסוע לספרד או לגרמניה?

הרב צבי וינברג

וְלֹא יָשִׁיב אֶת הָעַם מִצִּרְיָה... לֹא תִסְפְּנוּ לָשׁוּב בְּהֵרֵף הָהָא עוֹד (דברים י"ז, ט"ז)
בירושלמי סוכה (כג.) תני רשב"י בג' מקומות הוזהרו ישראל שלא לשוב
ארץ מצרים שנאמר (שמות ידג.) "כי אשר ראיתם את מצרים היום לא

תוסיפו לראותם עוד עד עולם". "וה'
אמר לכם לא תספון לשוב בדרך
הזה עוד" (דברים יז, טו), "והשיבך ה'
מצרים באניות בדרך אשר אמרתי
לך לא תוסיף עוד לראותה" (שם
כח, טח). וכן פסק הרמב"ם (פ"ה
מהל' מלכים ה"ז), וכתב שם שכל
האיסור הוא רק להשתקע. ועיין
כפתור ופרח (פ"ה) שהרמב"ם שהיה
במצרים היה חותם "הכותב העובר
בכל יום ג' לאוים פלוני", ומבאר שם
שהיה מוכרח לעמוד שם שהרי היה
רופא למלך מצרים.

ובספרי הפוסקים דנו על מה
שידוע דאחר גירוש ספרד גזרו

והחרימו חכמי הזמן שלא לשוב לספרד, ולא נמצא כן בשום ספר אף
לא בספרים מהמגורשים עצמם כגון האברבנל ועוד, ויש שניסו להוכיח
כן מדברי המבי"ט בשו"ת (ח"א סי' ש"ז). ובספר נר המערב (להר"י"מ
טולידנו זצ"ל תולדות יהדות מרוקו עמוד עה הערה ט) כתב שאבותינו

סיפרו לנו, כי בני משפחת טולידאנו, שמוצאם מעיר טולידו אשר בספרד,
גזרו חרם על עצמם לבלתי שוב עוד לספרד, קראו להם מאז "טולידאנו",
כלומר טולידא - נו, (לא) בשפה הספרדית. עיין בכל זה בשו"ת יביע אומר
(ח"ז - יו"ד סימן יז), ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"ה סימן יז).

ושם ב"יביע אומר", הביא נידון
על הצעה שעלתה לאחר השואה
הנוראה אשר בה נספו כששה
מיליון מאחינו בית ישראל בידי
העם הגרמני הי"ד, להכריז חרם
שלא יהיו שום יהודי לדרוך על
אדמת גרמניה הארורה, ע"ש מדוע
נדחתה ההצעה.

ובספר חסידים (אות תכד) כתב
"בעיר אחת היה שר רע והיה רוצה
להעביר היהודים שבעיר מן הדת
וברחו ואמרו קהילות לגזור חרם
שלא ידור יהודי עוד בעירו לעולם
אמר להם החכם אל תתנו מכשול
לפני דורות הבאים אחרינו אלא

תגזרו לזמן שהשרים בחיים החכם עיניו בראשו של דבר". ובהגהות מקור
חסד שם הביא את ענין החרם שלא לדור בספרד וכתב שלפי דברי
ריה"ח אין לאסור לעתיד.

(קב ונקי)

הלכרזא רבתא לשבתא

האם ניתן לקיים את מצות הרחיצה לשבת ביום חמישי? והאם מקיימים מצוה זו בטבילה במקוה?

הרב יהודה יעקבזון

מצוה לרחוץ בערב שבת את הפנים, הידים והרגלים, במים חמים, וכן
לחפוץ את הראש, לכבוד השבת, (ובזמננו שהולכים בנעליים, יתכן שאין
מצוה ברחיצת הרגלים); ולכתחילה יש לרחוץ את כל הגוף במים חמים.
והרוחץ במים קרים אינו מקיים בכך את מצות הרחיצה, אולם הרוחץ
בפושרים יתכן שמקיימה.

וברחיצה בערב שבת, ניכר שעושה כן לכבוד השבת, ועל כן אין להקדים
את הרחיצה ליום חמישי אלא כשאין אפשרות לרחוץ בערב שבת; וראוי
להסמיך את הרחיצה לכניסת השבת ככל האפשר, אך אם יש חשש

שיבואו לידי חילול שבת משום כך, יש להקדימה.

ויש נוהגים לטבול במקוה בערב-שבת; והטובל במקוה חם, מקיים בכך
את מצות הרחיצה במים חמים; ויש שכתב שלאחר הטבילה - בדווקא
- יש לרחוץ את הפנים והידיים במים חמים; ויש שכתב כי אדרבה, נכון
להזהר שלא לרחוץ לאחר הטבילה, כעין גזירת חז"ל על החייבים טבילה
לטהרתם (ראה שולחן ערוך יורה דעה סימן רא, סעיף עה).

[שו"ע רס, א, ומשנ"ב, א, ג, ד, ו, ז, ח, ט]

וביה"ד ד"ה בחמין וד"ה לחוף; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 2, 6, 7

דנת את חברך לכף זכות והתגלה שטעית - האם קיימת את מצות "בצדק תשפוט עמיתך"?

האם המצווה לדון לכף זכות פוטרת ממצוות תוכחה? ומהי המעלה המיוחדת של "בצדק תשפוט עמיתך"

ברם, במעשה שנראה יותר כחובה מאשר כזכות, אם לא מדובר בצדיק שחובה לדונו לזכות, אלא בנינוני, או באדם בלתי מוכר - אף אם החליט לדונו לזכות, אינו נפטר בכך ממצות "הוכח תוכיח את עמיתך", וחייב להתחשב בצד החובה ולהוכיחו.

ובמקרה שדן את מעשה חברו לזכות, והתגלה שטעה והיה זה מעשה של חובה - יש שכתב שכיון שלפי הנתונים שהיו לפניו היתה חובה לדונו לזכות, או שראוי היה לדונו לזכות, בודאי קיים את מצות בצדק תשפוט עמיתך.

ואמרו חכמינו ז"ל שהדן את חברו לזכות, ידונו אותו בשמים במידה כנגד מידה - לזכות, ועוד אמרו, שמצוה זו היא מן המצוות שאדם אוכל פירותיהן בעולם והקרן קיימת לו לעולם הבא. ויש שכתב שגדולה מעלתה של מצוה זו שניתן לקיימה במחשבה בכל עת, בכל זמן ובכל מקום, כאשר תעלה טובת חברו בלבו לדונו לזכות, ואף במקום שאינו נקי, כבית המרחץ וכדומה.

[משנ"ב קנו, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 31-32; חפץ חיים פתיחה עשין ג, ובמ"ח ג, והל']

לה"ר ג, ז, ובמ"ח ט-י; ביאורים ומוספים דרשו, 33, 35 ו-36]

הרב יהודה יעקבזון

בפרשת השבוע נאמה: "בצדק תשפוט עמיתך". ופירשו חז"ל, שמלבד חובת הדין לדון דין צדק, ולא להפלות בין בעלי הדינים בעת השמעת טענותיהם, נכללת במצוה זו החובה לכל אדם לדון את הזולת לכף זכות. והיינו, שאם ראה את חברו עושה מעשה שניתן לדונו לזכות ולחובה, אם הוא מכירו כצדיק - חובה עליו לדונו לזכות אף אם המעשה נראה כחובה יותר מאשר כזכות. ואם הוא מכירו כאדם בינוני - לא צדיק ולא רשע - אם צדדי הזכות והחובה שקולים, חובה עליו לדונו לזכות, ואף אם צד החובה גדול מצד הזכות, ראוי שלא להכריעו לחובה ויישאר אצלו כספק. ואם אינו מכיר את עושה המעשה, אין חובה לדונו לזכות, אך ראוי להחשיבו כבינוני ולדונו לזכות.

ואם מכיר את עושה המעשה, והוא מסופק אם הוא צדיק או בינוני - יש שכתב שלכאורה דינו כספק דאורייתא, אך הוסיף שיש חזקה על אדם שאינו צדיק, וגם שרוב האנשים אינם צדיקים. ואם עושה המעשה בינוני בנוגע לרוב המצוות, אולם במצוה מסוימת נזהר ומדקדק כצדיק, והמעשה שיש עליו ספק כיצד לדונו משתייך למצוה ההיא - יש שכתב שיש לדונו כפי מצבו הכללי, ללא התחשבות בדרגתו כלפי מצוה מסוימת זו.

שאלות בפרשת השבוע

- כיצד יזכה האדם להוריד את השפע המוכן לו משמים?
- מדוע השוו חז"ל בין עבד עברי לעבדות מצרים?
- כיצד מבטלת נתינת הצדקה גזירות רעות?
- מדוע נכפל הציווי לשמח את העניים?

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

מהו הלימוד שיש להקדים לכל לימוד אחר? מדוע תיקנו נטילת ידים דוקא לפני אכילת לחם? ומדוע ראוי לפרסם את שם התורם חפץ לבית הכנסת?

לימוד תורה

- צריך אדם לקבוע עת קבועה ללימוד תורה ביום ובלילה, שלא יוותר עליה גם בימים שאין לו פנאי כלל, ואשר אם יאלץ לבטלה - ישלימנה.
- חייב אדם ללמוד בכל יום תורה שבכתב, משנה, גמרא, הלכה ומוסר. ולימוד ההלכה קודם לכל, ויש להקדים את ההלכות הנוגעות למעשה.
- מעלות רבות ישנן בלימוד תורה עם 'חברותא', ויותר מכך - בלימוד בציבור. ובזכות חברות הלומדים, הקב"ה כובש כעסו על עוונותיהם של ישראל.
- חכמינו ז"ל אמרו שהש"ח שיחת חולין שיש בה קלות ראש ודברים בלתי ראויים, עובר על מצות 'עשה', שנאמר "ודברתם בם" - בדברי תורה - "ולא בדברים בטלים.
- המהנה תלמיד חכם מנכסיו - מתכפרים לו כל עוונותיו, וזוכה לתחיית המתים; ולעתיד לבוא יפקח ה' את עיניו וידע גם הוא את התורה, ויזכה לשבת בישיבה של מעלה.

מצוות שבין אדם לחברו

- המשבח את הזולת מקיים בכך מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", כלומר, כשם שאדם שמח ומרוצה בכך שמשבחים אותו, כך צריך לעשות לזולתו.
- נאמר בתורה: "בצדק תשפוט עמיתך". ופירושו חז"ל, שמלבד חובת הדין לדון דין צדק, נכללת במצוה זו החובה לכל אדם לדון את הזולת 'לכף זכות'.
- מי שהרע לו חברו, חובה עליו למחות מלבו את הדבר, כדי שלא יבוא לנקום בו. ואם שומר את הדבר בלבו, עובר על 'לא תטור'. ואם נקם בחבירו - עבר על 'לא תקום'.

תקנת נטילת ידים לסעודה

- חכמינו ז"ל תיקנו נטילת ידים לסעודה. טעם התקנה הוא משום שבדרך כלל הידים אינן נקיות, וממידת קדושה וטהרה - לאכול סעודה בנקיות הידים. ויש מהראשונים שכתבו טעם נוסף לדבר.
- כאמור, תקנת נטילת ידים היא כדי שיאכלו סעודה בקדושה ובנקיות, ולכן לא תיקנו זאת אלא באכילת מאכל שרוב בני האדם קובעים עליו את סעודתם, והיינו לחם העשוי מחמשת מיני דגן.
- מאפים שאין מברכים עליהם 'המוציא', לא תיקנו ליטול ידים לפני אכילתם, אולם האוכל מהם כמות של 'קביעות סעודה' צריך ליטול את ידיו בברכה, ולברך 'המוציא' וברכת המזון.
- חכמינו ז"ל אמרו שהאוכל פת במלח ושותה משקה בשחרית, ניצול משמונים ושלושה מיני מחלות. ויש שכתבו שמעלה זו של פת שחרית קיימת גם בפת הבאה בכיסנין.

כתיבת שם התורם על חפץ שתרם

- התורם חפץ לבית הכנסת, ורוצה שיכתבו את שמו עליו, צריכים הגבאים לעשות כרצונו, ואף ראוי לעשות כן, כדי שיהיה זכרון לעושי מצוה על המצוה שעשו.
- התורם חפץ לבית הכנסת, ולפי בקשתו כתבו את שמו עליו, ולאחר מכן נמחק שם התורם, או שנפל השלט שעליו נכתב שמו, חובה לכתבו מחדש או להשיב את השלט למקומו.
- בית כנסת שנחלק לשנים - יש לחלק את ספרי התורה ושאר חפצי בית הכנסת, באופן יחסי לפי מספר המתפללים שבכל אחד מבתי הכנסת.

גיליון מס' 191 | פרשת שופטים
תשע"ו שנה ד'

גליון זה יוצא לזכות
הושע בן אהובה
להצלחה בתורה וביראת שמים
ושיגדל להיות תלמיד חכם אמיתי

דברי שי"ה

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פשוט על הפרשה

"מי האיש אשר בנה בית וגו'" (כ.ה)

יל"ע במי שבנה בית ונפל אם חוזר ממערכי המלחמה, וכמו"כ יל"ע במי שבנה בית וחנכו ועדיין לא דר בה שנה דהדין הוא דאינו יוצא כלל למלחמה וגם אינו מספק מים ומזון ואינו מתקן את הדרכים להולכי המלחמה [כדתנן בסוטה מ"ג א' ו"פ הרמב"ם בפ"ז מהלכות מלכים ה"ט] מה הדין אם נפל הבית אם יצא למלחמה. ונראה דנפל אינו חוזר מעורכי המלחמה, דאל"כ לרבי דס"ל בסוכה ז' ב' דסוכה דירת קבע בעינן וצריכה ד' על ד' אין לך הולך למלחמה דכל א' בונה כל שנה סוכה [חוץ ממי שיש לו סוכה קבועה] ויהיה פטור שנה שלמה מלצאת לצבא מאחר דלא דר בה שנה שלמה וע"כ שאם בנה בית וחנכו ונפל לפני שדר בה שנה הרי הוא יוצא למלחמה, וא"כ הוא הדין גם בבנה בית ולא חנכו ונפל אינו חוזר מעורכי המלחמה, וכן אם לקח אשה וגירשה או נטע כרם ומכרו.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"על חכמות היד והפרצוף"

אברך בר אורין בא אל מעונו של רבינו שליט"א עם שאלה מאוד מענינת. "הייתי השבוע" סיפר האברך, "אצל מומחה לקריאת כף היד - שהוא מביט על כף היד ומיד יודע לומר את כל התכונות שלי, המגרעות והמעלות ונטייה שלי לדברים מסוימים וכדו'. והוא הזהיר אותי מלעשות צעד מסוים בנושא ממוני, שאלתי, אם דעת רבינו שליט"א לחוש לדבריו או שאינו בר סמכא, והאם מצינו כזאת חכמה בכלל או שהוא המצאה בעלמא". רבינו השיב לו על אתר: דע לך שאין בזה ממש, לא צריך לחוש לדבריו כלל, יתכן אולי שקלע לכל מיני תכונות וכדומה אך אין לייחס לו שום חשיבות.

יש חכמה אחרת - הוסיף רבינו - חכמת הפרצוף, על ידה יכול האדם בהבטה בעלמא על פנים של רעהו, לדעת את טיבו מבלי לדבר עמו כלל, זו חכמה עמוקה שאפשר לקנותה על ידי ידיעה רחבה בתורת הנסתר, כי אין זה פשוט כלל, ובדרך כלל אלו שאומרים שהם מבינים בזה, לא יודעים מימינם לשמאלם על"כ דברי רבינו.

"גרפולוגיה"

כאן מתאים להוסיף מה שבהזדמנות אחרת נשאל רבינו את דעתו לגבי חזונו דעת של מומחים בקריאת כתיב יד ("גרפולוגיה"). והשאלה היתה לגבי שידוך שבדקו בכתב היד של הבחור וראו דברים לא מחמיאים... רבינו אמר כי אכן יש חכמה כזו, ונזכר בראשונים מזה (עי' רמב"ן בראשית ה' ב' בשם רב שרירא גאון ובזוה"ק פ' יתרו עה"פ ואתה תחזה). אלא שאצל בני תורה אין לזה שום משמעות, כי התורה מעדנת את האדם, ויתכן שבטבעו הוא קשה וקעסן וכו' אבל אחרי שלמד תורה ניהיה עדין ורך כקנה, וממילא יש לברר אצל הקרובים ומכירים אותו ועליהם לסמוך.

ובספר חשוקי חמד מביא הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שאלה שנשאל מעשה שהיה באבי הבת, שהתגלגל לידיו כתב יד של הבחור שנפגש עם בתו, ונבהל לגלות שמדובר בבחור שאינו עושה רושם טוב כלל... אלא שכתב יד זה, נכתב לפני כשלוש שנים, וכיום הבחור עושה רושם טוב, והאב עומד ומסתפק, שמה הבחור מעמיד פנים כ'צדיק' ובעל מידות טובות (ולא היה נעים לאב זה לדרוש מהבחור שיראה לו את כתב ידו) ובא האיש לשאול, כיצד יש להתייחס למצב זה? ושאלתי את גיסי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, ואמר לי, שחכמת הגרפולוגיה היא אמת על פי חכמת הגויים, ורק לגויים, אבל יהודי יכול לעבוד על עצמו ולשנות טבעו, כטבע שני, ואת זאת לא רואים בגרפולוגיה, ולכן אין היא משקפת את מהותו וטבעו של היהודי.

להלן נוסח המודעה שנתלתה בפתח ביתו של רבינו שליט"א יום ג' אלול תשע"ו בהוראת מרן הרב שליט"א

אסור

להכניס לפתח הבית את מכשיר

האייפון הטמא ודומיו בשום פנים ואופן ללא יוצא מן הכלל.

כל העובר על זה עובר באיסור גזל ועוד עבירות המורות בני הבית בהוראת ובקשת מרן רבינו שליט"א

דבר העורך

בסוף השבוע הקרוב (י"ג אלול) ימלאו שנתיים ימים להסתלקות בתו הבכורה של רבינו, להבחל"ח הרבנית חנה שטיגמן ע"ה אשת חתנא דבי נשיאה הגאון רבי שרגא שליט"א ראש ישיבת קהילות יעקב בבני ברק. בחוברת פנימית שיצאה לאור על ידי המשפחה, והתגלגלה לידינו דרך מקרה, מספרים בני המשפחה כמה עובדות מאוד מיוחדות מחייה, ותקצר היריעה להרחיב, אך נביא כאן על תכונה מאוד מענינת שאיפיינה את המנוחה הצדקנית ע"ה. היא היתה מאוד מסודרת בטבעה, עד כדי כך שהיה לה סדר יום מדוקדק לכל שעה שידעה מה עליה לעשות בו.

את הבוקר פתחה כבר בשעה 4 במדויק, בכל בוקר במשך עשרות שנים, בין בזמני שמחה או לחץ, ובין בערבי חגים או בזמנים בהם טרודים עד מאוחר בערב, כל זה לא משנה. בשעה 4 השעון מצלצל והיום כבר מתחיל. וכשהיום כבר מתחיל מי עצל לשכב במיטה?... לאחר מכן היתה מתפללת לבורא כל עולמים לפי סדר מיוחד, על בני משפחה, ידידים והרבה אנשים שהיתה מעתירה במיוחד עבורם, לאחר מכן היתה נפנית לעניני הבית. וכשהגיע השעה 7 בבוקר שאז מתעוררים הילדים, היה זה אצלה כבר אחרי בוקר עמוס בעבודה מאחוריה...

בערוב ימיה, סיפרה בת רבינו ע"ה כי את הסדר והדיוק למופת למדה כאורחות חיים מאביה הגדול מרן שליט"א, "אבא שליט"א" סיפרה בתו, מאוד מסודר. ניתן לראות לדוגמא כי בארון הספרי קודש שלו, כל הספרים עומדים כמו חיילים... ישירים, נקיים, ולא שוכבים או רפויים... מוכנים ועומדים לשימוש תמיד, ניכר בהם שיד מטפלת בהם... גם חידושי התורה שכותב במחברת, תמיד מתחילים אחרי 'עמוד השער' שעושה בעצמו בכתב ידו, ואחר מכן הוא כותב בצורה נאה, לכל דבר יש את מקומו.

המשך בסוף העמוד הבא

הופיע ויצא לאור הספר

"תפארת ההלכה"

ובו אוסף גדול של מאות שו"ת בענייני שבת
ממרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א

ניתן להשיג החל מהשבוע אצל המחבר : 052-7627537
בחנויות הספרים, ובעמודות המכירה בבתי הכנסת.

שו"ת במנהגי חודש אלול

- ש. (סי' תקפ"א ס"א) יל"ע מדוע מנהג ישראל להקדים הסליחות קודם תפילת שחרית, והרי עפ"י דין תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם.
ת. כבר נשתרש המנהג.
ש. העומד בתפלת שמו"ע ושומע את תקיעות השופר [של חודש אלול] האם צריך להפסיק תפלתו עד לסיום התקיעות.
ת. כן.
ש. בתקיעות השופר של חודש אלול האם יש להקפיד לעמוד.
ת. לא נהגו להקפיד.

(קונטרס שערי שיח)

בדיני סוף שבת

- דין איסור שתיית מים ביציאת השבת כיצד**
ש. בדין האיסור של "שתיית מים" ביציאת השבת, המבואר ברמ"א (סי' רצ"א סעי' ב') מהמדרש, אימתי הוא זמן איסורו, וכן האם "שאר משקין" שיש בהם "מים" בכלל האיסור, או לא.
ת. רק בין השמשות אסור, וכל מים. (דרור יקרא) [המגיה שם הביא שיש פוסקים שמתירים במים שמעורב בו שאר משקין, ע"ש. ובספר אלא ד' אמות כתב שמרן שליט"א אין שותה מים מהשקיעה גם 'בתוך סעודה שלישית', וגם משקאות של מים ממותקים אין שותה שנחשב מים, ע"ש. והעולם שאין מקפידים על זה יתכן שסומכים על "א שהובא ברמ"א שהמדרש רק במים מנהרות, וכן "א שהאיסור בכניסת השבת ולא ביציאתה, וצ"ע].
לימוד ואמירת גוט שבת אחר מנחה
ש. בסדר היום כתוב, שמכיון "שאחר מנחה" בשבת, מתו יוסף משה ודוד, לכן אין ללמוד אז "תורה שמשמחת", האם קיי"ל כן, או לא.
ת. גוט שבת לא אומרים. (תשובות הגר"ח) [בספר אלא ד' אמות כתב שמרן שליט"א אין אומר 'גוט שבת' ממנחה קטנה, ובשנים האחרונות אין אומר ממנחה גדולה, וכשאחרים אומרים לו רק מנענע בראשו].
מתוך הספר תפארת ההלכה הרואה אור בימים אלו - ובו שו"ת גדול ומקיף מרבנו שליט"א על כל עניני שבת)

ענייני גניזה וכבוד הספרים

- לפנות מביתו ספרים שאינם בשימוש כדי להכניס אחרים שמשתמש בהם**
שאלה: אם אין לו מקום בבית לספרים, ורוצה להוציא ספרים שלא משתמש בהם כל כך, ולקנות ספרים שמשתמש בהם, האם מותר או יש בזה איזה חשש.
תשובה: יתנם למקום שצריך לזה.
גניזת שקית המשמשת במשך תקופה לתפילין ואוכל
שאלה: שקית שמניח בה תפילין ואוכל וכדו', ומידי פעם מחליפה האם טעונה גניזה, (התפילין עצמם נמצאים בתוך כלי אחר).
תשובה: כן.
מחיקת דברי תורה הכתובים בעיפרון
שאלה: כתב ד"ת בעיפרון וכדו' שניתן למוחקו, ואח"כ ראה שטעה וצריך לכתוב אחרת וכדו', ורוצה למחוק, האם שרי.
תשובה: יעביר קו עליהן.
תלישת דפים מספר לצורך לימוד בדרכים
שאלה: ספר שנקרעה כריכתו ונאבדה וכדו', ורוצה עתה לתלוש דפים מן הספר כדי ללמוד בדרכו, האם שרי.
תשובה: אסור.
הנחת גמרא על ספר שהוא פירוש על הנ"ך
שאלה: האם מותר להניח גמ' וכדו', על ספר שהוא פירוש על הנביאים וכתובים, (וגוף מקרא הנ"ך לא נמצא שם כולו).
תשובה: מותר.
גניזת דף שצייר עליו ציורים להבנת הסוגיא
שאלה: האם כשמשרטט על דף צורות של סוכה וכדומה, כדי להבין את דברי הגמ', האם דף זה טעון גניזה.
תשובה: כן.
מתוך הספר אריה שאג - ובו שו"ת גדול מרבנו שליט"א העומד לראות אור בקרוב)

המשך דבר העורך

וכן להבדיל - כשהיו לו כספי צדקה בארנק, היה מסדר את כל השטרות באותה צורה. למשל, שטרות של חמישים היו עומדים כולם כשהפנים של האיש בשטר לאותו צד... וכך בכל סוגי השטרות. זה לא היה מסיבה הלכתית כלל... רק מסיבה שהוא מסודר מאוד בטבעו ולא סובל שום בלגן או עקמימויות".
אחרי פטירתה - מספרים בני המשפחה - הגיע אלינו מאות סיפורים על מכתבים מיוחדים של עידוד או תמיכה, ושל דברי מתיקה או שי שהיתה שולחת לאנשים שזקוקים לכך, כולם הדגישו פה אחת כי ה"משלוח" תמיד הגיע בצורה כל כך מסודרת שניכרת היתה ההשקעה במיוחד עבור... לא היה זה "עוד" מתנה, אלא "במיוחד" עבורי ורק בשבילי.
כך, בצורה כזו היתה מעודדת אנשים ומשמחת לבבות. ואי אפשר שלא להזכיר בפתח חודש אלול כי אחת המצוות בהם התמידה בצורה מעוררת התפעלות, וטרחה
בהם ללא לאות, היה מצוות חסד בעטיפה של ספרי לימוד לבנים או בנות בתחילת השנה. בידיה האמונות של דיוק וסדר היתה מבקשת - תביאו לי ספרי לימוד ואשמח לעטוף שיהיה לכם מוכן בצורה יפה לתחילת השנה. היתה עוטפת מאות (!) ספרי לימוד לידידים, שכנים, מכרים ובני משפחה.
מיותר לציין, כי הכל נעשה מבעוד מועד בצורה מסודרת, לכל אחד היה את היום בו הוא מביא את הספרים. אין צריך לומר שכשהילדים ראו שבוע וחצי לפני תחילת שנת הלימוד שכל ספרי הלימוד עטופים, נכנסו הם לשנה החדשה בהכנה משמעותית ומתוך הרגשה טובה.
יתן ה' ויהיו דברים אלו מעוררים לעשיית חסד לעילוי נשמתה הטהורה של מרת חנה בת רבינו שמריהו יוסף חיים שליט"א.

בברכת שבת שלום
יצחק זוסמאן (ב"ב)

לקבלת הנלווין ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולחרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק

באי"ל תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא
מרבן של ישראל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

לבערות הארות הוספות על הענינים
הנבחרים בעלון, לתרוסות והצטרף. נא
לפנות ל: 05217899334@gmail.com
או ל: 05217899334 בין הקוראים או בתר.
05217899334 או בקפס *דיוורילם.
ולציון עברו משרכת עלון כאיל הערוג

פניני הפרשה

הצטרפות לטוב

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד.
(שופטים יז, ו)

סנהדרין עת, א בגמ': תנו רבנן: הכוהו עשרה בני אדם בעשרה מקלות
ומת, בין בבת אחת בין בזה אחר זה - פטורין. רבי יהודה בן בתירא
אומר: בזה אחר זה האחרון חייב, מפני שקירב את מיתתו. אמר רבי
יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו: 'ואיש כי יכה כל נפש אדם'. רבנן
סברי: 'כל נפש' - עד דאיכא כל נפש, ורבי יהודה בן בתירא סבר: 'כל
נפש' - כל זהו נפש.

וכתב בספר מרפסין איגרא (פרק מ"א ע' רצז):

קשה: לפי זה, כיצד הורגים עדים זוממים שהעידו על אדם שהוא חייב
מיתה, והלא כל אחד מהעדים רצה להרוג רק חצי נפש, שכן רק בצירוף
שני העדים היה הנידון נהרג, ובמה עדיפים שני עדים שרוצים להרוג
אדם בעדותם - שהם נהרגים, משני רוצחים שמכים אדם במקל - שהם
פטורים משום שכל אחד הרג רק חצי נפש?

והביא שם: תירצו מרנן הגראי"ל שטיינמן שליט"א והגר"ח פ' שיינברג
זצ"ל: חיובו של רוצח הוא עבור מעשה הרציחה, והואיל וכל אחד
מהשניים עשה רק חצי מעשה רציחה, לכן שניהם פטורים. מה שאין כן
עדים זוממים נהרגים על מזימתם להרוג, והואיל וכל אחד מן העדים
זמם מזימה שלימה להרוג, לכן שניהם נהרגים.

כח גזירות דרבנן

על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור
מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. (שופטים יז, יא)

ביצה דף ב ע"ב ברש"י ד"ה והתניא עשו למשמרת וכו' ולא משמרת
למשמרת.

ברש"י מבואר דהא דלא גזרינן גזירה לגזירה ילפינן מדכתיב עשו
משמרת למשמרת דהיינו לתורתך ולא משמרת למשמרת דהיינו
לגזירה.

יש לפרש דהוי איסור לרבנן לתקן משמרת למשמרת, ופשוט דלא
יועיל גם אם יגזרו, או דאין חיוב לב"ד לעשות משמרת למשמרת,
ואז ממילא אין כח לחכמים לתקן כיון דלא חייבתם תורה לעשות,
או דמ"מ יש להם כח אלא דלא רצו לגזור.

והנה הרי נחלקו ב"ש וב"ה בהרבה דברים, שב"ש אסרו מדרבנן וב"ה
לא ס"ל הגזירה, ובשלמא אם באופן זה לדברי ב"ה לא חייבה תורה
לתקן לכן א"א לאסור, וכיון דב"ה רובא אז אי אפשר לאסור אבל אם
אפשר לתקן גם כשלא חייבה תורה, א"כ נהי דב"ה ס"ל דאין צריך
מ"מ הא ב"ש גזרו, ולמה לא חל איסורם משמע כיון דלדברי ב"ה
דהם הרוב אין חיוב לתקן אז לא חל הגזירה.

עוד יש לעיין אם בלי הפסוק של עשו משמרת למשמרת היה כח
לחכמים לתקן ולא בא הפסוק אלא לומר שיעשו גזירות, או שבלי
הפסוק לא היה להם כח לתקן גזירות?

ולכאז ע"כ בא הכתוב ליתן להם כח לגזור גזירות, דאל"כ האיך יש
כח לחכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה, וא"כ נמצא דלא
נתנה תורה כח לגזור אלא גזירה אחת ולא גזירה לגזירה, ולקמיה
אמרי היא גופא גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה, והלשון ניקום
משמע דבעצם שייך לגזור לגזירה והלשון גזירה לגזירה רק שלא
יבוא לעשות גזירה כזו. ולכאורה אין להם כח לתקן מה שלא נאמר?

ויש לעיין מה שמצינו בכמה מקומות שהחמירו לעמי ארץ, כמו
שהביאו תוס' בב"ק דף צ"ט ע"ב, האיך זה מתחלק שאסור רק לעמי
הארץ הרי ממ"נ אם הוצרכו לאסור צריך שיהא אסור לכל (קובץ
שימוש חכמים ח)

איסורים מדרבנן.

כתב רש"י בברכות דף י"ט ע"ב בד"ה כל מיילי דרבנן וכו', וז"ל והכי
קאמר להו דבר שהוא מדברי סופרים נדחה מפני כבוד הבריות, וקרי
ליה לא תעשה משום דכתיב לא תסור. ודקא קשיא לכו דאורייתא
הוא, רבנן אחלוה ליקרייהו לעבור על דבריהם היכא דאיכא כבוד
הבריות וכו' עכ"ל.

ומבאר רבינו שליט"א דנמצא כאן ברש"י חידוש גדול דכל מה
שמקילין בדברי סופרים, לא מפני שבאופן זה "לא גזרו", אלא רבנן
גזרו בכל אופן, רק שמוחלין על כבודם ונותנים לעבור על דבריהם.
כמו כן יש לסייע מדברי רש"י אלו למש"כ הנתיבות (סי' רל"ד סק"ג)
דאיסור דרבנן אינו איסור בעצם רק מה שעובר על דברי חכמים, וכן
דעת עוד אחרונים.

ואמנם באילת השחר יבמות דף ז' ע"ב מקשה רבנו מהא דאיתא
בראש השנה דף ל"ב שלא יעבור את התחום להביא שופר אף שהוא
רק איסור דרבנן משום דיו"ט עשה ולא תעשה. ואם האיסור רק מה
שאינו שומע בקול חכמים, האיך שייך שיתקנו שיהי' עשה ולא
תעשה, כיון שהאיסור הוא מה שאינו שומע למה שהם אומרים, מה
שייך שיאמרו שאנו רוצים שיהי' בזה עשה ולא תעשה. וכמו לענין
כיבוד אב אם יאמר האב אני אוסר עליך לעשות דבר פלוני, ואני רוצה
שאם לא תשמע לי תעבור עשה ולא תעשה, הרי אינו כלום, כיון
שהחיוב לשמוע בקולו נשאר אותו חיוב. כך גם אם האיסור הוא רק
מה שאינו שומע בקול חכמים. וע"כ דכשאסרו חכמים לעשות איזה
דבר בשבת ויו"ט חל איסור שבת ואיסור יו"ט בחפצא, ממילא
כשעובר ע"ז הוי כמחלל שבת ויו"ט דאיכא עשה ול"ת.

כי האדם עץ השדה לבוא מפניך במצור* שופטים כ- יט)

בל תשחית- תענית הראב"ד

הנה בס' היראה לרבינו יונה זי"ע הביא בשם ר' אברהם בן דוד [שהיה
אחד מחסידי עליון כלשונו] שימשוך אכילתו באמצע תאותו, ובה
ששובר יצר אכילתו זהו תענית יותר גדולה מאשר שצם יום שלם
לגמרי מאכילתו, עיי"ש,

והנה השאלה המתעוררת, הלא אם יותיר מאכילתו יהיה בזה משום בל
תשחית, ואיך יוכל בשביל ענינים אלו לעבור על בל תשחית.

והנה אפשר ליישב לפימה שמטו בשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל
שהמעשר לחומרה אינו עובר משום בל תשחית, משום שיש לו ענין
בזה, ונראה לכאז דה"ה כאן, שמכיון שיש לו ענין אין בזה משום בל
תשחית.

אמנם שאלתי שאלה זו למרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א, ואמר לי
שלא כזו לא צריך לקחת לצלחת, אלא יכול לשער כמה הוא מתאוה
ולקחת חצי מזה מהצלחת המרכזית, ובהו כבר שבר תאותו. (רבי מאיר
סנדד שליט"א בקובץ בית אהרן ישראל קובץ קי"א עמ' קס"ו)

**לקראת ימים הנוראים הבאים עלינו לטובה אנו מבקשים מכל מי שיש בידו ד"ת בהלכה ובאגדה או הנהגה על עניני
ר"ה - יוה"כ - סוכות- שמחת תורה ממרן רבנו שליט"א. או שיש בידו הערות והארות על הנכתב בשנים שעברו
בענינים אלו שיואיל להעבירם בהקדם [עד יום ו' עש"ק כי תצא] למערכת לזיכוי הרבים**

***

כמו"כ ניתן עדיין להנציח בגליונות חודש תשרי הבעל"ט

ענין בפרשה- כבוד חכמים

כבר כתבנו מדברי מרן רבנו שליט"א בגליון פר' פנחס תשע"ד על עניני כבוד חכמים, וכאן נביא עוד כמה ענינים.

כבוד הספרים

ידוע שבעל ספר התשב"ץ היה נזהר מאד בכבוד הספרים והיה מקנח בכל יום האבק שעל גבי הספרים, והובטח לו בשכר זה שספריו לא יבולו לאורך ימים, ומספרים שלחזון איש היה תשב"ץ עתיק בשנים והיה שלם גמרי. (קו' כבוד חכמים עמ' 36)

ויש לזיהר שלא להשתמש בספר למקום אחסון של דפים וכדומה ואפילו דפים של חידושי תורה וכ"ש דברי חולין כי זה בזיון הספר, ובעל הקה"י היה מקפיד ע"ז מאד.

וכמו"כ איתא בספר חסידים והוא במ"ב (סי' קנ"ד סקל"א) שלא לכתוב על נייר כשמונח על הספר.

והחזו"א זצ"ל אמר להגרש"י גריינמן ז"ל שלא לכתוב גליונות על שולי הגמרא. רק אם בטוח במה שכותב שאינו טעות. [ורבנו נוהג לכתוב על ספריו] וראה בהסכמת של הגר"ב זצ"ל לספר רווחא שמעתתא באיזה פחד כותב על ענין זה של להדפיס דברי הש"ש עם גליונות שלנו על אותו דף. (שם, ועי' במכתב להרה"ג רמ"ח שליט"א בס' אהלי יעקב עמ' פ)

עד כמה גדול הזכות של "כבוד התורה"

יש מצוה של לימוד התורה ויש ג"כ ענין של "כבוד התורה", ויש מקומות שמשמע כי כבוד התורה דוחה אפ"י את לימוד התורה, ועכ"פ מה שעושים סעודה בזמן שמכניסים ספר תורה, הוא מחמת המצוה של כבוד התורה.

ולגבי כבוד התורה יש מקומות שמשמע שכבוד הספר תורה חשוב יותר מכבוד לומדיה, ויש מקומות שמשמע שכבוד לומדיה הוא יותר מכבוד הספר תורה, אבל זה ברור שבין כבוד ספרי תורה, בין כבוד חכמים, זוהי מצוה גדולה מאד, ואנחנו רוצים להבין את גדול החשיבות של זה, ואפ"י שכולם יודעים את זה בכל זאת יש משהו להוסיף.

כתוב פסוק ביהושע (סוף פרק י"ד) והארץ שקטה ממלחמה, ומביא רש"י שם מדרש אגדה, האדם הגדול בענקים הוא אברהם אבינו הוא שגרם להם שהארץ שקטה ממלחמה ארבעים שנה שנתעכבו במדבר, בשכר שכבדו את הזקן בקרית ארבע שאמרו לו נשיא אלקים אתה בתוכנו, עכ"ל.

זאת אומרת שהגויים שהיו בארץ ישראל זכו עוד ארבעים שנה להישאר בארץ, וליהנות ממנה ארבעים שנה, וכלל ישראל נתעכבו ארבעים שנה במדבר, ולולי זאת משמע שהי' אפשר שכלל ישראל יכנסו לארץ ארבעים שנה קודם, וממילא הגויים כבר לא היו חיים ולא נהנים מהארץ, והם האריכו ימים וגם נהנו מהארץ ארבעים שנה, בזכות שכבדו את הזקן, ואמרו לאברהם אבינו, נשיא אלקים אתה בתוכנו.

והנה לא מצינו שהגויים מצויים בכבוד תלמידי חכמים, ובמנין שבע מצוות שנצטוו בני נח אין מצוה לכבוד תלמידי חכמים, וכן האם הם ידעו מה זה תלמיד חכם, האם הם השיגו את זה?

אבל כנראה שבכל זאת הם הבינו לכבוד את אברהם אבינו ולקרוא לו נשיא אלקים אתה בתוכנו, ובשביל הדבר הזה הם זכו לחיות עוד ארבעים שנה, ולא רק בני חת זכו לכך, אלא כל הז' אומות, הכנעני והאמורי וכו' "כולם" זכו לחיות עוד ארבעים שנה, מפני שבני חת אמרו לאברהם אבינו נשיא אלקים אתה בתוכנו.

וליהודים אינני יודע איזה שחר נהנו נותנים על כזה דבר, כי ליהודי לא נותנים שחר בעולם הזה, אבל אומות העולם השחר שלהם הוא בעולם הזה [ובעולם הבא לא ידוע מה יהי' להם] וכתוב כאן שזה הי' השחר שלהם בעולם הזה, שזכו להישאר בארץ ארבעים שנה. ואע"פ שבפסוקים שבתורה משמע שכל הארבעים שנה שכלל ישראל התעכבו במדבר זה הי' בגלל החטא של המרגלים, יש ליישב.

עכ"פ כתוב כאן במדרש שבשביל שאמרו נשיא אלקים אתה בתוכנו זכו להמשיך לחיות ארבעים שנה בארץ, ולולי זאת כבר קודם לכן הם לא היו חיים ולא הי' בארץ.

ומזה רואים את גדול הזכות, אפ"י אם אדם עושה את זה לא לשם מצוה, אלא הם הבינו כשראו כזה בן אדם כמו אברהם אבינו, אע"פ שהם היו לפני זה עובדי עבודה זרה, אבל עכשיו הם ראו לפנייהם אדם שהלך והכריז בכל העולם כולו שיש רק רבונו של עולם "אחד" וכל האלילים הם כלום, ובשביל זה הם העריכו אותו עד כדי כך, שהבינו שצריך לומר לו נשיא אלקים אתה בתוכנו, ובמה שאמרו את התיבות האלו, הם זכו לכבוד תלמיד חכם, ואע"פ שהם לא יודעים מה זה תלמיד חכם, ומה זה חכם, אע"פ הם זכו לשחר כזה גדול בעולם הזה, רואים איזה דבר גדול שזה לכבוד את התורה.

ליקוט מאילת השחר עה"ת מהרה"ג ר"צ ריינהולד שליט"א

ישיבה במקום הרב

אילת השחר פר' קדושים יט, לב, והדרת פני זקן. פרש"י, איזהו הידור, לא יישב במקומו. וכשיש לו כסא קבוע, אסור לשבת אפילו כשהכסא לא עומד במקום הרגיל לעמידת הכסא. (וכן הדין בכסא אביו, ובכסא המלך). והנה, יש מקומות שלא מקפידים על ישיבה במקומות הרבנים, ואולי משום שאין המקום מיוחד דוקא לו, ולפעמים יושב שם רב אחר וכדו'. ועוד, דמקומו אינו מוגדר ומופרש משאר המקומות. והיו קהלות שהיה גדר סביב מקום מושב הרב והיה במרחק ממקום ישיבת הציבור, וזה ודאי נחשב מקום מיוחד לרב. ובמקום כזה, אפילו אם הרב מגיע לבית-הכנסת רק בפעמים יחידות בשנה, מ"מ זה נחשב למקומו. ויש מקומות שמקפידים שלא לשבת במקום ישיבת הרב גם לאחר פטירתו, ויל"ע אם זה מעיקר הדין?

תחילת קלקולם

התבטא רבינו לאחרונה, "שבכל הדורות אותם שירדו מן הדרך, עד שפרקו עול, תחילת קלקולם היתה בניזוי תלמידי חכמים". [וראה בהקדמת ח"י עולם]

ואמר רבנו הנה אדם שיש מילדיו שלא הולך בדרך טובה, בהכרח שאצלו משהו לא טוב, דאין אדם צדיק שיעשה טוב ולא יחטא, על הכל יש חשבון.

דזה שנתגלגל שיש לו ילד לא טוב, זה עונש שבשילו שעשה איזה דבר לא טוב, ולכן נתגלגל שהוא יסובל מכך, ולפעמים א"א לדעת עומק חשבון הדין, כגון שנהנה מביזוי ת"ח, אף שלא עשה כלום, מספיק ששמע ביזוי וחשב בלבו הא טוב שעשו לו כן, וטוב מאד מגיע לו כך.

זילזל ברמ"א

סיפר רבינו שקודם המלחמה היה ספר אחד מתלמיד חכם גדול שהיו לומדים בו הרבה מאד ביישובות, והיו כולם לומדים בו, ובזמננו אינו מצוי כלל וכלל, והי' הדבר לפלא. עד שנמצא שכותב במקום אחד בספרו על הרמ"א בזלזול גדול! וא"כ אין פלא שמשמים בימיו אחד למדים בספרו, אחרי שמזלזל ברמ"א שהיה איש קדוש ונורא.

ובדומה לזה מביא רבינו מה שכתוב בספר הצדיק רבי זונדל שא' עשה שאלת חלום מדוע נענש הפרי חדש שלא למדו בספרו ארבעים שנה, והשיבו לו מפני שקרא לבעל הלבוש - חייט...

נשאר ננס כל ימיו

מסופר על א' מגדולי וגאוני הדור לפני כמה דורות, שהיה נמוך קומה מאד, והיה מקובל המעשה שבהיותו ילד בן אחת עשרה בערך, חפשו רב לעירה ובא תלמיד חכם אחד ודרש לפני הציבור לראות אם יתקבל לפניהם, ואותו ילד היה חריף והקשה קושיה גדולה על דבריו באמצע הדרשה, ופרך לו את דבריו והיה צריך לעזוב את המקום ונתבייש מאד, ומחמת זה נענש הילד להישאר ננס כל ימיו... והיה ממש מגדולי הדור ההוא.

זהירות בזה

הגמ' במועד קטן דף כ"ה ע"א מביאה מעשה כי נח נפשי' דרבה בר הונא ורב המנונא, אסקיניהו להתם [לארץ ישראל]. כי מטו אגישרא [פרש"י שהגיעו לעבור בדרך של גשר קצר, שעכשו לא הי' יכולין לעבור זה בצד זה, אלא זה אחר זה] קמו גמלי [פרש"י עמדו הגמלים נושאי המטות במקומן]. אמר להו ההוא טייעא [פרש"י סוחר ישמעלים]. מאי האי, אמרו ליה רבנן דקא עבדי יקרא אהדדי, מר אמר מר נייעול ברישא ומר אמר מר נייעול ברישא [שכל אחד מהחכמים המתים. מכבד את חברו לעבור תחילה]. אמר [אותו סוחר ישמעלים] דינא הוא דרבה בר הונא ליעול ברישא [שילך הגמל של רבה בר הונא קודם]. נתור ככיה ושניה דההוא טייעא [שנשרו לחיי ושינין].

הנה הנכרי הזה נענש על שהתערב בענין זה שנוגע לכבוד החכמים, ולא היה צריך להביע דעות כשוראה שכל אחד מכבד את חברו.

עכ"פ רואים שגם גוי מצווה על כבוד התורה, ומיד שהעדיף חכם אחד על חברו, כבר נענש בעונש נורא כזה, שנשרו לחיי ושיניו.

וצ"ל דאף שאין כבוד התורה בכלל שבע מצוות בני נח, מ"מ דבר שהשכל מחייב גם נכרי מצווה, וכבוד תלמיד חכם הוא דבר שהשכל מחייב.

ואומר רבינו שהי' סבור תמיד דמחילה מהני על זה, אבל לאחרונה ראה שאין מועלת מחילה על "בזיון תלמיד חכם", כמבואר בטורי אבן מגילה דף כ"ח מהריב"ש בשם הראב"ד ע"ש.

ולפ"ז מבואר כפשוטו מה שאמרו חז"ל שבשת דכל המבזה תלמיד חכם "אין רפואה למכתו" כי גם מחילה לא מהני ע"ז.

חוצפא יסגי

סיפר א' מתלמידי רבנו בכפר סבא: כשהיינו בישיבה היינו מכבדים את הראש ישיבה באופן נפלא, ופעם שאלנו אותו שכתוב בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגי, והנה אצלינו בישיבה יש כזה כבוד לחכמים ובמה מתקיימים דברי הגמ'?

ואמר לנו רבנו: שלפעמים אני נכנס לישיבה ואני שומע ב' בחורים מדברים ואומרים שדברי הפני יהושע כאן לא מובנים, וכדו' לשונות שאינם ראויים על גדולי האחרונים שהיו שרפים ומלאכי אלקים, והאם זה לא חוצפא יסגי?

ובהזדמנות אחרת אמר רבנו בהאי ענינא: בגמ' משמע שכשהתבטאו איזה מילה לא מכובדת על אחד, היו מתענים אח"כ הרבה מאוד, דבר נורא ואנשים יש להם תאוה משונה לדבר בצורה חריפה, וממילא מבזים ת"ח.

ורואים הרבה פעמים שאברכים חשובים יכולים להתבטאות על קצות קשה או פ"י קשה בצורה חזקה, וזה לא טוב.

רעק"א כשמקשה על הפנ"י הוא כותב 'עפר אני תחת כפות רגליו' ויהודי של היום יכול לדבר בלשון זלזול ח"ו... הרי כשמת הפנ"י וציוה שלא להספידו והנודע ביהודה שהיה אדם גדול מאוד אמר שהוא רועד מהפנ"י, והחיד"א כותב עליו בשם הגדולים כי ראה פניו כראות פני אלוקים, רק היום חוצפא יסגא....

וידוע על כמה מחברים שהיו אנשים גדולים ובכל זאת במקום שכתבו שלא בדרך ארץ על בר פלוגתי' שם הם טעו.

יום היארצייט של מרן רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק בעל האור שמח נלב"ע ז' אלוך תרפ"ו

הבאנו בגליון פר' שופטים תשע"ה מדברי רבנו אודות בעל האור שמח, ועתה לרגל היארצייט התשעים נביא כמה ענינים

הנחני בדרך אמת

הביא רבנו כמה פעמים את מה שמובא בהקדמה לס' מקור ברוך להג"ר נחום ברוך גינצבורג ז"ל וכותב הגאון רבי חיים שטיין זצ"ל: ופה מקום אתי למסור מה ששמעתי מפיו הק' כשביקר פעם את הגאון ר' מאיר שמחה בדוינסק מצאו שהיה שמח ביותר וזחה דעתו עליו, ואמר לו שזה עתה נתחדש לו דבר נפלא לאמיתיה של תורה וכשתנמנמם קצת ראה בחלומו שבפמליא של מעלה יושבים כל גדולי עולם ומשוחחים ביניהם שחסר עתה בעולם התורה מי שיכוון את האמת ועמד הרשב"א ז"ל ואמר שבדוינסק יושב רב אחד ולומד וכיוון אל האמת יותר ממני. וזה שבתשובת הרשב"א ח"א סי' רעו נשאל על לשון הגמ' חולין כב, א דעולת העוף אינה באה אלא ביום כמו חטאת בהמה, ומקשה ביום מביום צוותו נפקא, סד"ה הנ"מ חטאת העוף אבל עולת העוף אימא לא קמ"ל וזה תמוה דאיך יעלה על הדעת שתהיה כשרה בלילה וכתב דגירסא משובשת היא ויש למוחקה.

והגאון הרמ"ש פי' זה עפ"י דברי הראב"ע ויקרא ה' ש' דהא דחייבה תורה להביא תחת חטאת בהמה חטה"ע ועוה"ע זהו מפני שבחטה"ע ליכא אימורין לכן צריך להביא עוה"ע תחת אימורין של חטאת בהמה, ולזה הו"א דעוה"ע כשר בלילה כמו אימורין שהרי עיקר הבאתו הוא במקום אימורין וגירסת הגמ' נכונה, והנה עצם הדבר כבר מובא באו"ש הל' מע"ש ונ"ר פ"ז ה"ג ובמלואים מוסיף גירסת הרשב"א וכותב שם ושמתתי מאד שהנחני ד' בדרך אמת.

והעיר ע"ז רבנו דהנה בתו"כ (פר' צו פ"ח ה"ח) איתא אלא מה שלמים מיוחדים שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח, אף איני מרבה אלא את שיש לו מתירים בין לאדם בין למזבח, כגון חטאת העוף שיש לה מתירים לאדם ואין לה מתירי' למזבח וכגון עולת העוף שיש לה מתירים למזבח ואין לה מתירים לאדם. ולכאור' אם זה קרבן א' היה נקרא דעולת עוף יש לו מתירים לאדם בחטאת, וכן חטאת העוף יש לו מתירים בעולה. (אילת אהבים עמ' כ"ו ועי"ש).

השביע את שר הים

סיפר רבנו: ה' אחד מדוינסק שסיפר שהי' קורה לפעמים בחורף מערבולת של שלגים שע"ז הנהר עולה על גדותיו ומציף את הסביבה, שנעשה מזה סכנה גדולה לתושבי אותה עיר, ופעם בשבת אחת קרה הדבר בדוינסק והי' סכנה גדולה לכל העיר, והאור שמח נעמד להתפלל, ואומרים שאמר שהוא משביע את השר של הים שזה יפסיק, ואכן הפסיק ועברה הסכנה מתושבי דוינסק.

שמירת הערבה

הביא רבנו בשיעור את דברי הרמ"ע מפאנו מאמר חיקור הדין (ח"ב פכ"ה) אמנם בעלי החפוש ממחבבי מצות אמרו כי בהסיר הקליפה מן הגרעינין שבערבה ימצא בה כמין גוף נחש מופשט מעורו בלי ראש מורה העלם הראש של אותה קומה כטעם וראש פתנים אכזר הלא הוא כמוס עמדי לפי שעה.

ואמר רבנו דיש הרבה שנוהגים לשמור את "הערבה" כסגולה לשמירה.

סיפר אחד הנוכחים שסבו היה מקבל "ערבה" מהאור שמח זצ"ל כדי שינצל מידי הצבא. ופעם אחת שכח להביא ועשו לו בעיות. (אפיקי איל)

הערה בדברי האור שמח

הנה למ"ד בסנהדרין מ"ה ב' דאם נקטעה יד העדים פטור ממיתה וכ"כ הרמב"ם הל' סנהדרין פי"ד ת"ח יל"ע מה הדין כשאחד מן העדים יודע בעצמו שהעיד שקר ואינו יכול לחזור בו דכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד האם מחויב לקטוע את יד עצמו כדי לפטור את הנידון ממיתה? והאור שמח הל' רוצח פ"ז ה"ח הביא בשם הרדב"ז דאדם חייב לקוף איבריו כדי להציל מי שיש סכנת מות והאור שמח הוכיח נגדו מהא דסנהדרין מ"ד ב' דהעדים הודו ששיקרו ובכל זאת אמרו שלא מהני חזרתם והרגו את בן שמעון בן שטח ולמה לא חייבו להעדים לקוף היד ע"ש. ויש לדחות את ראייתו דהא ע"כ אין נאמנין במה שחזרו דאילו היו נאמנין לא היו הורגים את בן שמעון בן שטח, וכיון דעל פי דין אין נאמנין ואנו מחויבין להורגו ולקיים דינו איך נחייב את העדים לקוף ידם, אבל הם עצמן יתכן דמחויבין לקוף כיון שיודעו האמת שהוא אינו חייב מיתה.

ירדנו פעלים

שח רבנו: ובאמת כל אחד יודע כי אם בדורות הקדמונים אמרו שצריך חיזוק. בודאי היום, שהרי אי אפשר לדמות את הדורות הקודמים לדורות שלנו. ובכלל הדורות כל דור ודור חז"ל אומרים שהדורות מתמעטים, וכמו שהגמ' אומרת בעירובין דף נ"ד א' האיך שאמוראים אמרו לגבי התנאים איזה דמיון שלא היה להם לגבי התנאים. ומה הדורות הראשונים והאחרונים, גדולי האחרונים, ואפי' בדורות הקרובים היו כאלה אנשים שאי אפשר להדמות אליהם כלל בדור שלנו. הרי לפני לא הרבה שנים היו עוד גאונים כמו ר' חיים. האור שמח. ואפי' אחרי זה, החזו"א הבריסקער רב ועוד הרבה, ובזמן האחרון הדלות של החכמה, הדלות של התורה, של היראה, ירד פלאים: ממילא אין צורך הרבה לכאר עד כמה צריך להתחזק בימינו, ובפרט שהרשוב מושך, ויש מסיתים ומדיחים, רח"ל.

לא נותנים להם לגדול

שח לנו הרה"ג ר"מ שליט"א: שאלתי למרן בשנת תשס"ז על מלמד אחד שהיה מתנהג בתקיפות עם תלמידים עד כדי השפלה וכדומה, ובתוך הדברים אמר לי מרן: אתה יודע למה לא גדלים כמו רבי מאיר שמחה, לא כי אין כשרונות כאלו, יש, רק לא נותנים להם לגדול....

הגליון מוקדש לעילוי נשמות הרבנית חנה שטינמן ע"ה אשת חבר ליבדלה"ט הגאון רבי שרגא שליט"א

וכלת מרן רבנו שליט"א ובת מרן הגר"ח שליט"א

נזכיר מעט ממה שיש ללמוד מהזמנים שהיתה באה ומסדרת ומנקה באופן מופלא את בית רבינו שליט"א, כראוי למלכי רבנו. כשהיתה באה והיה רבינו לבדו בבית, היתה מניחה בקבוק בפתח הכניסה לבית, כדי להחזיק את דלת הכניסה פתוחה מעט, ובזכרוני שאמרה לי שכן אמר לה רבינו לעשות כדי שלא יהי' חשש יחוד, ולא סמך על כך שהפתח לא נעול, ובכל רגע יכולים להיכנס. (פרי חיים)

תובעים מאשה פחות

שאל רבינו: מי שצריך לומר קדיש על אביו ואחד צריך לומר קדיש על אמו, למי צריך לדאוג יותר שיוכל לומר קדיש? והשיב: זה שאומר קדיש על אביו, כי התביעה על גבר היא יותר גדולה מהתביעה על אשה, ממילא דיניו מרובין ממנה, וצריך לעזור לו יותר. ומביא רבינו ראייה מאדם וחווה, דאפילו שחווה הסייתה את אדם הראשון לאכול מעץ הדעת, בכל זאת לא מצינו על חווה שעשתה תעניות וסיגופים כ"כ, רק על אדם הראשון אומרת הגמ' בעירובין דף י"ח ע"ב היה רבי מאיר אומר אדם הראשון חסיד גדול היה, כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו ישב בתענית מאה ושלשים שנה, ופירש מן האשה מאה ושלשים שנה, והעלה זרזי תנאים על בשרו מאה ושלשים שנה, והיכן הסיגופים של חווה, משמע שמאשה לא תובעים כ"כ.

לקחו ע"ע קללת זיעת אפך

והנה כפי שאומר רבינו הרבה פעמים דהקללה "בזיעת אפך תאכל לחם" נאמרה לאדם הראשון, היינו לגברים, ולמעשה בימינו נשתנה הדבר ולקחו את זה הנשים. ואמנם זה לזכותם שעוזרים בזה לבעליהם ללמוד תורה.

על מי נאמר אשה בכל אלה לא מצאתי

איתא בגיטין מה, א קשיא לי לר' עיליש כתיב אדם א' מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי הא איכא בנתי' דר' נתמן. יש להוכיח מכאן דחייב לדון לכף זכות הוא אפילו אם ע"ז צריך לומר דנעשה לו נס, דאל"כ כיון דאפשר דהם עושין בכשפים כמו שבאמת נתברר אח"כ שהי' כן ומאי הוי קשיא לי ולמה לא תלה שזה ע"י כישוף וע"כ דמחויב לדון לכף זכות ואפילו שנעשה להם נס ולכך הוקשה לו מהפסוק. וצע"ק דהא היו נשים נביאות כמו האמהות ומרים וחנה ואביגיל שודאי היו צדקניות, וכן אשתו של מר עוקבא כמבואר בכתובות דף ס"ח וחולדה שהיתה נביאה ולמה הוקשה לו על בנתי' דר' נתמן אם הם צדקניות.

ואפשר דודאי אלה שהי' ניכר בצדקותן לא היה קשה דשלמה התכוין בלמי שאינו ניכר שהן צדקות לא מצאתי שהן צדקות אבל אנשים יש שהם צדיקים וסתרים ולכן כל הני נשים דהיי' ידועים בצדקותן כגון אשת מר עוקבא שהיתה עוסקת בחסד, וכן אמרינן בתענית דף כ"א ע"ב דהאשה שהיתה עוסקת בחסד בעיר דרוקרת ובזכותה ניצלו הרבה שבשכונותה, אבל בנות של ר' נתמן לא הי' ניכר צדקותן ובכ"ז הוי בחשן קדרא א"כ ע"כ יש הרבה צדקניות למרות שאנתנו לא רואים עליהם שהם צדקניות וע"ז השיבו לו מן השמים לדעת שבאמת הם לא צדקניות. (אילת השחר שם)

גיליון מס' 181
שנה 4

פרשת שופטים, ד' באלול תשע"ו

שבת טיש

וקראת לשבת ענג

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

שפטים ושטרים תתיר לה בבל שערך אשר ה' אלמך נתן לה לשבטיה (טו, יח) - בפסוק זה רמוזה מעלת השלום בנטריוקון: שבו ועשו פשרה, טרם יעשה משפט, ואם שניהם טוב רוצים - ישיבתו מחלקת, תשועתם תועלתם תסיר וזקין, ליצרם בבשו, בזה כבוד לקונם, שמרו עצמכם ריבות יהיו כאין, אשריהם שך רצו, ירבו השלום ויעוררו הרחמים, אז להם הכל יתנו כבוד. (חכמת שלמה)

וכן נרמזת בפסוק זה תפלת בני ישראל לשפע של טובה מפרום: שטרים וקמה פתחים טובים יפתחו מלמעלה, וגם שפע שללי רצון יזלו מהר, תפלתנו תשמע נזרא למען כבודך, באויבינו בלה למענה, שעה עתירתנו רחם ישראל בלם, אלהינו שמענו ורחמנו יריקו העבים וירדו הגשמים. (מוחדי שמים)

שערך נטריוקון ערב, ערב שבת, ערב ראש חדש, ערב ראש השנה, ערב יום פפורים. שבכל הזמנים הללו צריך האדם להעמיד לעצמו שופט וזוטר ולפשפש במעשיו, כפי שגרמו בדברי הירושלמי בשקלים "מי שאבד חותמו, ממתינים לו עדיה ערב", הם כל הערבים הללו לתשובה. (קובץ אמרי קודש)

פרשת שפטים נקראת בדרך-כלל בתחלת חדש אלול, להורות לאדם שקל יותר לשפט אחרים והתורה מצוה "תתיר לה בבל שערך", עליך לשפט עצמך בטרם תשפט אחרים, כדברי חז"ל התקושו וקושו - קשט עצמך ואחר-כך קשט אחרים. (אמרות טהורות)

כי השחד יעור עיני חכמים (טו, יט) - סופי תבות ידרים, כפי שאמרו חז"ל הרוצה להחכים ידרים, דהינו שיסלק את-עצמו מהשחד, שהצפון רומז לכסף הצפון, אלא ידרים ואז יבוא לידי חכמה ויש. (פני יוסף)

הדינים שבתורה נקראים בלשון חז"ל סנהדרין בלשון וון, מפני שהיא פעין נטריוקון שינא הדור פנינים. (הקדמת התוספות יום טוב)

תמים תהיה (יח, יג) - תמים נטריוקון תורה, מצות, יראה, מדות. כי מי שיש-בו ד' דברים אלו, הריהו תמים עמים. (אמרות טהורות)

ספורים בפרשה

לא-תטה משפט לא תכיר פנים ולא-תקח שחד (טו, יט)

בתקופתו של רבי חיים מוולוז'ין, יצאה גזרה רעה על יהודי רוסיה, מאחוריה עמד אחד משרי המלוכה, שגודע בשונא ישראל מבהק. נסע רבי חיים לעיר המלוכה פטרבורג, נכנס אל אותו שר, ואמר לו: "הבאתי לה שחד". התמלא השר חמה, וקרא: "וכי חושב אתה שעם שחד מוזן תוכל לקנות את-לבי?" אולם רבי חיים מהר להפנים את-דעתו, והסביר לו כי פונתו היתה לשחד של-דמעות, ולא של-מעות, ומיד החל לבכות בדמעות שליש, עד שהצליח לרפף את-לבו של השר, והוא מהר להבטיחו כי יבטל את הגזרה. לאחר מכן, התבטא השר ואמר: "יהודי הממלכה נצלו רק בזכות בכיתו של-רעם, אולם רע ומר יהיה גורלו של עם-ישראל, באשר לא ימצאו בקרבם מנהיגים כאלו, אשר לא יתבישו למרר בכבי בפני השרים ולהלחם עד שתתמלא בקשתם, מפני שירצו להראות מקבדים בעיניהם..."

למה נאמר בתורה "כי השחד יעור עיני חכמים"? ללמדך שהשחד תמיד מטה את-הדין, גם אם הדין בטוח שיוציא את-הדין זכאי. ומעשה בשופט נכרי שקבל שחד מאחד המתדיינים, ולאחר מכן פנה ליריבו ודרש ממנו שחד, בטענה שאם לא ישחד אותו גם הוא, יטה לבו לטובת איש-יריבו...

נתן לפניהו הזרע והלקיחם והקבה (יח, ג)

באחד ממפעיו למען הכלל, הגישו ל"חפץ חיים", מגש כסף, ועליו זרע, לתנים וקבה. נהרו פניו של ה"חפץ חיים", ואחד ממקרביו הבחין שהוא ממלמל דבר-מה בשפתיו בהתרגשות. הטו האיש את-אזנו, ושמע את הבהן הגדול אומר: "מזון כשר", שכן התורה זתתה אותו במתנות הפהנה.

נביא מקרבך מאחיד קמני ימים לה ה' אלהיך אליו תשמעון (יח, טו)

במסעו של רבי יואל מסטמר בשנת תשי"ט, מלונדון לארץ ישראל בספינה, התגלגלה השיחה בין מקרביו על גדלתו של רבי יהושע ליב דיסקין. בין הדברים, נענה אחד מן-החבורה וספר, כי רבי חיים מבריסק התבטא ואמר, שעל מהרי"ל דיסקין אפשר לומר "אליו תשמעון", אולם אחד מגאוני ירושלים בקש שלא להדפיס דבר זה בספר תולדותיו של רבי יהושע ליב, בטענה שהפסוק "אליו תשמעון" שבפרשת שפטים, עוסק בנביא בלבד. לשמע הדברים, נענה הרבי מסטמר, שהיה נראה כמנמנם: "רבי עקיבא איגר בהלכות קדושה", ולאחר רגע נגער ואמר ברעדה: "נה הארז"ל הקדוש". הדברים נראו כסתומים, אולם מקרביו ידעו היטב כי כל דבריו של הרבי מדודים ושקולים, ובמלים קצרות הוא מקפל לעתים את התורה בלה. לאחר שהגיעו לירושלים, חפשו המקרבים ויגעו, עד שגלו את-פשו הדברים, ותפעם רוחם. בשלחן-ערוך ארח-חיים סמן כ"ה, פסק מרן המחבר: "אין הצבור אומרים עם שליח-צבור נקדישה, אלא שותקים", וכך כתב הגרי"א שם בבאורו, אולם רבי עקיבא איגר מצין שם בהנהגותיו: "אבל בכתבי האר"י כתב, דיש לומר כל-הקדושה עם-השי"ץ, מלה במלה, ואליו תשמעון". ללמדך, שגם על גדולי ישראל המפרסמים אחר שהסתלקה הנבואה מישאל, שיד לומר "אליו תשמעון". כשספרו המקרבים את הספור לרבי דוד יונגריי, התפעל וקרא: "מבהיל, מבהיל!"

לקבלת הגיליון והנחיות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

חדש! ניתן לרכוש את ספרי 'שבת טיש'
במשלוח עד הבית היינם!
ספרא: 054-8539022

זמני השבת - ירושלים
הדלה"ג 6.17 צאת השבת 7.28 רבנו תם 8.08

היה היה

שפטים ושטרם תתן לה בכלי שפירך

במשך שלשים שנה, עמד רבי יחיא יצחק הלוי בראשות הנהגת יהודי תימן, ובהו כרבה הראשי של צנעא והמדינה כולה. נערץ היה על כל יהודי תימן, ודבריו היו להם פאורים ותמים. לצד פעילותו לבסוס מעמדם של רבני תימן ושוחטיה, פעל גם להצלת יתומים קטנים שאלצו לקבל על-עצמם את הדת המסלמית בגזרה הידועה שנקראה 'גזרת היתומים', מפנה סבלו יהודי תימן במשך שנים רבות, ועל-פיה הטילה המדינה את-חסותה על-כל-מי שהתייחס בלדותו, וחנכה אותו כמסלמי. מסבה זו, נהגו בני תימן להשיא את-היתומים בגיל צעיר והעלימו מעיני השלטונות את גילם ואת עבודת יתמותם, וכך הצליחו להציל יתומים רבים מהשמעות באכזריות המסלמית. רבי יחיא יצחק הלוי יצא חן בעיני מלך תימן, האימאם יהיא חמיד אלדין, שהעריכו מאד, והיה מתעניין אחר רבות בענייני הנהגת המדינה. בזכות קשריו אלו, עלה בידו של הרב להיטיב את מצב יהודי תימן. שלטונו של האימאם התפרס אמן על-פני תימן כולה, אך הוא סבל מהתמרדויות רבות ומקצרים שונים שלא קבלו את-מרותו. מספר ערים היו בתימן, בהן התגוררו תושבים עזי נפש ומלמדי מלחמה, שסרבו להקנות תחת על המלכות. צבאו של האימאם נגף שוב ושוב במלחמותיהם עם תושבי אותן ערים, עד שהוא התנאש מלנסות לכבש את-הערים המבצרות, והעלים את עינו מהן. בין הערים הללו, היתה גם העיר צעדה שבצפון תימן, ואף היהודים שבה זכו לתנאים משפרים בהרבה מאחיהם שבשאר ערי תימן. יהודים אלו היו גבוהי קומה ובעלי כח ואון, והערבים התירו להם לרכב על סוסים ואף לשאת נשק, ואף לבושם היה דומה לשבניהם הערבים, ולא היו נבדלים מהם אלא בשמנים' הן הפאות היורדות לצדי פניהם, ובארחות חייהם היהודיים המלאים.

יום אחד, הופיע יהודי אחד בבית-דינו של רבי יחיא יצחק הלוי, ובפיו תביעה נגד מספר יהודים מהעיר צעדה, לאחר שביניהם התגלע סכסוך בסיפי. שמש בית-הדין נבהל לשמע זהותם של הנתבעים לדין, אולם הרב לא התפעל כלל, ומהר לשלח עמו פתק קטן בזה הלשון, אל הנתבעים בעיר צעדה: "לכבוד פלוני אלמוני וחבריו, הריני להזמיןכם בזאת לבוא אל בית-הדין שבצנעא, לפי תביעתו של פלמוני בעל דינכם" וחתם את-שמו למטה. לא עברו ימים ארבים, ובשער העיר צנעא, נכנסה שירה שלי-יהודים בלתי מפרים. הופעתם עוררה רעש גדול בעיר, וכלם באו להזין את-עיניהם באוהים המעניינים שהופיעו בעיר. היו אלו יהודים זקופי קומה, שדברו בקול רם והתהלכו בחפשיית ובראש מורם, וסביבם הרגשה אוריה של אמץ-לב וגבורה בלתי רגילה. שבעתים היתה פליאתם של יהודי צנעא. כאשר ראו כי בידיהם של-האורחים היה נשק של-ממש, רובים ופגיונות, אותם החזיקו בלי-העת בדי לקדם פל-ספנה או התנפלות. הדבר היה לפלא, שכן יהודי תימן היו כה משפלים, עד שאפילו מקל לא התר להם להחזיק ביד, מחמת גזרות המסלמים שנועדו להשפיל את מעמד היהודים. למראה הנשק ביד האורחים היהודים מצעדה, בקשו מהם יהודי צנעא להצניעם, כדי שלא לעורר את חמת ערביי העיר, ולמנע התגרות מיתרת ומספנת.

בהכנעה ובכבוד ראש, עמדו יהודי צעדה בבית-הדין, לפני הרב הראשי, רבי יחיא יצחק הלוי, והאזינו לדברי התובע שהרצה את-טענותיו בפני חברי בית-הדין. אולם בשנתנה להם הרשות להשיב את-טענותיהם, החלו לדבר בבטחון ובעז ובביניהם רשפי אש שהטילו מורא עליהסובבים. הקולות בבית-הדין בין הצדדים הנצים הלכו וגברו, אולם כאשר הרב אך פתח את-פיו לומר דבר-מה, השתקו הללו בבת-אחת, והרפינו את ראשם ככבשים תמימים כדי לשמע את-דבריו. הדבר הפליא את-הסובבים, והם התפעלו מהכבוד הרב שהיהודים האמצים רחשו לרבה שלי-תימן. המשפט נמשך עוד שעות ארבות, ולבסוף הוציא הרב את-פסקו, כשהוא מבאר את-הדברים הדק היטב, עד אשר שני הצדדים התרצו וקבלו את-דבריו. לפלא היתה הגובתם של יהודי צעדה, שעל-אף פסק הדין שלא היה לטובתם, לא אמרו דבר, וקבלו את-גזרתו של הרב הראשי, בדברים היוצאים מפי הגבורה, ויצאו מלפניו בקדה, כשהם מקבלים עליהם את-פסקו לכלא אמר ודברים.

דבר הופעתם שלי-יהודים שהגיעו לצנעא מעירם הרחוקה, והתנהגותם הפנועה בפני הרב היהודי, נודע לאימאם הגדול, והוא התקשה למשמע אזהירו. זה שנים ארבות שהוא מנסה להשליט את-שלטונו על תושבי העיר ההיא, והוא מעלה חרם בידו. לשוא שלח אליהם את מיטב חיכיו, ולחנם כלה את-כחו כדי להטיל עליהם מורא, והנה כה גדול כחו של הרב היהודי, עד שבאמצעות פתק קטן ששגר אליהם, עלה בידו להביאם מרחוק כה גדול עד לצנעא הבהירה. בנקל הצליח להטיל עליהם את-אימתו, והם ציתו לפסק דינו ללא עוררין. "ביצד יתמן", הקשה האימאם אזהירו של הרב היהודי, כשפלו מלא התפעלות ותמהון, "שמלך תימן האדיר, שלרשותו עומד צבא גדול וחילים רבים, לא הצליח לכבש את צעדה, ואילו כבודו שולט על יהודיה באמצעות פסת נר קטנה!?" חידו קלה על-פניו של מארי יחיא יצחק, והוא נענה ואמר: "אדוני האימאם, לא כפי הוא זה, ולא באמצעות זרועי שולט אני על אותם יהודים עזי נפש. אלא זוהי כחה של תורת משה רבנו עליו השלום, אשר צונו לדון דין אמת, וצונו להעמיד שפטים ושטרם בכל-עיר, כי המשפט לאלקים הוא, ומצאים אנו שלא לגור מפני איש ולהשליט את דין התורה על-כל בני ישראל".

מאורות

רבי אהרן משלם הלוי הורוץ מפרג זצ"ל ליום ההולוא שבת-קדש, ז' באולול ש"ה

מאבות משפחת הורוץ המעטירה, מצאצאי רבנו זרחיה הלוי בעל המאור, חוטרם מגוע שבט הלוי. ראש ונגיד בקהלת פרג, וזכה לתורה וגדלה על שלחן אחד. אביו רבי ישעיה הלוי, השתקע בקפר הורוץ אשר בבוקמיה, פיוס במערב צ'כיה, ועל-שמה נקראת המשפחה הנודעת. עליה העיד הבעל-שם-טוב שהיא אחת משלש המשפחות יוקחות בישראל. משם עבר לפרג, ובני המשפחה עמדו במשך שנים רבות בראשות הנהגת הקהלה היהודית התיקה שבה, ועל-פי גזרת המלך, התמנו תמיד שני פרנסים ורב אחד ממשפחת הלויים הורוץ שבפרג. לאחר מחלוקת שפרצה בעיר, אותה פעל לשפך השתדלן הנודע רבי יוסף איש רוסייה, הקים בשנת רצ"ה בפרג בית-תנסת חדש, שנומד עדי-היום ומכנה 'פינקס שוהל' על-שם אחיו רבי פינקס שהשלים את הבנין. בבית תנסת זה, היו גנוזים בגדי השדך של המקבל רבי שלמה מולכו, כפי שהעיד ה'תוספות ופי'טוב': "פה פרג בבית-תנסת דפינקס, שהייתי רגיל בה קדם שנתמניתי לאב-בית-דין, וש ארבע נפשות ממישי בצבע ורק כחלמוני ביצה, וכן הציציות שבו גס-מן ממישי ורק כחלמוני ביצה, והובאו לכאן מרנשבורג", וכן מזכיר את סדר קשרי הציציות וקריכותיה. אחיו רבי שבתי שפטי'ל, היה אביו של רבי אברהם בעל "עמק ברכה" אביו של השל"ה הקדוש. בנו רבי ישראל, הוא אביו של רבי פינקס מקרקא יגסו של הרמ"א, ומחלציהם יצאה משפחה ענפה בישראל, בהם גדולי תורה וגאונים נודעים.

יוסיף דעת

פרשת שופטים מסתיימת עם עניין עגלה ערופה, שהיו זקני ישראל עושים כאשר היה נמצא חלל באדמה ולא נודע מי הכהו, והיו רוחצים את ידיהם ואומרים 'דינו לא שוכו את-הים הוה', שלא פטרו את ההלך בלא מזונות ולוויה, והכניסו אומרים 'כפר לעמך ישראל'. במדרש העגלה מובא, שהסיבה לעריפת העגלה היא מפני שאותו הרגו מת בניו אחר ולא בידי מלאך המוות, וכדי שלא יקטרגו, עורפים את העגלה שיהיה זה תחת זה, והמלאך לא יקטרג יותר. רב סעדיה גאון מפרש את טעם העריפה, כדי להעניש את בני העיר מלזרוע חלק מאדמותיהם, ולרזום להעמיד שומרים שלא יהיו שם רוצחים. אבן-עזרא מפרש, שבני העיר הקרובה הצטוו על-יך, מפני שבוודאי עשו עבירה בדומה לה, ולכן נודמן להם שיהיה אדם קרוב להם. הרמב"ם מפרש על-פי פשוטו, שהטעם לעריפת העגלה היא כדי לפרסם את הדבר, ואז יחקרו את העניין ויתגלה הרוצח. וזו הסיבה שאסור לעבד את השדה לעולם, כדי שבעל השדה יתאמץ לפני כן למצוא את הרוצח, ולא ייאטר שדהו עולמית. בדומה לכך פירש רבי יוסף אבן-כספי בפירושו לתורה 'משנה כס', שהטעם בעגלה ערופה לעורר את העם לשמור על הדרכים שלא יהיו בהם רוצחים. רבי יוסף כהן שור מפרש, כדי שייצא קול לנרצח ומתוך כך יבואו עדים ויעידו שהוא מת, ולא תיוותר אשתו ענונה. ולדעת הרמב"ן טעם העגלה הערופה היא כעין קרבן הנעשה בחוץ כמו שעיר המשתלח ופרה אדומה. רבנו בחיי מביא דבר נפלא: "ושמעת כי נבבלת גוף העגלה נעשה תולעת בדרך הטבע שהולך והורג הרוצח באשר הוא שם, והנה זה מציאות שר הנחל והיא מנפלאות סתרי הטבע". כעין זה מובא בתרגום יונתן, שנחל של נמלים היה יוצא מהגוף של העגלה הערופה, והולכים אל מקום הרוצח ונאחזים בו, עד שבאים בית דין ודינים אותו למיתה. במסכת סוטה מובא: "משרבו הרוצחים בטלה עגלה ערופה", מפני שהיו מכירים מי הם הרגילים להרוג.

ביימצא חלל באדמה נפל בשדה לא נודע מי הפהו

הבשורה על מציאת האיש שנעדר מביתו, כשהוא מתבוסס בדמו מחוץ לעיר, הפתה בתדהמה את כל יושבי העיר. היה זה באחת מערי תימן. פאשר אחד התושבים בושש לשוב לביתו מעבודתו שמחוץ לעיר, וכאשר נקפו השעות והימים, החלה הדאגה לכרסם בלב בני המשפחה, והם מהרו להזעיק את פחות המשטרה. הללו החלו לנסות להתחקות אחר עקבותיו של הנעדר, ורבים מהושבי העיר סיעו להם בחפזים הנרחבים. אך למרבה הצער, התגלתה גופתו של האיש, כשהיא מוטלת מחוץ לעיר תחת עץ תאנה עבות בעל ענפים נרחבים, ונכר היה שהאיש נרצח בידי גרבליעל חסר לב ומצפון. אריה של תאנה ואניה השתררה בעיר לשמע סופו הטרגי של גרעירם, ורבים התמלאו רגשי נקם באותו רוצח שפל, אלא שאף אחד לא ידע את זהותו. חוקרי המשטרה הפעילו את מיטב כוחותיהם כדי לעלות על עקבותיו של הרוצח, ואולם העלו חרס בידם. עברו חדשים ארמים, בהם נואשה המשטרה לפתור את התעלומה, וכבר בקשו להסיר את ידיהם מהמקרה, אלא שמושל העיר מנע זאת מהם בטענה שהרוצח עלול לשוב על מעשהו הנפשע, ויש לתפסו בהקדם ולהכניסו תחת סורג ובריה. בצר לו, ולאחר שהמושל הוגיע את מוחו לשוא, פנה לשאל בעצתו של אחד מחכמי היהודים, אותו הכיר משכבר הימים כפקח וברדעת, והציע לפניו את העניין פלו. שמע החכם את הדברים, ובמחוח צפה מיד פרשת עגלה ערופה שבפרשתנו, אשר פרטי מקרה הרצח דמו להפליא לנאמר בתורה, על החלל שנמצא באדמה נפל בשדה, ולא נודע מי הפהו. היטב זכר החכם את דברי הרמב"ם ומפרשים נוספים, שכל משרת עריפת העגלה, היא לפרסם את דבר הרצח על מנת להתחקות אחר עקבותיו של הרוצח השפל, ובמחוח עלתה תכנית מבריקה, אותה שטח באזניו של המושל. הרעיון היה נועז ומפתיע, והמושל התקשה תחלה לאמצו אל-חיקו, אולם לאחר שהפך בדבר שוב ושוב קבל את הדברים והחל מיד בפעולה.

בראש פלגת חילים, עשה המושל את-דרךו אל-מקום מציאת גופתו של הנרצח, ובשעהגיע אל עץ התאנה העבות, ירד מעל סוסו והחל לרחרח מסביב, כשהוא מטה את-אזנו מפעם לפעם אל עבר העץ החסון, פאלו הוא מקשיב לקולו הנסתר. החילים הביטו על המושל בפליאה, ולא הבינו כיצד המושל החכם והפקח, משתטה פחד הנערים ומתנהג באופן כה מגוחך ונלעך, אך המושל לא שם לבו אליהם, והמשיך להקשיב לדברי עץ התאנה. לבסוף הזדקף וקרא בקול: "גלית את-זהות הרוצח!" כלם נדרכו והתמלאו בסקרנות לשמע גלוי התעלומה הגדולה, ולא האמינו למשמע אזניהם: "הרוצח הוא עץ התאנה בעצמו" אמר המושל, "באמצעות ההקפות שערכתי מסביב לעץ וההאזנות לגזעו הגדול, הגעתי למסקנה, שעץ התאנה זעם על ההלך שחסה בצלו וסעד את-לבו מתאניו הבשלות, ומרב כעסו עליו השליף עליו ענף כבד שרוצץ את-מוחו והרגו בו פקסום". החילים הביטו זה עליה והתאפקו שלא לפרץ בצחוק. בטוחים היו, כי בינתו של המושל הפקח הסתתרה והוא ירד מדעתו לחלוטין, אולם המושל כלל לא התיחס להבעת הגחוך שעלתה על-שפתותיהם והמשיך: "ובכן, עלינו להעניש את העץ הזועם על מעשהו הנפשע, ולכן מצוה אני עליכם להקיף אותו בשלשלת של-ברזל ולנעול אותה במנעולים כבדים. בנוסף, יש לתלות על-העץ שלט גדול, בו יהיה כתוב כי על עץ תאנה זה נגזר ענש מאסר של שלשים שנה, על חטאו הגדול בהריגת אדם חף מפשע ללא משפט, ויהא הדבר לאות ומזפת למען ישמעו וייראו". נקל לשער את סערת הרוחות שפרצה בעיר, פאשר החילים חזרו וספרו את החלטתו המוזרה של המושל, אולם אף אחד לא היה לומר בפרוש את מה שחשב בלבו, שכן ידוע היה המושל כפקדון ומקור חמה, וכלם חששו מנחת זרועו. תחלה חשבו כלם כי החילים חמדו אתם לצון, אולם פאשר ראו במו עיניהם את המושל עומד ומפקח על-חיליו ביצד הם מקיפים את האילן בשלשלת ברזל ונועלים אותה במנעול, לא היה ספק בלבם כי דבר-מה ארע למושל הפקח, ונראה כי בינתו הסתתרה ממנו.

עברו ימים ושבועות ארמים, במהלכם עברו רבים על-פני העץ ונגחכו למקרא השלט התלוי עליו, בו נכתב 'זור הדין' שהוטל על-העץ. פאחד הימים, הגיע לשם ערבי אחד רכוב על-סוסו, ובחגורתו תלוי פיגוץ קצר. הלה ישב לפוש מעט תחת העץ ולשתות ממי הנקה שזרם בקמוד לו, ובשקרא את השלט המספר את-ספורו של עץ התאנה, פרץ בצחוק. הוא הביט בה זכה, ובשראה כי אין איש, קרא: "הוי מושל טפש! מדוע נספלת אל העץ המסכף? וכי הוא הרג את-האיש?! והלא אני הרגתי אותו כמו ידי תחת העץ, שכן מאז ומתמיד קנאתי בו על הצלתו הגדולה במלאכתו, ועיני היתה צרה ברוחם הגדולים שהוא מרויח בחנותו. והנה אני מתהלך חפשי כבן-חורין, והמושל הטפש הטיל את-האשמה על העץ התמים והענישו במאסר של שלשים שנה, וכי מישוהו שמע פעם על עץ שהורג אדם מתוך קנאה?!" ובעוד הצחוק מחלחל בגורנו של הערבי הרוצח, זנקו לפתע שני שוטרים שהיו חבויים בתוך מערה קטנה מאחורי העץ, ובידיהם החסונות תפסו את הערבי והפילוהו ארצה. התברר, כי בעצתו של החכם היהודי, הושיב המושל שוטרים סמויים, שהתחלפו כליהעת ביניהם והאזינו לתגובותיהם של העוברים ושבים, כדי לנלות באמצעות פך את עקבות הרוצח. העצה התבררה כגאונית, ובזמן שכלם חשבו שהמושל ירד מדעתו, התברר כמה חכמה היתה טמונה בעצה הנבונה, שהביאה לתפיסתו של הרוצח הנפשע וענישתו ביד חזקה. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

משפט צדק - ובדרך רמז ירמו על-דרך אומר ישפט תבל בצדק, ואמרו אנשי אמת כי בית-דין עליון יקרא צדק, ואמרו ז"ל כי בראש השנה מוזנתינו של-אדם קבועים וכו', והנה כשיפל התפרש עליהקמון בין אדם לחברו ועמדו לפני השופט, אם ישפט על-פי התורה אשר צוה ה' כשיזכרו הראוי לזכות וגו', הנה הם שופטים המשפט עצמו ששפט בית-דין עליון הנקרא צדק, והוא אומר וישפטו את-העם משפט צדק, פרוש ששפט בית-דין העליון שנקרא צדק:

תמים תהיה עשיה - פרוש, לפי שצוה עליו בקמוד לכל יעזוב ויכשף ולכל ישאל באוב וגו' אמר תמים וגו', פרוש, כלומר טעם בלי-הדברים הוא לדעת העתידות ולהתנהג על אשר יזרו ולתקן החסרון פאשר יוכל עשות, אם תהיה עשיה, תמים תהיה, לא יחסר לך דבר, ואין מה שיגיד המזל עליו תתקן לדעה, וזה לך האות אברהם שהתהלך לפני ה' הגם שהראה המזל עליו שלא יוליד נתהפך וכל, וכפי זה תבת תהיה נמשכת למעלה ולמטה, על-זה הדרך, תמים תהיה - אם תהיה עם ה', או על-זה הדרך, תמים תהיה - כשאמת עם-אלמך:

כי תצא למלחמה - אולי שרמז הכתוב מלחמת האדם עם-יצורו, ובא להסיר מלבנו מר, ואמר כי תצא למלחמה הדיועה שאין גדולה ממנה וכו', ונמר אמר המעלה מאיץ מצרים, כי זה מופת חותך כי ה' מפרק הקלפה מריהקדשה ומקדרה, והוא סוד העלאת ישראל ממצרים בידיע ליודעי חו, וזה לך האות כדי שתתחזק במלחמה, וכן הוא אומר צופה רשע לצדיק וגו' ה' לא יעזבנו בידי, ואמרו ז"ל שהכתוב מדבר על יצר הרע שהוא מתגבר על-האדם וה' עוזרו ומצילו מידו:

דברי הימים

בט' באלול תרפ"ג, הכריז רבי מאיר שפירא מלובלין, בפני משתתפי הכנסייה הגדולה הראשונה של 'אגודת ישראל', על רעיון לימוד 'הדף היומי' בכל תפוצות ישראל, והלימוד החל בראש השנה תרפ"ד. מעניין לראות, כי בפנקס חברת 'ש"ס של קהילת העלישוי, מובאת תקנה מיום ט"ז בסיון תק"ט: "מדי יום ביומו תמידין כסדרן, חוב מוטל עלינו החתומים מטה להתאסף בבית אחד, וללמוד בעיון דף אחד גמרא פרש"א, ותוס' ומהרש"א, דהיינו בזה הזמן גמרו להתחיל מסכת ברכות, ומי ייתן והיה ללבנו זה עמנו, לשמור ולעשות וללמוד ולגמור הש"ס עד גמירא". בכך הקדימו בני העלישוי את תקנת רבי מאיר שפירא ביותר ממאה וחמישים שנה. גם ה"חוות דעת" שנפטר בשנת תקצ"ב, כותב בצוואתו: "אם תזכו ותהיו לומדים, תקבעו לעצמכם שיעור פשוט בכל יום, לא פחות מדף אחד גמרא בסדר ש"ס", וכך מסופר על רבי עקיבא איגר שהיה לומד עם תלמידיו כל יום דף גמרא לאחר תפילת שחרית, ומשיעור קבוע זה נוצר החיבור 'גיליון הש"ס' שנדפס בשולי דפי הגמרא. רעיון דומה פורסם כבר בשנת תרפ"א בירחון 'דגלנו', בידי רבי משה מנחם שפיוואק, אולם רק רבי מאיר שפירא הצליח לאחד את עם ישראל כולו עד היום ברעיונו הכביר. הוא ראה ברעיונו זה, יחד עם ישיבת הנודעת, את המעלה חיוני, ופעם התבטא ואמר שיש לו שני בנים הישיבה והדף היומי, שכן לא זכה לזרע שליחתיא.

בי' באלול תרנ"ט, נפטר רבי ברוך ירושלמי מקושטא, שעלה בערוב ימיו לארץ ישראל, וחיבר חיבור גדול בשם 'ברוך מבנים' על הש"ס, רמב"ם ושו"ת. הספר נדפס בידי רבי אהרן אלנקוה, עליו מסופר שג' חודשים לפני פטירתו הודיע לבני ביתו שייפטר באלול, ואומנם נפטר בי"ט באלול תרס"ו.

משבח

אל ביתו של המהרש"ם מברז'אן, הגיע פעם בפרי אחד מכפר סמוך, ועלפניו נוסכה ארשת של יאוש ודפאון עמק. "מה ארע לך?" שאלו הרב ונחרד למראהו, אולם הלה התקשה לדבר, ומלבו פרצו אנהות כבדות. הרגיעו הרב בדברי נחומים, עד שהלה תנה את מרננשו. "חוכר אני את בית המרוח מאדון הכפר" ספר, "ומנוי זה בא אלי בירשה עוד מאבי ואביראבי. שנים רבות יושב אני על-המנוחה ועל-הנחלה, ואולם לפני תקופה קצרה הגיע עשיר אחד אל אדון הכפר והוסיף לו על דמי החכירה שלי. האדון מהר לנשלני מחזקתי, והעשיר שבר את מטה לחמי". הצטער המהרש"ם לשמע דבר הנבלה, ועד מהרה נכנס לעבי הקורה. על-אתר שלח להזמין לפניו את העשיר, וכשהגיע, המטיר עליו דברים נוקבים וזעק מנהמת לבו: "פיצד יהודי מסגל לעשות נבלה כזו של הסגת גבול? והלא נצטוינו בתורה לא תסגי גבול רעה אשר גבלו ראשנים?! דע לך, כי יש דין בישראל, ואם לא תבטל את החוזה שלך עם הפריץ, יהיה סופך רע ומר". העשיר נסה להצטדק, אולם המהרש"ם הפסיקו ולא רצה לשמע ממנו אף מלה, והאריך באזניו על המכשול החמור שיצא מתחת ידיו. "זאת כבר תקן רבנו גרשם מאור הגולה, ומוטלת עליך החובה להחזיר את החוכר היהודי על-מקומו". בשהבין העשיר כי אין לו תקנה, הביע את-הספקתו לבטל את-ההסכם שלו עם האדון, אך טען שעתה צריך לשכנע את-האדון להסכים לחזור בו מהחוזה החדש. הניח המהרש"ם את תורתו והתמדתו, והטריח את-עצמו אל ביתו של אדון הכפר, יחד עם עוזרו דין יהודי בשם משה שנקר, כדי לדבר על-לבו לחזור בו מההסכם עם העשיר. בקורו של הרב היהודי הנודע, עשה רשם בפיר על אדון הכפר, והלה נאות לבטל מיד את החוזה החדש, ולא רק זאת אלא החזיר את החוכר היהודי על-מקומו הקודם, והותיר אף את דמי החכירה הקודמים. בלי להוסיף עליהם אף פרוטה אחת, ולחוכר היהודי היתה הרוחה.

בעיר אחת בהנגריה, נפטר הרב המקומי לבית עולמו, והותיר אחריו אלמנה ובת שהגיעה לפרקה. השיאה אשת הרב את-בתה לבחור עלוי גדול בתורה, והתנתמה על פטירת בעלה, בכך שחתנה עתיד לירש את-מקומו ולהתמנות לרב העיר תחתיו. אלא שאחד מבני העיר, התנגד לכך שאברך צעיר לזימן יתמנה לרב העיר, ובלי לשאל את פי אלמנת הרב הקודם, שלח מכתב אל רב מסים בעיר קטנה, והזמין להתמנות כרב בעירם. קבל הרב את ההזמנה בחיוב, אלא שפשוטע הדבר לאלמנת הרב, מהרה לשגר אליו מכתב, ובו בקשה ממנו שלא להסיג את-גבולה, שכן המשרה שמורה לחתנה העלוי. היה הרב שרוי במצור ולא ידע אם על-פי דין תורה עליו להשמע לדברי אלמנת הרב, וכדי לפתור את-הספק, שלח מכתב אל רבי מנחם ב"ץ פרוקטיץ, רבה של-צ'קהלים ותלמידו המבוקש של ה"ח"ת סופר". עברו חודש וחודשים, וכשראה הרב שלא התקבלה תשובתו של רבי מנחם, נסע לאותה עיר וקבל את משרת הרבנות שבה. לאחר זמורה, פגש אותו רב את רבי מנחם ב"ץ, וכשראהו מהר לשאל אותו מדוע לא ענה לו על מכתבו ששגר אליו. הביט בו רבה של-צ'קהלים ואמר: "אף אם אמנם לא השבתי לך מצד הדין של הסגת גבול, אולם פיצד מלאך לכוף להתמנות לרבה של אותה עיר? דע לך, שאם חסר לך לאותה אלמנה אפילו צמוקים לעונתה, לא תוכל לשער את-הרעש שתגדע בשמים, ואף המלאכים ועופות השמים ישתתפו בצערה של אותה עלובה ויבכו עמה". לשמע הדברים החריפים, הודיעע אותו רב, ועל-אתר החליט לעזב את-משרתו והשיבה לחתנה של-האלמנה.

בעיר דז'יקוב, פהן ברבנות רב נודע בשם רבי אליהו שפיגל, שהיה גאון מפלג והנהיג את-העיר ברמה. לעת זקנותו נחלשו כוחותיו, ופרנסי הקהלה ראו לנכון למנות תחתיו רב חדש, אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם, ולא תהיה עדת ה' בצאן אשר איר-להם רעה. רבים מתושבי דז'יקוב היו חסידיו של רבי נפתלי מרופשיץ, ולכן אמרו למנות את-רבנו רבי אליעזר לרב העיר, אלא שהדבר לא היה לרוחו של הרב הישיש. בקר אחד, נכנס הרב המיעד רבי אליעזר הורביץ אל ביתו של רבי אליהו, יחד עם ראש הקהל ר' אלכסנדר זיסל שליטל, כדי לנסות לדבר על-לבו להסכים עם מניו לרבנות העיר. עם הפנסו, ראה רבי אליעזר את-הרב יושב ולומד גמרא, וכיון שפסק הנה ענה ואמר: "רבנו, רואה אני שמעלת כבודו שוקד על למוד הגמרא, ובכן גמרא"א נוטריקון גוט מארגן ר' אליהו (בקר טוב רבי אליהו)..." חיד רבי אליהו, ואמר מיד: "גמרא"א היא גם נוטריקון, ארוך מסיג גבול רעהו..." הבין רבי אליעזר כי אין דעתו של רבי אליהו נוחה מהסגת גבולו ברבנות, אך לבסוף פיסו הפרנסים את-דעתו של הרב בהבטיחם לכלכל את-שיבתו.

אל ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ הגיע פעם אדם אחד וספר, כי הוא שכר מפרץ מנסרת עץ למשך עשר שנים, ועתה פאשר החוזה ביניהם עומד להסתיים, בא יהודי אחד אלי-הפריץ במטרה להסיג את-גבולו ולחפר במקומו את-המנסרה. לפליאתו, החל הרבי להתענן בצורת נסור העצים, ואמר: "בודאי נספר אתה את-העצים פאשר אתה מוליך ומביא את המסור הלוך ושוב", ולבסוף ברכו שהכל יסתדר על הצד הטוב ביותר. יצא הלה מלפני הרבי בפליאה, אולם לאחר מכן התברר, שבאותה שעה שהרבי אמר את-דבריו, הלך אותו מסיג גבול אל-הפריץ, אך לא מצא חן בעיניו, וחזר לביתו בידי ריקות פלעמת שבא. "מוליך ומביא הלוך ושוב" בדברי הרבי...

מטעים

שפטים ושטרות (ט"ז)

בטעמי מנח רביעי, לרמז כי יש חיוב להניח ולהעמיד דינים בארבעה מקומות, בכל פלך ופלך, ובכל עיר ועיר, ובכל שבט ושבט, ועל פלם בית הדיו הגדול בירושלים בלשפת הגזית. (פ"א יוסף)

חז"ל דרשו בפרשה זו: אמר רבן שמעון בר-נחמיה, תו דעתה שאם היתה את-הדיו אתה קוזעו את-העולם, שהוא אחד מרגליו, שעל שלשה דברים העולם עומד, על-הדיו ועל-האמת ועל-השלום. ולכן מטעמות תבות אלו במנח רביעי, לשון מנוחה ורביצה, שאם ישפטו דין אמת יעמד העולם במנוחה על-עמודיו. (תפוז חיים)

הטעמים מנח רביעי מרמזים על ארבע המעלות שנאמרו על הדינים והשופטים בפרשת יתרו, אנשי-חיל, דאי אלקים, אנשי אמת שנאי בצעו, והדינים גם נחלקים לארבע תבות, שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמשים ושרי עשרות. (קול שלום)

טעמים אלו מרמזים על ארבעת הדברים המזכרים בפרשת דברים, שצריכים ראשי העם להיות מעטרים בהם, הבו לכם אנשים, חכמים, ובגבים, וידעים לשבטיכם, ואישים בראשיכם. (ור הצבי)

על-פי התורה אשר יורוך

בטעמי קדמא ואזלא, שהאדם צריך להוכיח בתורה את-עצמו ואחריו את האחר. (על-מלו של אבא)

מדגש

בפרשתנו נאמר "כי השחד יעור עיני חכמים", ולעמת זאת בפרשת משפטים נאמר "כי השחד יעור פקחים". הר"א מוילנא מפרש את-השנוי בלשון, שעל-הדיו להיות גם חכם בתורה וגם פקח בעניני העולם כדי שיוכל להבין את דרכי הערמה של-הנודעים, ולכן אמרה תורה שהשחד מעורב גם את עיני החכמים ותורתם תהיה משבשת, וגם פקחותם בעניני העולם תשתבש. ויש שהוסיפו על-כך, שהפקח נולד בטבע זה, כמו שאמרו חז"ל שועל - פקח שבחיות, והחכם מתחכם על-ידי למודו, ומכיון שפרשת משפטים נאמרה אחר קבלת התורה עוד בטרם למדו ישראל תורה, אמר להם בלשון פקחים, אבל בפרשת שפטים שנאמרה לאחר ארבעים שנות למוד במדבר, הגיעו לדורת חכמים, ופתגם שגור בפי הבריות: הפקח יודע לצאת ממצב, שהחכם לא היה נכנס אליו...

ממלח

למדני לפליו, לא היתה דעתם נוחה מהצורבים הצעירים אשר עוד בטרם צללו לעמקה של-הסגיה, כבר מתחילים להעלות סגרות גרם וחדושים נלעגים, ויש בהם אף שמרצים את-הדבר בחבורה, אל תקרי חבורה אלא פצע וחבורה ומכה טריה... והיו דושיים עליהם את לשון הפסוק בפרשתנו: "והבר חבר" - מכנס חבורות של פלפולי סרק, "ישאל אויב" - ומקשה לאב קשיות של-הנבל כדי להתנאות בפניו, "וידעני" - ועושה את-עצמו כידוע... והיו אומרים עליהם: "שנה ופרש" - מי שרק שנה את למודו ומיד פרש, "קשה מקלם"...

"ונגשו הפהנים בני לוי, כי הם בחרו ה' אלקיהם לשרתו ולברך בשם ה' ועל-פיהם יהיה פלריב וכל-נגע" - רמז יש כאן למנהיגי הדור ותלמידי החכמים אשר מרבים שלום בעולם, אולם אם אין ראויים לכך, הרי גורמים הם למחלוקות ומריבות "ועל-פיהם יהיה פלריב וכל-נגע"... (החת"ם סופר)

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: תמים תהיה

פרשת
שבועיים

מבית
שבט טיש

תדפיס
מתוך הספר "מדות טיש"
שיצא לאור בעזרת השם
על פרשות השבוע
עם המדורים הקבועים
והאזהרים

משבה

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

נצטוינו בתורה: "תמים תהיה עם ה' אלקיך". הרמב"ם פולל מצוה זו כפאהרה פוללת של מצוות התורה, ואולם הרמב"ן מונה אותה בין תרי"ג המצוות, ומבארה: "להיות תמים עם ה' יתברך, שניחד לבבנו אליו יתברך, ולהאמין בו באמת, שכל הדברים הנעשים בעולם מאתו יתברך. ולא נחקר אחר אלו הוברי שמים וכשוף לידע מהם עתידות ושאר דברים". על טעם המצוה, פותח הרמב"ן: "שניחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבד עושה כל והוא הידע אמתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרש העתידות... כי תמים הוא השלם בדבר, שאין בו שום מום ושום חסרון, וזו מצוות עשה". התמימות היא מעלה גדולה, שכן נח השתבח בהיותו "איש צדיק תמים", והיא פוללת את השלמות, שהאדם עושה את-כל המצוות בשלמות הראויה, וגם בטול עצמי לכפי הקב"ה מתוך תמימות לב וענוה. ועקר התמימות היא האמונה הפשוטה בהנהגת הבורא ובטול כל החשבונות והספקות, מתוך בטחון מחלט בה'. הבאור האמתי של 'תמים' הוא אדם ישר ונאמן, שעובד את-קונו בטהר וזך, שלם שאין בו פגם, כמו קרבן שאין בו מום. בטענות נראה, כי התמים הוא פתי המאמין לכל-דבר, ואפשר לרמותו בנקל, ולאמתו של-דבר התמים הוא חכם מכל, כפי שרבי נפתלי מרופשיץ היה אומר, שלקחים "תמים תהיה עם ה' אלקיך" צריך להיות חכם גדול. וכן אמר ה"חפץ חיים" שרק בעניני עבודת ה' צריך להיות תמים המקבל כל-דבר באהבה, אבל בעניני מונות ובמשא ומתן עם הבריות, צריך להתנהג בפקחות לצד ישר ונאמנות.

על-הפסוק שבפרשתנו: "תמים תהיה עם ה' אלקיך", פותח רש"י הקדוש: "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקר אחר העתידות, אלא כל-מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו". דברי רש"י אלו, הם אבני יסוד בדרכו של-כל בן-ישראל, ובדורות העבר היו המלמדים משרישים את-דבריו בלבבות התלמידים ומרגילים אותם לשננם בעל-פה, לבל ימושו מהם כל-חיים. כן מספר על רבי יעקב יוסף טורסקי מסקוורא, שהראה פעם את דברי רש"י הללו לאחד ממקורביו, ואמר: "ראה נא, שרש"י האריך פאן שלא דרכו וכפל את-לשונו, כדי לרמוז ולהדגיש על חשיבות מדת התמימות". רש"י מפרש פאן את שני חלקי הפסוק, "תמים תהיה" להתנהג בתמימות ולא לחקור אחר העתידות, "עם ה' אלקיך" - שהמתנהג בתמימות, זוכה להיות בחלקו של הקב"ה והוא ממליך אותו עליו, ואז הוא זוכה שהוא מגן עליו בכל אשר הוא פונה. אף אמרו צדיקים, שרק בעניני שמים צריך האדם להתנהג בתמימות ולא לחקור אחר העתידות, אלא יש להתחזק באמונה בה' ולבטח בו בכל-עת, אף בענינים שבין אדם לחברו ובפעולות הנוגעות לפרנסתו וגופו, אין לו לאדם להתנהג בתמימות כדי שלא ירמוהו הרפאים, וצריך להתנהג עמם במדת 'כבדהו וחסדהו', ולכן נאמר פאן "עם ה' אלקיך", שרק בענינים שבין אדם למקום צריך להיות תמים.

המלבי"ם, שנודע בבקיאואתו בלשון הקדש ומכמניה, מבדיל בין 'תמים' ל'ישר' ומבאר: "תמים שאין לבו חלוק, פלומר אם תהיה תמים עם-ה', ולא תפנה מעמו לבקש לדעת עתידות על-ידי מעוננים, ואף לא על-ידי אפן המתר, כי תסמוך על-ה' כי הוא יכין העתידות עליך לטוב, אז חלקך עם ההשגחה הפרטית ואין צורך לך לחקור על העתיד לבוא. כי כל זה יכין ה' לטובתך, מצד שהוא אלקיך ומאיתו מצדעך גבר פוננו ואדם מה-יבין דרכו". צדיקים היו מפרשים את לשון הפתוב "עם ה' אלקיך", שמוזכרים פאן שני שמוותיו של הקב"ה, שם הנו"ה של מדת הרחמים, ושם אלקים של מדת הדין, כדי ללמדך שצריך אדם להיות תמים עם בוראו ולא להרהר אחר מדותיו בכל מדה ומדה, גם כאשר הוא נוהג במדת הרחמים וגם כשנוהג במדת הדין. רבי פינחס מקורין היה אומר, שבשני מקומות בלבד נצטוינו לקימה "עם ה' אלקיך", במצות "תמים תהיה עם ה' אלקיך", ובמצות הענוה "והצנע לכת עם-אלקיך", מפני ששתי מדות אלו יכול האדם בנקל לרמות את-האחרים ולסמא את-עיניהם, שכן יכול הוא להתחכם ולהעמיד פנים של איש תמים, בה בשעה שלבו מלא מרמה ותחבולות רשע, וכן יכול להתנהג בענוה מציפת מתוך רצון פנימי להתגאות. ולכן נאמר בשתיהן "עם ה' אלקיך", כי רק הקב"ה שהוא בוחן כליות ולב, יודע אם התמימות והענוה אמתיות הן. ה"אמרי חיים" היה מפרש את-הפסוק: "אם עולה קרבנו מן-הבקר, זכר תמים יקריבנו" כן: אם ירצה האיש שעבודתו לבורא יתברך תהיה מן המעלה ומן המבחר, העצה לכן היא ש'מון הבקר', מייד עם קומו בהתעוררו משנתו, יזכר תמים יקריבנו - יזכר מייד את הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלקיך"...

מנהג היה בקהלות היהודיות באוקראינה, שבסעדת שבת קדש של-שחרית, היו אוכלים בתחלתה מאכל בצלים וצנזון מתבלים בשמן שטעמו מריר, אחר-כך אכלו פבד חתוך עם ביצים, ולבסוף מין מאכל העשוי מפרק בשר בחמין שטעמו חמצמן. היה 'הסבא' משפולי רגיל לומר, כי שלשת הפאאכלים הללו מרמזים ליהודי כיצד להתנהג. 'בעט ערלאך' - התפלל בתמימות, על-שם הבצלים הפוררים (מריר ביידיש: ביטערלאך), 'לעב עהרלאך' - התנהג בחייה בתמימות, על-שם הפבד (פבדים קטנים ביידיש: לעבערלאך), ולבסוף 'זיי עהרלאך' - תמים תהיה עם ה' אלקיך, על-שם מרק הבשר החמוץ, (חמצמן ביידיש זייערלאך)...

אחרי כל-החכמות, צריך להשליך את-כל-החכמות ולעבד את ה' בתמימות, בפשיטות גמורה בלי שום חכמות. וזו היא החכמה הגדולה שבכל-החכמות, לבלי להיות חכם כלל.

(ליקוטי מוהר"ן)

נמשל

למה הדבר דומה

ולפליאתו שוב השכן לאחר ימים מספר כשבידו הפסא הגדול אותו השאיל לו, ובידו השנייה פסא נוסף, קטן ונמוך, אך דומה להפליא לפסא הגדול. "מה זה?" תהה פיטל בקול, ושוב ספר השכן לפליאתו, כי בארח פלא ילד הפסא הגדול פסא נוסף באישון ליל, והרי הוא לפניך. משה פיטל בכתפיו, ובלבו רחם על שכנו המסכן, שדעתו התבלעה עליו עד כדי כה, אך לא אמר מלה.

לא פלא אפוא, שלאחר כמה ימים, כאשר השכן הגיע שוב אל פיטל, והפעם בקש לשאל את זוג הפמוטות הפסוף שלו, בהם מדליקה רעיתו את גרות השבת, הסכים פיטל בחפץ לב. "אורחים נכבדים באים לבקרני", אמר השכן, מתאפק בכח לבל יפרץ בכח אל מול שכנו התם, "וכדי לכבד את האורחים, מבקש אני להשתמש בפמוטות הפסוף שלכם". בזריזות רבה, אץ פיטל להוציא את הפמוטות מהארון, כשתקנה כמוסה עולה על לבו, שפוא גם הפעם יתרחש הנס הפלאי, והוא יתעשר בזוג נוסף של פמוטות קטנים. עבר יום, עברו ימים, ופיטל רואה לחרדתו כי השכן אינו מגיע להשיב לו את הפמוטות היקרים. השבוע הלך וחלף, והשבת הלכה והתקרבה. לא נותרה בידו של פיטל הבררה, ובקצר רוח פנה אל שכנו ודרש לקבל בחזרה את הפמוטות. "צר לי לבשר לך את הבשורה האפורה", אמר השכן, כשעל פניו נסוזה ארשת מזיפת של עצבות ואבל, "אבל הפמוטות היקרים שלך, מתו, למרבה הצער, ואין לי אפוא מה להשיב לך". זעם וחרון הציפו את פניו של פיטל, והוא החל לזעק חמס: "וכי פתי ובער אני שאתה חומד עמי לצון? מי שמע על פמוטות שמוסגלים למוות? האם נשמה וגוף להם כמו לאדם שיסודו מעפר וסופו לעפר?" ארשת העצבות נעלמה בודגע מעל פניו של השכן הערמומי, ותחתייה הופיעה ארשת רשע ומרמה. "מדוע נזפרת לשאל זאת רק עכשו? הרי כשספרתי לך שהקערה ילדה קערה נוספת, לא צעקת עלי שהדבר בלתי אפשרי, אם כן מדוע עכשו אתה זועק חמס ותובע ממני את הפמוטות ש'מתו'?" "אם מקערה ומפסא יכולים לצאת כלים נוספים, אזי פמוטים יכולים גם למוות", אמר השכן והותיר את פיטל המסכן המום ופועור פה.

הנמשל

במשל נפלא זה, משתמש המגיד מדבנא כדי להמשיל לאדם כמה ערום הוא היצר הרע, המנסה כל העת להכשיל את האדם ולהפילו בפח יוקשים. לעתים, כאשר באה מצוה לידיו של האדם, מפתהו היצר לעשותה מעבר למדתה ומסיתהו להפריז בה יותר מהראוי, כאותו שכן רמאי שבדה דברים על הקערות והפסא שילדו כלים נוספים. אך לאחר מכן, כאשר באה מצוה חשובה לידיו של האדם, מחלישו היצר ונוסך בו עיפות, עד שהוא מפסיד כליל את המצוה, כאותם פמוטים ש'מתו'. והעצה לך: לקיים תמים תהיה עם ה' אלוקיך, לא לחקור מאומה, אלא לעבד את ה' באמת ובתמים, ולקיים את כל דבריו בלי חשבונות, ומבלי לפנות אל תחבולותיו של היצר הרע, אלא מתוך אמונה פשוטה בה'.

תמים גדול היה פיטל שואב המים, תמימות יתרה שיש עמה מן הסכלות והאוליות. את מלאכתו בשאיבת המים מפי הנרה שבסמוך לכפר, עשה מדי יום ביומו, ולולא היה מביא בקביעות את המים היקרים אל בתי בני הכפר, דומה היה שכלם היו גוועים בצמא בהעדר מימיו. כלם אהבו את פיטל התמים, וידעו שהוא איש כשר וישר שפועלם לא נוטל פרוטה שאינה שלו, אך היו גם שאהבו להתבדח על חשבונם ולהתלוצץ מתמימותו היתרה. רגילים היו לשאל אותו שאלות שליהבל, כשהם מדמים את הדברים כענינים חשובים העומדים בראו של עולם, ופיטל היה מתניחס ברצינות מלאה לשאלות וחוכך את מצחו במבוכה בתורו אחר פתרונות המניחות את הדעת. בשכנותו של שואב המים התגורר איש אחד בן בלעל, שלא הלך בדרך ישרה והרויח את כספו בערמה. מדותיו היו משחתות ומסאבות, ושעה של קרת ריח היתה לו כאשר היה פוגש את שואב המים, ולו יגע לתמימותו. יום אחד, נתקל פיטל בדרך באבן, ונפל מלוא קומתו ארצה. כשקם מנפילתו, גלה כי אחד הדללים נסדק בתחתיתו, והוא נאלץ לשוב הביתה כדי לתקנו. "מדוע חזרת הביתה בעוד החמה ברקיע?" שאלו שכנו בן הבלעל, כשראה את פיטל שואב המים שב לביתו. "הדלי נסדק" אמר השואב, ונכנס אל חצרו כדי לתקנו. חיוך ערמומי עלה בזוית פיו של השכן המשחת, ולאחר רגע הקיש קלות על שער חצרו של פיטל. "אני זקוק בבקשה לקערה גדולה כדי לערבב בה דבר מאכל כלשהו". פיטל לא חשד במאום, נכנס אל מטבח ביתו והושיט לשכנו קערת עץ גדולה.

עברו ימים, ולעת ערב, כשפיטל שב לביתו כשהוא תשוש מעמל יומו, הופיע השכן בפתח דלתו. "הנה לך הקערה שהשאלת לי לפני ימים", אך להפתעתו של פיטל, הגיש לו שכנו שתי קערות, האחת הקערה הגדולה אותה השאיל לו, והשנייה קטנה ממנה בהרבה, אך דומה לקערה הגדולה בצבעה. "מה זה?" התפלא פיטל, והשכן ענה, כשחיוך זדוני מדגדג את פנות שפתיו: "קרה לך נס גדול! הקערה הגדולה שנטלת ממך, עמדה על ארון ביתי מאז נטלתה ממך, והיום כשפאתי להחזירה לך, הפתעת לראות כי הקערה ילדה קערה נוספת, קטנה ממנה. ומכיון שאיש ישר אני, פאתי להחזיר לך את קערתך ואת הקערה הקטנה שיצאה ממנה". סכל גדול היה פיטל, אולם גם לפתי פמוהו היה הדבר נראה מגונה. "מי שמע על תופעה כזו שקערה יולדת קערה נוספת?" חשב בלבו, אך כשראה שהשכן עומד על שלו בעקשנות, וממאן לטל בחזרה את הקערה הקטנה, שתק. "מה אכפת לי בכלל?" חשב פיטל בלבו, "אם השכן שלי הוא טפש כה גדול, שמעניק לי בחנם קערה נוספת, למה שלא אטל אותה ממנו?" הודה אפוא שואב המים לשכנו, והביע בפניו את הערכתו על ישרותו ונאמנותו הגדולה. בקושי רב, עלה בידו של השכן לכלא את הצחוק העו שחלחל בגרונו ואים לפרץ החוצה, ורק כששב לביתו נתן פרקו לרגשותיו וצחק שעה ארצה על משבתו של שכנו הסכל. עברו שבועים ימים, ושוב התדפק השכן הרמאי על דלתו של פיטל, והפעם בקש לשאל ממנו פסא עץ. פיטל נענה באדיבות,

מִדְּבַר

הַלְכוּת וְהַלִּיכוּת

• וְנִטְשׁוּ כָּל דְרָכֵי הָאֱמֻנָה בְּגִלְלוֹן, וּמִפְּנֵי זֶה אָמְרָה תּוֹרָה עַל-כָּל-אֵלֹהֵי הַהֲבֵלִים "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ". (הרמב"ם)

• דְּבָרִים שְׁעוֹשִׂים לְסֵמֶן טוֹב וְהֵם מִנְהַגִּים הַמְּסוּרִים אֲצֵל מְשֻׁפָּחוֹת שׁוֹנוֹת, אִין אֲסוּר לְהִקְפִּיד עֲלֵיהֶם, מִפְּנֵי שְׁעוֹשִׂים זֹאת רַק לְסֵמֶן טוֹב. (שו"ת רב פעלים)

• כְּשׁוֹרְצָה אָדָם לַעֲשׂוֹת דְּבַר מְסִיָּם, וּמִסְפֵּק אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אוֹ לֹא, מִתְּרַן לְקַחַת תַּנְיָ"ךְ וְלִפְתּוֹחַ בְּדָבָר אֲקָרְאִי, וְלִרְאוֹת אִיזָה פְּסוּק נִמְצָא בְּרֵאשׁ הַדָּף וְלַפְעַל עַל פִּיו, וְאִין בְּזָה אֲסוּר שֶׁל מִשְׁתַּמֵּשׁ בַּתּוֹרָה אוֹ שֶׁל מַעֲשֶׂה נְחוּשׁ. (החיד"א)

• "וּבַחֲקִיתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ" - הַזְהַרְנוּ בְּזָה לְהִתְרַחֵק מִכָּל-דְּרָכֵי הָאֱמֻנָה, וּמִהֶם הַלְחָשִׁים וְהַקְּמִיעִים, שְׁאִינִם מִן הַמְּחַחָה לְרַפּוּאָה. (רמב"ם יונה)

• יִפְנֶע אָדָם מִשְׁאֵלוֹת חִלוּם, שְׂיַדַע אִיזָה אֲשֶׁר יִקַּח וּבְאִיזָה דְּבַר יִצְלִיחַ אוֹ לֹא, שְׁנֵאָמַר "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ". כִּי לְבַסּוֹף לֹא תִהְיֶה לוֹ תִקְוָה, כִּי כִפָּה שְׁאֵלוֹ וְנִדְלָדְלוֹ אוֹ הַמִּירוֹ דַּת, אוֹ נִפְלוּ בַחֲלֵי רַע אוֹ זָרַעַם, וְאִין טוֹב לְאָדָם אֲלֵא לְהִתְפַּלֵּל לְקַבֵּ"ה. (ספר חסידים)

• אִם יֹאמַר לָךְ חֲכָם אֶחָד אוֹ נַכְרִי אוֹ יִשְׂרָאֵל, 'אֲכַתֵּב לָךְ קַמֵּע כְּנֶגֶד חַחֵן אוֹ כְּנֶגֶד שְׂיִתְקַבְּלוּ דְּבָרֶיךָ בְּפִנֵי הַשָּׁרִים', אוֹ אִם אָמַר 'אֲתָן לָךְ דְּבַר שְׂתִשְׁאָנוּ עֲלֶיךָ תִתְעַשֵּׂר', לֹא מִבְּעֵיָא בְּשִׁבְתָּ שְׁאֲסוּר לְשֵׁאת לְפִי שְׁמַחֲלַל שְׁבַת, אֲלֵא אִפְלוּ בַחֵל לֹא יִשְׁאָנוּ עֲלֵיו, מִפְּנֵי שְׁבוּטִח בְּאוֹתָן הַבָּלִים, וְאָמְרוּ 'וְאֵל בִּינְתָךְ אֵל-תִּשְׁעֵנוּ' וּכְתִיב "תָּמִים תִּהְיֶה". (שם)

• מִצְוֹת "תָּמִים תִּהְיֶה", הִיא רַק בְּעֵנֵי הַתְּחַזְּקוֹת הָאֲמוּנָה בַּה' יִתְבַּרַךְ וְהַבְּטָחוֹן בַּהֲנַגְתּוֹ - 'עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. אוֹלָם בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן עִם הַבְּרִיּוֹת, לְעֵתִים צָרֶיךָ הָאָדָם לְהִיּוֹת פֶּחֶם וְעָרוּם כְּדִי שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּיַדִּי אֲנָשִׁים שְׁאִינִם מְהַגְנִים. וְכֵן מִצְוֵנוּ אֲצֵל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שֶׁהַתּוֹרָה מַעֲדָה עֲלֵיו 'וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם', אוֹלָם הִיא אִישׁ עַל-הַתְּמִימוּת, דְּהִינּוּ שֶׁהִיא בַעַל הַבִּיַת עַל מַדַּת הַתְּמִימוּת שְׁבוּ וַיַּדַע מַתִּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וּמַתִּי לְהִתְפַּתֵּל עִם עַקְשׁ, וְכָךְ אָמַר יַעֲקֹב לְלָבוֹ: 'אֲחִיו אֲנִי בְּרַפּוּאוֹת'. (החפץ חיים)

• "מִתְהַלֵּךְ בַּתָּמוֹ צַדִּיק אֲשֶׁרֵי בְנֵיו אַחֲרָיו" - הַהוֹלֵךְ בְּדָרְךְ הַתְּמִימוּת, זֹכֵה לְבָנִים כְּשֵׁרִים וְיִרְאֵי ה'. (חנוך לנער)

• תְּמִימוּת אִינָה תְּכוּנָה טְבִיעִית כִּי שְׁמַקְבֵּל לְסַבֵּר בְּטַעוֹת, אֲלֵא הִיא מְדָה עֲלִיּוֹנָה וְחִשּׁוּבָה, שְׁדָרוּשׁ עֲמֹל רַב כְּדִי לְרַכְּשָׁה וְלִאֲמֹצָה. (הלב שמחה' מגור)

• מִצְוֹת "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" הִיא מִצְוָה הַכּוֹלֶלֶת כָּל-הַמִּצְוֹת לְלַכֵּת בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה, כְּעֵנֵן שְׁנֵאָמַר "אֲשֶׁרֵי תְמִימֵי דְרָךְ". (שיטת הרמב"ם)

• הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בַתְּמִימוּת וְהַצְּפָה לוֹ, וְלֹא תִתְחַקֵּר אַחֵר הַעֲתִידוֹת, אֲלֵא כָּל-מָה שְׂיָבוֹא עֲלֶיךָ, קַבֵּל בַּתְּמִימוּת, וְאִז תִּהְיֶה עִמּוֹ וְלַחֲלָקוֹ. (רש"י)

• מִנְיָן שְׁאִין שׁוֹאֲלִים בְּכָל-דְּיָמִים (חֻזִּים בְּכּוֹכְבִים)? שְׁנֵאָמַר "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ". (מסכת פסחים)

• כָּךְ אָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל: מִבְּקָשִׁים אֲתָם שְׂיִהֵא הַקַּבֵּ"ה עִמָּכֶם? תִּפְשׁוּ מִדַּת אַבְרָהָם, שֶׁהַתְּמִימוּת יָפָה לְפִנֵי הַקַּבֵּ"ה, שְׁנֵאָמַר "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ", כְּמוֹ שֶׁהוּא תָּמִים שְׁנֵאָמַר "הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ", וְתוֹרָתוֹ תְּמִימָה שְׁנֵאָמַר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה". אָמַר דָּוִד, הוֹאִיל וְכָךְ הַתְּמִימוּת לְפִנֵי הַקַּבֵּ"ה, אִף אֲנִי פּוֹתַח וּמְקַלְסוֹ, שְׁנֵאָמַר "אֲשֶׁרֵי תְמִימֵי דְרָךְ". (מדרש שוחר טוב)

• אִין שׁוֹאֲלִים בְּחֻזִּים בְּכּוֹכְבִים וְלֹא בְּגוֹרְלוֹת, שְׁנֵאָמַר "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ", וְכָל-שְׁכֵן שְׁאֲסוּר לְשֵׁאל בְּקוֹסְמִים וּבְמַנְחָשִׁים וּבְמַכְשָׁפִים. (שולחן ערוך)

• אֲסוּר לְנַחֵשׁ בְּנַחֲוִשֵׁי הַגּוֹיִים, כְּגוֹן אֵלוֹ שְׁאוּמְרִים הוֹאִיל וְנִכְפָּה פִתּוֹ מִפְּנֵי אוֹ מִקְלוֹ מִיָּדוֹ, אִינּוּ הוֹלֵךְ לְמָקוֹם פְּלוּנֵי הַיּוֹם מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יִצְלִיחַ, וְאִין זֶה אֲלֵא דְבָרֵי הַבָּל, וְעוֹבֵר עַל-הָאֲסוּר שֶׁל "לֹא תִנְחָשׁוּ". (שם)

• אִךְ כָּל-הַדְּבָרִים הָאֲסוּרִים מִשׁוּם נְחוּשׁ, אִינִם אֲלֵא דְּוָקָא הַדְּבָרִים שְׁאִין לָהֶם טַעַם וְהַגִּיוֹן, כְּמוֹ נִכְפָּה פִתּוֹ, אוֹ הַפְּסִיקוֹ חֲתוּל וְכִדּוּמָה, אֲבָל מִי שְׁרוּצָה לַעֲשׂוֹת דְּבַר מְסִיָּם אוֹ לְלַכֵּת לְמָקוֹם פְּלוּנֵי, וְחֵשׁ שְׁמֵן-הַשָּׁמַיִם מִעֲכָבִים אוֹתוֹ וְרוּאָה שְׂשִׁי לּוֹ מְנִיעוֹת רְבוֹת מִכָּף, מִתְּרַן לּוֹ לְהַפְּנֶע מִכָּף בְּעַבּוֹר זֶה. (שו"ת אוֹ נִדְבָרוֹ)

• כָּל הַנְּחוּשִׁים וְהַכְּשׁוּפִים, כָּלֶם דְּבָרֵי שְׁקֵר וְכָזָב הֵם, וְאִין רְאוּי לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם חֲכָמִים מְחַכְּמִים לְהַפְּשׁוֹ בַּהֲבֵלִים אֵלוֹ וְלֹא לְהַעֲלוֹת עַל-לֵב שְׂשִׁי תוֹעֵלַת בָּהֶם, שְׁנֵאָמַר "כִּי לֹא-נַחֵשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא-קִסֵּם בְּיִשְׂרָאֵל". וְכָל הַמִּאֲמָרִין בְּדְבָרִים אֵלוֹ וְכִיּוּצָא בָהֶן, וּמַחֲשֵׁב בְּלִבּוֹ שֶׁהוֹ אֲמַת וְדְבָרֵי חֲכָמָה אֲבָל הַתּוֹרָה אֲסָרְתָּן, אִינּוּ אֲלֵא מִן-הַסְּקָלִים וּמַחֲסְרֵי הַדַּעַת. אֲבָל בַּעֲלֵי הַחֲכָמָה וְהַתְּמִימֵי הַדַּעַת, יִדְעוּ בְּרָאוּיּוֹת בְּרוּרוֹת שְׁכָל-אֵלוֹ הַדְּבָרִים שְׁאֲסָרָה תּוֹרָה, אִינִם דְּבָרֵי חֲכָמָה אֲלֵא תַהוּ וְהַבֵּל שְׁנִמְשָׁכוּ בָהֶן חֲסְרֵי הַדַּעַת

גליון ר"כ
שנה ה' תשע"ו

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

תודה למספרת קליטן על אישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

רופא היה לרבי יהודה הנשיא ושמואל ירחינאה שמו. פעם כאבו עיניו של רבי, רצה הרופא לטפטף לתוך עיניו, לא אוכל לשאת זאת אמר לו רבי, אם כן אמשח לך משחה על גב העין הציע הרופא, גם זאת לא אסבול אמר רבי, מה עשה הרופא, הכניס את סם המרפא בתוך קנה הלול והניחו מתחת לראשו של רבי ונכנסה התרופה דרך הגלגל עד לעיניו ונרפאו. רצה הנשיא להכתירו בתואר כלשהו, חשב אך השעה לא היתה כשרה לכך ויתכן ולא היה זה זמן של אסיפת חכמים, מכל מקום לא הכתירו ולא הסמיכו, ראה שמואל שרבי מצטער על כך אמר לו, אל נא יצטער רבי על זה, כי אני ראיתי ספר של אדם הראשון שהראהו הקדוש ברוך הוא, דור דור וסופריו, דור דור ודורשיו, דור דור וחכמיו, והיה כתוב בו שמואל ירחינאה יקרא חכם ולא רבי, ועל ידו יתפא רבי יהודה הנשיא, גם ראיתי שם שרבי ורבי נתן סוף משנה, רב אשי ורבינא סוף הוראה.

(ב"מ פו א)

פרשת השבוע

ושפטו את העם משפט צדק
(ט"ז - ח')

מסופר כי בחדר בית דינו של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, היו תלויים על הקיר מקל ותרמיל, לרמוז לבעלי הבתים, שאם פסקי דינו של הרב אינם מוצאים חן בעיניהם, הרי הוא מוכן בכל עת לקחת את מקלו ותרמילו ולעזוב את העיר ובלבד שלא יצטרך לשאת פני איש.

לא תכיר פנים (ט"ז - י"ט)

כשנתמנה הרה"ק חיים בעל ה"הדברי חיים" זיע"א לרבה של צאנו. פנה אחד מחשובי העיר תלמיד חכם מפורסם אל שכנו, וביקשו שיתבע אותו לדין תורה אצל הרב. השכן לא ידע במה המדובר, אך חזקה עליו בקשת שכנו הנכבד ועשה את מבוקשו. הזמין רבי חיים את הנתבע אליו, אך הלה לא בא, שלח לו רבי חיים שנית לבוא, ושוב לא בא, שלח לו בשלישית שאם לא יבוא ינדה אותו, בא הנכבד אצל רבי חיים ואמר: רבי באמת אין ביני ובין

שכני שום סכסוך, רציתי רק לראות שרבנו אינו מכיר פנים בדין, ונוכחתי שכן הוא.

לבלתי רום לבבו מאחיו (י"ז - כ')

מסופר על המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, שקיבל מכתב מחסידיו ובראשו תארים מופלגים ביותר, אמר בחיור "שירו לה' שיר חדש תהילתו בקהל חסידים" צריך למצוא שבחים חדשים לריבונו של עולם, שכן את הישגים לקחו קהל החסידים בשביל הרבי.

ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה
(י"ח - ג')

מספרים: כשנתמנה המלבי"ם הקדוש זיע"א לרב בבוקרסט עיר גדולה ובה רבים הדחוקים מתורה. דרש כך: התורה צייתה לתת לכהן את הזרוע הלחיים והקבה, והנה הרב בימינו הוא במקום כהן, ועל כן מבקש אני מכם שלוש מתנות אלו, הזרוע שכולכם תקפידו בהנחת תפילין. והלחיים שתישמרו מגילוח הזקן. והקבה שתיזהרו בכשרות המאכלים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:28 ת"א: 7:30 ר"ת: 8:08

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:17 ת"א: 6:32

פרשת שופטים

כוחה של תשובה

סיפור זה התרחש לפני שנים רבות. בעיר העתיקה למברג חי חייט יהודי, אומן במקצועו, אצלו היו מוזמינים כל חשובי העיר את חליפותיהם. למרות העבודה הקשה והמפרכת שעבד החייט, ועל אף המוניטין שיצאו לשמו, בקושי השתכר החייט כדי מחייט בני ביתו. יום אחד שמע הפריץ המקומי על עבודתו, ומאז לא חסרה לו עוד עבודה. הוא הפך מיד לאחד מבאי ביתו של הפריץ והפרנסה היתה בשפע. החייט, בהיותו אדם עליון, ניגן לו חרישית בעת עבודתו, סיפר בדיחות והתלוצץ, והפריץ נהנה מאד מחייט זה. כשהיה בא החייט אל הפריץ למדוד לו בגד או לאחד מבניו – היה נשאר שם כל היום כולו. הפריץ היה מכבדו במשקאות ומיני מתיקה, ובין לגימה ולגימה היה חוסף שיחה עליוזה עם הפריץ על הא ועל דא. אט אט, התרגל החייט לבית הפריץ, המשקאות הלהיטוהו באש זרה, הוא הפך לשיכור, ולא נזהר בכשרות מאכל או תבשיל. ימים ולילות התגולל בבית הפריץ בשכחו כליל את אשתו וילדיו ואת מוצאו היהודי. בשובו הביתה, כשאך בקושי הוא משרך את רגליו, היין נודף מפיו וכולו לוהט משכרות, מובן כי בני ביתו הפכו לאומללים. "מה לך ולצרה זו, מושקה?" היה טוען כלפיו הפריץ, "למה לך לחזור לביתך? השאר כאן, מה חסר לך פה?" החייט נתפתה לדבריו ונשאר בבית הפריץ. הימים חלפו עברו, החייט הפך מגושם והתנכר למוצאו היהודי יותר ויותר. אחוזתו של הפריץ עמדה על גבעה ממנה היו יכולים להשקיף על פני כל הסביבה. למטה על אם הדרך שכן פונדק, אותו חבר יהודי בדמי חכירה קצובים מאת הפריץ. החייט היה נעצר פעמים רבות בדרכו על יד פונדק זה בלילי שבתות לטעום מה"געפילטע פיש" (דגים ממולאים) של הפונדקאי וללגום קצת יי"ש.

ביום ששי אחד לעת ערב נכנס החייט לפונדק, והנה נעצרה מרכבה ליד הפונדק, ממנה ירד איש בעל הדרת פנים קדושה: זקנו הלבן יורד על פי מדותיו וכולו אומר כבוד, ועל ידו עמדו שני אנשים ששמשו אותו. האנשים הללו הכניסו אחר כך כמה צרורות וחבילות אל הפונדק. "רב מכובד סר לפונדק לכבוד שבת" מהרהר החייט בלבו "לבטח יהיו הפעם מאכלים טעימים. כך יושב לו החייט ומפליג במחשבתו, ובדמיונו הגיעו כבר לחכו טעימיהן של הארוחות. נתאוו החייט לשהות השבת במחיצתו של רב זה, אולם הוא ידע היטב כי אין הוא אורח רצוי אצל הפונדקאי המביט עליו בבוז כאל משומד. החייט לא התעצל, פנה אל הפריץ והשיג ממנו הוראה בכתב אל הפונדקאי כי יאכסן אצלו בשבת זו את החייט, וישרתהו בצורה הנאותה ביותר כראוי לידידו של הפריץ. "יהיו לי הפעם בדיחות רבות לספר לפניך מיהודי אורח זה ותהנה רבות", הבטיח החייט לפריץ לפני שירד לפונדק.

לפונדקאי לא היתה כל אפשרות להתנגד לפריץ, ובחרון אף סמוי הוכרח לארח השבת גם את החייט. מהכפר הסמוך הגיע מנין יהודים ובצוותא הם קיבלו את השבת. לאחר תפלת ערבית ערכו את השולחנות לכבוד סעודת השבת. התפילה שהשתכחה בדביקות עלילאית, נרות השבת הזוהרים שהפיצו אור וטוהר מסביבן, שולחן השבת הערוך, האוירה, הקדושה והטהרה ששלטה בבית הפונדקאי, כל אלו החלו להעלות זכרונות אצל החייט מימים עברו והחלו להעיק על לבו. הוא ישב על יד

השולחן נדכה ושביר, כאבל בין חתנים. כמתוך חלום-בלהות הגיעו לאזניו דברי התורה שנאמרו מפי הרב בעת הסעודה. הדברים נסבו, כאילו במכוון, אודות אדם שסר מדרך האמת דרך התורה והיהדות ותועה בסבכי היער. פניה קלה אחת לא נכונה יכולה להוביל את האדם אל עברי פי שחת, ופניה אחת יכולה גם להצילו ולהחזירו שוב אל צור מחצבתו. כפי שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: "יש קונה עולמו בשעה אחת", משמעות המילה "שעה" היא "פניה", כפי שנאמר בבראשית (ד, ה) "לא שעה" והכוונה בדבר "לא פנה". ובכן, ממשיך הרב, בשעה אחת, בפניה אחת, אפשר ויכול האדם לקנות שוב את עולמו.

אותו הלילה לא עצם החייט עין. מחשבותיו הקיצוהו ממיטתו. הוא התהפך על יצועו אנה ואנה כאדם המוכה ביסורים. אך חטף תנומה קלה, והנה הוא בבית. הוא רוצה לחזור לבית הפריץ, ובניו מושכים אותו בחזרה: "אבא! אל תעזבנו שוב! השאר אתנו". והנה מופיע הפריץ, ובקולו התוקפני הוא קורא לעומתו: "מושקה, מה אתה מהסס? אתי בוא". כחות טמירים מושכים אותו הנה ואילך, כמעט שדעתו נטרפת עליו. הוא מתערר מחלום-הבלהות והנה הוא רועד מקור וחום כאחד. הוא אינו מוצא מקום לעצמו. מצפה ומייחל בכליון עיניים לקריאת התרגול המבשר על בוא היום. ושוב התפלה הנשגבה, עם אוירת הקדושה הרוטטת, ושוב השולחן הטהור וסעודת שבת קודש, ושוב דברי הרב כי האדם יכול לקנות את עולמו בשעה אחת, בפניה אחת, ואחר כך תפלת המנחה, ולאחריה סעודה שלישית. לאחר ההבדלה, מתפרץ החייט אל חדרו של הרב, ומתוך לילה הקורעת לבבות, הוא בוכה ומפציר: "רבי, הושיעני! רצוני לחזור בתשובה!" הוא פרט לפני הרב את כל העבירות שעבר מאז בואו אל בית הפריץ, ונשבע כי לא ישוב אליהן עוד. לא נשאר צל של ספק כי הוא אמנם התחרט מתוך עומק נקודת לבבו, על כל פשעיו שעשה בעבר, ומקבל על עצמו להפוך ל"בעל תשובה" אמיתי. החייט לא חזר עוד לארמון הפריץ. הוא קיבל בלב שלם למלא אחרי כל הוראות הרב, כיצד להתנהג בתור אדם החוזר בתשובה. הרב צייה עליו לחזור לעירו למברג, להתגורר בבית הכנסת של החייטים, ואיש מכל אנשי עירו לא ידע אודותיו, מלבד שמש בית הכנסת. כל השבוע יהיה עליו להיות בבית הכנסת, להתפלל, ללמוד, לומר תהלים ולצום. בשבת יהיה עליו לחזור לביתו. החייט מלא בקפדנות את כל אשר צוה עליו הרב.

בליל שבת אחר התפלה שם את צעדיו לעבר ביתו. הוא דפק על הדלת, תחילה לא רצתה אשתו לפתוח, היא לא היתה מסוגלת להאמין כי אבן חזר אליה בעלה, והוא גם מפוכח. הוא התחנן כשדמעות חונקות את גרונו, כי תרשה לו להכנס הביתה. ולאפשר לו לקדש על היין, ולקיים את מצות שלוש הסעודות של שבת. בלב פועם ופחד פתחה את הדלת. החייט שר "שלום עליכם", קידש ונטל ידיו לסעודה. דמעות תודה לה' יתברך שעזר לו לחזור בתשובה, עמדו בעיניו. אף אשתו מחתה בחשאי את דמעות האושר שולגו מעיניה. עברה תקופה קצרה, החייט עשה לילות כימים בתפלה, אמירת התהלים ולימוד. תוך הסכמת אשתו, ולפי הוראות הרב, מכר את ביתו ועבר לגור בבית קטן על יד בית המרחץ, בקצה העיר. הוא עבד כל יום אך ורק כדי להוציא עבור מחיתו הוא ובניו ביתו, את יתר הזמן הקדיש לתשובה ותפלה. אף אחד מכל אנשי העיר לא ידע כי החייט העלוב ההוא נהפך במרוצת הזמן לאיש קדוש.

ושבת עד השם אלקיך

משל לסוחר אחד בעל חנות יינות, שבא לבית מסחר סיטונאי כדי לקנות כמות גדולה של יין לחנותו, לאר שהציגו לו את החשבון, ביקש הסוחר שיתנו לו את היין בהקפה, מכיוון שאין בידו לשלם כעת, והבטיח לשלם מאוחר יותר כאשר ימכור את הסחורה בחנותו. אינני יכול – ענה לו המוכר – זה מספר פעמים נתתי לך בהקפה, וגם הבטחת לסלק את חובך במועד, אך לא קיימת את הבטחותיך. התחנן הסוחר: אנא, רק הפעם תן לי בהקפה, ואשלם לך במועד, בכל הפעמים הקודמות לא שילמתי מפני סיבות שונות שמנעו ממני לשלם, אולם הפעם אני מבטיח כי אשלם בזמן! לא הועילו כל הפצרותיו – הסיטונאי עמד בסירובו. בעודם מדברים נכנס סוחר אחר לחנות, וכאשר שמע את הדברים אמר לסוחר: שמע לי, אתן לך עצה: לשם מה אתה קונה עכשיו כמות כה גדולה של יין, ומתחייב למחיר רב? קנה מעט ושלם עכשיו. הסכים הסוחר לעצה נבונה זו וכן עשה, קנה מעט יין ושילם את מחירו, את היין מכר בחנותו ובכסף שהרוויח, שב וקנה עוד יין, וחזר חלילה, עד שהצליח במסחרו והחזיר את כל חובותיו.

והנמשל: אנו מבקשים מהקב"ה שימחול לנו על כל חטאינו ומבטיחים שלא נשוב ונחטא, אולם גלוי וידוע לפניו שלמרות ההבטחות נשוב ונחטא. אין כל דרך בפנינו אלא לנהוג כאותו סוחר, נתחיל ונחזור בתשובה בדבר מסיים, למשל, אדם יקבל על עצמו להיזהר בחטא הדיבור, כאשר יתגבר על חטא זה, יקבל על עצמו להישמר גם מחטאי העיניים, וכן הלאה. כך יסלק האדם את חובותיו לקב"ה מעט מעט, עד שיזכה ויהיה בעל תשובה גמור.

(מתור מאמר)

פעם אחת, באמצע הלילה, ורבה של למברג הלך עם משמשו לטבול במקוה כדרכו בכל לילה, וירא והנה אור בוקע מתוך בית רעוע שליד בית המרחץ. הוא שלח את משמשו לראות מי ומה בבית. המשמש חזר ואמר כי שם מתגורר חייט יהודי העוסק במלאכתו. כך קרה גם למחרת וגם בלילה השלישי. הדבר גרם להתפעלותו של הרב, הוא החליט להכנס בעצמו ולראות במו עיניו מה מתרחש בבית זה. בהיכנסו לבית החייט, לא ראו עיניו כל התרחשות מיוחדת. הבית היה חשוך. החייט הדליק נר, ובהתפעלות מעושה פנה אל הרב: "לשם מה הטריח כבוד הרב את עצמו לבקרני בשעה כה מאוחרת?" הרב שהבין כי אין הדברים פשוטים ותמימים עד כדי כך, גזר עליו כי הוא מחוייב לגלות לפניו את כל האמת.

בלית ברירה גולל החייט לפני הרב את כל פרשת חייו המכאיבה, את חזרתו בתשובה וכיצד זכה בלילות האחרונים לגילוי אליהו. אליהו הנביא בא אליו בלילות ומגלה לפניו סתרי רזי תורה. הרב נבהל לשמוע את כל דברי החייט. והרגיש עצמו נחות כלפי חייט זה, אשר הוא טרם זכה למה שזכה החייט הפשוט. החייט נחמו באמרו לו, שבאם תהיה לו הרשות מאת אליהו הנביא, הרי הוא יחזור לפני הרב את כל התורה שילמד אליהו הנביא עמו. מאז היו זמנים קבועים לרב שבהם היה בא אל החייט כדי ללמוד יחד עמו. לרב נתגלה אז כי כל עוד חי החייט בעיר, לא יארע כל מקרה-מוות בקהילה היהודית שבלמברג. וכאשר הגיעו לאזניו ידיעה על מעבר לוויה בחוצות העיר, חקר ודרש, ותמיד הוכח הדבר, כי הנפטר הלז היה יהודי אחד מאחד הכפרים הסמוכים לעיר.

יום אחד, הרב יושב בביתו. ואז שמע שיש לוויה בעיר. לשאלתו "לוייה של מי זו?" היה המענה: "של שמש בית הכנסת של החייטים". הרב התרגש ביותר, הוא כינס מיד את חשובי העדה שבעיר, והוביל אותם אל הבית הרעוע שליד בית המרחץ. אף אחד לא הבין את פשר הדברים, בבואם לתוך הבית מצאו נר דולק, ועל הארץ מונחת גופתו של החייט כשהיא מכוסה בסדין. הרב יצא בראש הקהל שהלכו אחרי מטתו של החייט, מובן כי כל מי שראה את הרב חולק כבוד כזה לנפטר, סגר את עסקיו, התפנה והלך גם הוא ללוות את המת. אך כולם תמחו על ההתנהגות המוזרה הזאת. מה ראה הרב לחלוק כבוד כה גדול לאיזה חייט יהודי עני, שהיה גר אי שם באחת הבקתות שליד בית המרחץ העירוני? אולם לאחר סתימת הגולל, כשהרב הספידו, וגולל את כל פרשת חייו, ירידתו ועלייתו, התחוור אז לעיני כל כי חייט זה – איש קדוש היה. וכנהוג בימים ההם, נרשמה בספר הקהילה פרשת חייו המופלאה של החייט, כיצד נהפך לבעל תשובה ולאיש קדוש, ואף זכה לגילוי "אליהו הנביא". אז ראו כולם מה גדול כוחה של תשובה אשר בפניה אחת – בשעה אחת, אפשרי לו לאדם לקנות את עולמו.

צ'ין אדם לחברו

העדיף להישרף ולא לפגוע

מסופר על הגה"ק רבי שמואל מגיד רבה של טרסטנה זיע"א שבנוסף לתפקיד הרבנות, שימש גם כשמש בית המדרש. עיירתו הענייה לא יכלה לספק את צרכיו ההכרחיים ביותר, כך שנאלץ להיות מורה הוראה ולדון דינים, אף לעשות מלאכתו של שמש, למלאות את כיוור המים, להטיב את הנרות, ובימות החורף להסיק את התנור. אך הרבנות והשמשות כאחת לא פירנסו את ביתו, והיה עוסק גם במלאכת הנפחים. סמוכה לבית הרב עמדה מפחתו והגוים היו באים בסוסייהם ובמחרשותיהם, והרב היה מתקן להם פרסות סוס, חישוקי אופנים ושאר כלי ברזל. בשעה שהיה פנוי ממלאכתו, היה יושב בבית מעוטר בטלית ותפילין ועוסק בתורה, כשאחד הגוים היה צריך אותו היה נוקש בחלון, והיה ר' שמואל פושט טליתו וחולץ תפיליו, לובש סינר עור ויוצא אל המפחה, כשאחד מבני העיר נצרך בדיוק באותה שעה לרב להורות לו שאלה, הייתה הרבנית אומרת לו ימתין נא מעט, עתה הרב במפחה מיד ייבנס. פעם אחת עת הפציע השחר ביום חורף, הסיק הרב את תנור ביהכ"נ ומפני לחלוחית העצים היתה האש מסכסכת ואינו בוערת כתיקונה, הכניס הרב את ראשו ורובו לתוך התנור כדי לנפח באש ולהעלות את השלהבת. באותה שעה נכנס אחד ממתפללי הותיקין בביהכ"נ, וראה אדם משתלשל לתוך עומק התנור. נכנסה בו רוח של קלות דעת וחמד לו לצון, ניגש אליו וטפח לו על גבו. הרב הבין בטעותו של הטופח, וכדי שלא לביישו, השהה את ראשו בתוך

התנור, באותה עת האש החלה להתחמם ולעלות, ואף שפניו היו כלפי האש הבערת לא הוציא ראשו עד שהרגיש כי הלה עקרה את רגליו והתרחק ממנו.

חסד בגופו

מסופר על הגה"ק רבי אברהם גניחובסקי זיע"א (מראשי ישיבת טשעביץ) שאחד התלמידים בישיבה נסע לשבת לביתו בבני ברק, כשהגיע הביתה הבחין שהשארית את המטרייה באולם חתונות בירושלים, התקשר אותו בחור לטלפון הציבורי בישיבה, ור' אברהם ראש הישיבה שעבר סמוך למקום, ניגש והרים את הטלפון המצלצל. הבחור שהיה חדש בישיבה לא זיהה את קולו של ר' אברהם, וביקש ממנו לחפש את אחד מחבריו לחדר. כעבור מספר דקות חזר ר' אברהם ואמר: "לא מצאתי אף אחד מהם, במה אוכל לעזור?" הבחור מעבר לקו עדיין לא הבחין שהוא מדבר עם ראש הישיבה, ביקש ממנו שימסור לאחד מחבריו כי הוא שכח את המטרייה שלו באולם פלוני בירושלים, ואודה לו אם יוכל להביאה משם. ביום שישי נקש רבי אברהם על דלת ביתו של אותו בחור ובידו המטרייה, הבחור נשאר לעמוד על מקומו המום מבלי יכולת להגיב. הוא הופתע לגלות ולהיווכח, שראש הישיבה שלו לא חשב פעמיים ולא ביקש מאדם אחר. פשוט הלך לאולם, מצא את המטרייה והביא אותה איתו לבני ברק.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ז' אלול

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ז)

יום ראשון ח' אלול

הרה"ק רבי אברהם שמשון מראשקוב ב"ר יעקב יוסף מפולנאה (תקנ"ט)

יום שני ט' אלול

דן בן יעקב משבטי י"ה (ב"א - שי"ח)

הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ב"ר יעקב (תר"ס)

יום שלישי י' אלול

הרה"ק רבי פינחס מקאריץ ב"ר אברהם אבא (תקנ"ג)

הרה"ק רבי יצחק מבוהוש ב"ר שלום יוסף (תרנ"ז)

יום רביעי י"א אלול

הרה"ק רבי שלום יוסף מריזין (תרי"א)

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ב"ר ישראל מריזין (תרמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב ב"ר אברהם מטשעבינוב (תרנ"א)

יום חמישי י"ב אלול

הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא ב"ר צבי הירש (תקפ"ז)

הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ ב"ר ישראל (באר משה - תקפ"ח)

הרה"ק רבי אלעזר מלאנצהוט ב"ר צבי אלימלך (יודעי בינה - תרכ"ה)

יום שישי י"ג אלול

הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרל"ז)

הרה"ק רבי אברהם ישכר הכהן מראדומסק ב"ר שלמה (תרנ"ב)

הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקאזניץ ב"ר יחיאל יעקב (תרס"ט)

הרה"ק רבי יוסף (חיים) מבאגאד ב"ר משה (בן איש חי - תרס"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

פעם היתה עצירת גשמים, ובאו בבקשה אל הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס זיע"א (יומא דהילולא י"ג אלול) שיפעל שירד גשם, ציוה רבנו שינגנו את הפיוט אף ברי אחת שבתפילת גשם, כשגמרו פעם אחת, צוה לנגן פעם שני ואח"כ ציוה עוד שינגנו פעם שלישי, ואז התחיל לירד גשם.

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

אי שש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ? אלול תשע"ו: הדלקת נרות: ירושלים 6:17 תל-אביב: 6:32 חיפה: 6:23 מוצאי שבת: ירושלים: 7:28 תל-אביב: 7:30 חיפה: 7:30 ר"ת: 8:07

פרשת שופטים

איסור הסגת גבול

סופו הוכיח על תחילתו...

מסופר על הגאון בעל "אפיקי יהודה" שנזדמן לאחת העיירות ומצא בבית הכנסת יהודי שעומד ודורש את אחת מדרשותיו שלו. ולא מזכיר בשם אומרו. הוא פנה אליו ושאלו: מי נתן לך רשות לדורש דבר זה ולא לאמר בשם מחברו?

השיב לו ה"דרשן": שלי הדרשה ואני חידשתיה! אמר לו ה'אפיקי יהודה': בזאת יבתנו דבריך, אם תשלים את כל הדרשה, אזי כנים דבריך, ואם לא, אזי שקר בפיך. אותו אדם לא השלים הדרשה, אלא נס על נפשו והתגלה קלונו.

הגביר האפיקי יהודה ואמר: כעת נתיישבה לי קושיה שהייתה קשה לי זה מכבר בפסוק "ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן"... מדוע הוצרך לכפול "גביעי גביע"?

אלא כך ביאורם של דברים: חישוב יוסף שאם יניח הגביע באמתחת בנימין, וימצא שם, שמא יכחיש בנימין ויאמר שלי הוא. לכן עשה יוסף בעורמה ולא שם הגביע כולו אלא רק פרק אחד-מחציתו, כי הגביע היה מורכב מתלקים. ובזה יבחן אם יתאים המחצה שנשאר אצל יוסף, עם המחצית שבאמתחת בנימין, הרי זו הוכחה כי אכן נגנב הגביע

מביא גאולה לעולם

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל אהב להגיד דבר בשם אומרו גם בשיעוריו בישיבה. באמצע הרצאת הדברים הזכיר שחידוש או סברא זו שמע מפלוני, אפילו אם הלה היה קטן ממנו מכל הבחינות.

ולא רק זה, אלא שהיה מקלס את הדברים כמצויינים ביותר. היה מפליא להבליט את החידוש ומה רב הטוב הצפון בו. היו מקרים שאף הוסיף יותר ממה שאמר בעל השמועה עצמו. והרגישו שנתכוון בזה לתת דוגמא אישית לרבים, שממנו יבואו וכן יעשו כולם, להגיד כל חידוש בשם אומרו ולהביא גאולה לעולם.

וזאת ליהודה

שלא לקפח פרנסתו של חברו ולא לרדת לאומנותו!

נלמד מהפסוק: "לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים" (פרק יט-יד)

מכאן למדו חז"ל על האיסור להסיט סימון חלוקת הקרקע לתוך שדה חברו למען הרחיב את שלו. עם זאת קראו חז"ל בשם "הסגת גבול" גם לכל מה שמחסר לחברו ע"י קיפוח פרנסתו כפי המבואר בגמרא (קידושין נט.). נכלל בזה (לדעת חז"ל בספרי) גם האיסור להחליף דברי חכם אחד ולאומרם בשם חכם אחר, וכן האיסור לומר דבר שלא בשם אומרו כאזהרת חז"ל (מדרש תנחומא – במדבר): כל שאינו אומר דבר בשם אומרו עליו הכתוב אומר "לא תגזול דל כי דל הוא"...

בגמרא (יבמות צו:) מובא שרבי יוחנן הקפיד על תלמידו שלא אמר דבר ששמע ממנו בשמו. ושאלת הגמרא: מדוע כה הקפיד? ומתרצת משום האמרה של רשב"י: כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעוה"ז שפתותיו דובבות בקבר.

וצריך להבין: מדוע שואלים חז"ל לסיבת הקפדתו של רבי יוחנן הרי ישנה סיבה טובה להקפיד שהרי כל שאינו אומר דבר בשם אומרו עליו הכתוב אומר "אל תגזול דל" ואילו האומר בשם אומרו מביא גאולה לעולם?

וביאר המהרש"א שאם משום טעם זה הרי גם אחרים היו צריכים להקפיד בזה ולא רק רבי יוחנן, ומכך שרק הוא הקפיד הרי ראייה שהקפדתו היתה משום "שפתותיו דובבות".

יש לשאול: היאך הדין כאשר בעל השמועה מוחל על הזכרת שמו, האם מועילה המחילה כשם שמועילה לגבי איסור גזל?

בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"ד-שעא) כתב שאין מחילתו מועילה, משום שמלבד איסור גזל ישנו איסור נוסף שאסור לומר דבר ששמע מאחרים באופן שיראה שבא ממנו דהוי כמתעטף בטלית שאינה שלו, ולענין זה לא מועילה מחילה.

וכן בשו"ת מהר"ם שיק (ו"ד קנו) כתב שיש בזה משום גניבת דעת הבריות וגם משום "מדבר שקר תרחק" שגורם שיחשבו עליו הבריות שהוא בעל השמועה והוא חידש הדברים אף שבאמת אינם שלו.

דברים נוקבים בחומרתם כתב בספר מנות הלוי על "גונבי הדברים" וכך כתב בין היתר: "המהדרים שבהם מכסים שם אומרו! והמכוערים שבהם מייחסים אותם לעצמם, תומכים על מאמר חז"ל (סנהדרין פט.) "סגנון אחד עולה לכמה נביאים" ועל זה סמכו מגנבי דברים, כנביאי השקר. ומהם מגנבי ספרים... ואם היו מאמינים באמת שיש דין ויש דיין... היו מפחדים מאשר יבואו לפני קונם בהמצאם גזלנים שם".

להאמין שהוראת חכמי התורה הם אמת לאמיתה ולעשות כהוראתם !
נלמד מהפסוק: "על פי התורה אשר ירוך... תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (פרק יז-יא)

וכתב רש"י (מהספרי): אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל. והחינוך (מצוה תצו) כתב: "ובכל דור ודור גם כן שנשמע אל החכמים הנמצאים שקיבלו דבריהם (של החכמים הקדמונים) ושתו מים מספריהם, ויגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עומק מליהם ופליאות דעותיהם. ועם ההסכמה הזאת, נכוון אל דרך האמת בידעית התורה. וזולת זה, אם נתפתה אחר מחשבותינו ועניות דעתינו - לא נצלח לכל. ועל דרך האמת והשבח הגדול בזאת המצוה, אמרו חז"ל לא תסור מן הדבר וגו' אפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל - לא תסור ממצותם.

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מבאר (בספרו קול יהודה - שמיני) את מאמר חז"ל שנדב ואביהו מתו כי הורו הלכה בפני רבם. וצריך להבין מדוע נענשו בעונש כה חמור?

אלא מבאר הרב צדקה כי "יסוד היסודות של עם ישראל שאין להורות בפני הרב. כי הרבנים הזקנים הקרובים יותר למעמד הר סיני הם-הם ששורה עליהם השכינה והם-הם היודעים לכוון לאמיתה של תורה. וזהו השוני שיש בין עם ישראל לאומות העולם, כי אומות העולם חכמתם מעצמם, וכל שהדורות יותר מאוחרים, הם יותר חכמים מהדורות הקודמים, מה שאין כן בעם ישראל שכל תורתם וחכמתם מהר סיני, לכן כל הקודם והקרוב למעמד הר סיני הריהו יותר חכם ונבון.

וכפי שרואים בחוש בתורתם העמוקה של רבותינו הראשונים, שבדבריהם הקצרים גנוזים כל פלפולי האחרונים, מפני שהם קרובים יותר למעמד הר סיני והם יונקים יותר מהשורש ומכוונים יותר לאמיתה של תורה.

לכן נדב ואביהו שרצו לחשוב שדרך הצעירים טובה יותר ולא התחשבו לשאול רבותיהם, לכן נענשו בעונש גדול ביותר, כדי שיהיה זה לקח לדורות שאסור לנו לסטות מדרך של רבותנו. אף על פי שאחנו "מבינים" אחרת, עלינו לבטל דעתנו מפני דעת רבותינו, כי זהו יסוד היהדות. ודפח"ח.

וזו הטעות הנפוצה בזמנינו, באיזהו מקומן, שישנן מצעירי הצאן שמנסים "להבין" ו"לפרשן" את דעת התורה של זקני הדור (כפי שרגילים לעשות בעניני העולם האחרים) ועפ"י יכולת הבנתם "מחלקים ציונים" לגדולי ישראל עד שעפ"י קובעים, רח"ל, אם מתאים להם להשמע לדעתם או לא. ואינם זוכרים שעפ"י האמת המסורה לנו מדור לדור, זהו גופא כל ענין "אמונת חכמים", לקבל דעתם בדיוק כפי שאמרוהו, בלי הצורך להבין ובלי הצורך ל"פרשן". כי כאשר מציינים רק מתוך ש"מבינים", זה כבר לא "אמונת חכמים".

כ"ק האדמו"ר מספינקא זצ"ל מבאר (בספרו אמרי יוסף) את הפסוק "ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי". ולכאורה צריך להבין: הלא הובטח כבר מפי הקב"ה "ושמעו לקולך"!!

אלא שהבטחת הקב"ה "ושמעו לקולך" היתה בנוגע לציווי של "ואספת את זקני ישראל". זקני ישראל, בעלי הדעות, אמנם יאמינו למשה רבינו, אבל פשוטי העם, האם יאמינו? על כך נענה משה מפי הקב"ה שלצורך זה יעשה האותות והמופתים לעיני העם, ודרך פשוטי העם להאמין כשרואים נס ומופת, ובסופו של דבר נאמר: "ויאמן העם וישמעו".

מוסיף האמרי יוסף דברים נוקבים: "מכאן תוכחת מגולה לאותם המאמינים שנמצאים גם בזמננו, שאינם רוצים להאמין לצדיק עד שיראה להם אותות ומופתים ואומרים לו, "תנו לנו מופת", ואם אינו משנה להם סדרי בראשית להראות להם אותות ומופתים, אין רצונם להאמין ולשמעו בקולו.

"זעשית ככל אשר ירוך..."

לזכרו ולע"נ של הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל נביא כאן מעשה שגרם בשעתו לקידוש ה': לפני כעשר שנים, סערה ארץ הקודש בשל פריצת גדודי הקדושה בירושלים. וברחבי הערים החרדיות יצאו שלומי אמוני ישראל לזעוק ולהריע כנגד הפירצה.

גם חלק מבני ישיבתו של הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל יצאו להפגין בצומת הכניסה למודיעין עילית, והיה זה שלא על דעת רבני הישיבה, כשבמהלך ההפגנה נעצר בחור.

החליטו הרבנים הגאונים רבי נתן צבי פינקל זצ"ל ורבי אריה פינקל זצ"ל להוציא מכתב, שנתלה על לוח המודעות בישיבה, בו מביעים דעתם כי אין מקומם של תלמידי הישיבה בהפגנות כלל! כמוכן צייתו כולם, ואף תלמיד לא יצא שוב להפגנה נוספת.

אך המשטרה מצידה חשבה אחרת: הרי בוודאי לאור המעצר של הבחור, תהיה הפגנה גדולה והפרת סדר חריגה מצד תלמידי הישיבה. לכן התפרסה בכוחות גדולים. סוסים ופרשים הובאו בהמוניהם לקדם את פני הרעה, כשהכל ממתנינים בדריכות ומצפים לבאות.

ואולם לתדהמת המשטרה, הערב ירד ושום רמז להפגנה לא נראה. הפתעתם היתה כה רבה עד שחששו שמא מכינים להם איזה "מארב מתוחכם" לא צפוי. מפלס המתח עלה. והנה נזדמן לשם בחור מהישיבה שהלך לתומו. מיד הוכנס לניידת והחלו לתחקרו על התוכנית המסוכנת שזוממים להם...

כמוכן הלה ביטל חששותיהם באומרו את האמת הפשוטה: "ראשי הישיבה הורו לנו שמכאן ואילך אין הפגנות, אז אין הפגנות!" השוטרים לא האמינו. הם שאלו לגילם של ראשי הישיבה, והתפלאו כיצד חמש מאות צעירים ממושמעם כל-כך לשני יהודים קשישים.

להוכיח אמיתותו הזמין את השוטרים לראות במו עיניהם את הפתק התולה בלוח המודעות... הם נענו, והבחור בליווי משטרתו הגיע לישיבה והציג בפני השוטרים את הפתק שבגללו נמנעו כל בני הישיבה לצאת ולהפגין ברחובה של עיר.

קציני ואנשי המשטרה הביעו התפעלותם מהחינוך המופלא והציות המוחלט שנתגלה לעיניהם, עד שהחליטו מתוך הערכה להכיר אישית את ראש הישיבה ועד כדי כך הגיעו הדברים שלאחר מספר ימים פורסמה תמונה בה נראים קצינים ואנשי משטרה בכירים, מתכנסים בחדרו של רבי אריה פינקל ויושבים בהכנעה לפניו כשהם מטים אוזן כרויה לשיחתו המוסרית על התורה ומעלותיה...
עפ"י עדות תלמידים

בכה אמונת החכמים

נער "בר מצוה" הגיע מלווה באביו למעונו של הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. "זה הילד של הרב" - הכריז האב בהתרגשות - "היום נעשה בר-מצוה ובאנו לקבל את ברכת הרב"... "ילד שלי?" שאל רבי חיים בהשתוממות.

האב הנרגש הושיט לרבי חיים דף ובו פירוט הסיפור המדהים הבא (נביאו כאן בקצרה): לפני שלוש עשרה שנה קיבל האב שיחת טלפון בהולה מאשתו שהלכה לבית חולים לבדיקה שגרתית והרופאים הנחיתו על ראשה את הבשורה המרה: "אין דופק, העובר שבבטנה מת ואין מה לעשות, צריך להוציאו בהקדם ע"י ניתוח בטרם יהווה סכנה לאמו".

האב עצר מונית ונסע במהירות לביתו של רבי חיים קנייבסקי. ומתוך בכי סוער תינה צרתו. רבי חיים הרגיעו ואמר לו: "אל תתייחס לדברי הרופאים. בעזרת ה' יהיה ילד בריא ושלם!" כל הנוכחים שם צעקו "אמן" והאב נכנס למונית ודחף לבית החולים, כשהוא אומר לרופאים "תבדקו שוב, זה לא יתכן!"

אולם הרופא התורן עמד על דעתו שאין מה לבדוק וצריך לנתח. "חבל על הזמן תחתמו ונכניס אותה לניתוח חרום" - האיץ באב. ומסיים האב את סיפורו: "חזקו עלי דברי רבי חיים. נלחמתי כארי עד שהם נכנסו ובדקו שוב והנה עיניכם הרואות..."

"מזל טוב" - איחל רבי חיים בחום - "שתהיה לכם ממנו הרבה נחת".

רבי חיים

לנהוג בשפלות ובענוה עם הזולת ולא בהתנשאות וגאווה! נלמד מהפסוק: "לבלתי רום לבבו מאחיו" (פרק יז-ב)

וכתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג-לד): הוזהרנו בזה, להסיר מנפשינו מדת הגאווה ושלא יתגאה הגדול על הקטן, ואפילו המלך לא ירום לבבו מאחיו, וכי ישתור עליהם גם השתרר בהנהגותיו. אך יהיה שפל רוח. והגאווה מן העבירות החמורות המאבדות ומכלות הנפש שנאמר (משלי טז-ה) "תועבת ה' כל גבה לב" והרמב"ן ז"ל כתב: נרמז מכאן איסור הגיאווה, כי הכתוב ימנע המלך מגאווה ורוממות הלב, וכל שכן האחרים שאין ראויים לכך, כי בראוי להתרומם ולהתגדל יזהירו להיות לבבו שפל מכל אחיו הקטנים ממנו, כי הגאווה מגונה ונמאסת אצל האלוקים אפילו במלך. עכ"ל.

הרמח"ל זצ"ל (בספרו מסילת ישרים - פרק כב) כותב: "הנה כלל הענוה הוא היות האדם בלתי מחשיב עצמו משום טעם שיהיה" והביא הגרמ"מ שולזניגר זצ"ל באחת מדרשותיו את ביאורו של הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, שאפילו כאשר יש לו אדם מעלה גדולה, יש לו חכמה, שמעלת החכמה והשכל באדם זהו הדבר הגדול ביותר כי הוא כנפשו, גם זה אינו מחשיב.

והסיבה לכך, משום שכמה שיש לו יותר, הריהו מלא בושה כלפי הש"ת, מצד אחד שמשפיע עליו טובה כסדר כל הזמן. ומצד שני שמרגיש בעצמו שהתביעה עליו גדולה יותר מאשר מאיש פשוט שאין לו כוחות וכשרונות כאלו. וממילא מאלו שאין להם לא דורשים כל כך, אך ממנו דורשים יותר והוא אינו ממלא את חובתו. זה עושה אותו לעניו בעצם. לא מכח כוונה מיוחדת ואמירת "הריני מוכן ומזומן לשם מצות ענוה" כי ענוה היא שבעצם היא מרגיש שאינו כלום, וכל מה שיש לו מכח החכמה, זה יותר מחייב אותו.

עוד ביאר רבי חיים מוולוז'ין באמרת חז"ל (אבות פ"ד) "ומלבשתו ענוה ויראה" מהו לבוש הענוה? וביאר רבי חיים שמצינו בגמרא (שבת עז:) שיש שני סוגי מלבושים. יש מלבוש שנקרא "גלימא" ויש שנקרא "לבושא". וביארו שם מהו "גלימא", הוא מלשון "גולם" שנעשה בו כגולם. ופירש"י שאין לו חיתוך אברים. כך גם ה"גלימא" מונח על כל המלבושים האחרים ואין רואים חיתוך אברים. ו"לבושא" הוא מלשון "לא-בושה" ופירש"י: למנוע הבושה. וביאר רבי חיים כי "גלימא" הוא מלבוש חשוב, ואותו לובש האדם בשעה שהולך ברחוב, או כשנפגש עם אנשים חשובים, או כאשר באים אליו אורחים חשובים, שלכבודם הוא לובש את ה"גלימא", אך בשעה שהוא נמצא בביתו עם בני ביתו, אינו לובש אז את ה"גלימא", שאז זה מיותר בשבילו, אבל את ה"לבושא" הוא לובש גם בביתו, שכן גם בין בני ביתו היותר קרובים אליו צריך ללכת עם מלבוש.

כך בדיוק ישנם אנשים שהענוה אצלם אינו כלבוש, אלא כ"גלימא" שלפעמים מתאים וכדאי להם ללכת כך, כשהם בין אנשים חשובים, כשהולכים ברחוב או כשבאים לבית המדרש, הם עוטים על עצמם גלימא של ענוה, ונוהגים בעצמם בניהוג של ענוה. אבל כשבא אותו אדם לביתו ונמצא בין בני ביתו. בין הקרובים אליו. או-אז אינו עוטה את הגלימא הזו של ענוה, אלא שם הוא מדבר ומסביר איזה אדם גדול הוא...

הנה כי כן, ברחוב טוב לו להיראות עם ענוה, אז הוא לובש ענוה. בכל מקום שבא הוא בגדר "שייף ואזיל בר אוזא" ובודק אם כל הנמצאים רואים שמלבד כל מעלותיו הוא גם עניו... אבל כשבא בתוך ביתו, הוא משליך מעליו את הגלימא של ענוה, ולהם הוא אומר שהם בוודאי מבינים את גדלותו...

"תמיד מפרסמין גנותם"...

חרף הנהירה העצומה לליז'ענסק, של אלפים מכל קצוות הארץ, לשחר לפתחו של הצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל לפקודת ישועה ורחמים, לא חדל להאמין כי שפל ונחות הוא מכל אלו הנוהרים אליו ומכל העולם כולו.

וכך היה רגיל רבי אלימלך לומר: "הידעתם מפני מה נוהרים המונים מכל קצות הארץ לליז'ענסק, לתנות את צרותיהם דוקא באוזני - זה מבקש שיחיה בנו. זה צועק ומתחנן על פרנסה. זה משווע לרפואה וזה לישועה? הכל מפני שאנכי חטאתי ופשעתי, ובכך הכרעתי את כל העולם לכף חובה... לכן, איפוא, באים כל אלו אלי וצועקים לפני: הב לנו בני, חיי ומזוני, אשר בגלל חטאיך ופשעך נחסרו ממנו, ובגללך באו עלינו אותם הצרות והיסורים!"

תלמידו של רבי אלימלך, הצדיק רבי זכריה מענדל מערוסלאב זצ"ל תיאר באיגרת, את גודל מדת הענוה השוררת במחיצת רבו בליז'ענסק, וכך כתב:

"והם תמיד מפרסמין גנותם, ומביישים עצמם ברבים... וחוזרים תיכף בתשובה, כאילו עשו עבירה, ח"ו, מעבירות שבתורה ותמיד רואין חוב לעצמם וזכות לחברו".

צנתרות זההב

"כבוד זה דבר מסוכן"...

סיפר הגר"ב ויסבקר שליט"א: עד כמה שהקפיד הגאון רבי שמואל רזובסקי זצ"ל לכבוד אחרים, הוא עצמו ברח מפני הכבוד. בהזדמנות מסויימת רקדו סביבו תלמידים. הוא פנה לאחד ממקורביו ותבע שיפסיקו זאת מיד.

רבי שמואל הסביר שכבוד זה דבר מסוכן! ומעולם לא היה רגיל בזה והוא עלול להנזק... וכך היה כשחזר מהניתוח בארה"ב ומאות תלמידים באו לקבל את פניו, הוא התאונן ש"הרי צריך יהיה לשלם אחר כך על כל זה".

כך גם היה כששרו לכבודו וליוו אותו לאחר השיעור שמסר בשונו מהניתוח בחו"ל, אמר אז בכאב: "משלמים על זה ביוקר"...

בחקשר לכך סיפרה בתו של רבי שמואל (הרבנית רוטברג) שכאשר חלה, כתב לה רבי שמואל במכתב, כי חושש שחוליו הוא עונש על מה ששנתיים קודם לכן השתתף באירוע מסויים בו עשו לו כבוד גדול, ואולי נהנה קצת מן הכבוד!...

וסיפר הגר"י עדס שליט"א: "בישיבת קול יעקב קיבלנו את פניו של רבי שמואל בשירה ובשמחה כיאות לתלמידים המקבלים פני שכינה, ומלבד מה שהיתה ניכרת עליו עגמת נפש וצער שעושים כן, לאחר יומיים אמר לי בשיחה טלפונית: "זה מאד מסוכן! אתה מעורר אצלי את רגש הכבוד. אני מעולם לא הורגלתי לקבל כבוד".

ראש הישיבה

כיצד הצדיק נעשה ל"יסוד עולם"?

ידוע היה על כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל זצ"ל שהיה נוהג להתרועע עם פשוטי עם ומשמח את ליבם, וכל כך הפליג בעבודה זו מאד, עד שגם בעלי חיים הולכי ארבע, היו מכירים ויודעים את טוב ליבו הרחום, והיו המה משחרים לפני פתח ביתו והוא בכבודו ובעצמו היה מאכילם די והותר לקיים בעצמו "ורחמיו על כל מעשיו".

פעם שאל אותו אחד ממקורביו, מדוע יתנהג הרבי בדרך כל כך משונה להשפיל עצמו ולהתבזות כל כך, ולמה לא יכלכל דרכיו והנהגתו כדרך כל האדמו"רים הנוהגים בנינוני מלכות וכו' הרי כבר אמרו חז"ל (ב"מ ל.) "פעמים שאתה מעתלם כגון זקן ואינו לפי כבודו"?

השיב הרבי לעומתו: לשיטתך שאני צדיק, הרי כתוב (משלי י-כה) "צדיק יסוד עולם", היינו שהצדיק הוא היסוד ואבן הפינה של כל העולם. כשרוצים לבנות יסוד לבנין גדול כל כך, יש להעמיק התפירה מאד. לפיכך הצדיק שהוא יסוד העולם צריך להיות שפל ועניו מאוד, שכולם הולכים עליו, ורק כך יעשה יסוד ראוי לקיום העולם.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

ה'קריאה' שמאחורי ה'קריעה'! / הרב נפתלי וינברג

עדים לשתי התפתחויות מקבילות. ריבוי והתגלות התורה מחד גיסא, לצד התדרדרות נוראה של הצניעות מאידך גיסא. את ריבוי התורה בדורנו אין צורך לתאר, אפילו ספר הזוהר שנכתב בארמית - ורק יחידי סגולה ידעו להגות בו - כבר נדפס כיום בשפות רבות ובהישג יד. מוסדות התורה פורחים, ומדפי הספרים החדשים בחנויות גדושים!

אך מצד שני! - - -

* * *

אחד הכלים העוצמתיים של הסטרא-אחרא במלחמה זו, הוא נושא הביגוד. אדם שלבש בצורה לא צנועה, או לא מכובדת, הרי חיצוניותו מעידה על פנימיותו. הרי אומר, הפנימיות של האדם מביעה את עצמה באמצעות דיבורו של אדם, דרך הילוכו ואף בלבושו. אך מאידך, מי שלבש בצורה כזו הרי חיצוניותו גם משפיעה על פנימיותו!

נניח שצעיר מחליט ללבוש מכנסיים קרועות, לא מתוך הזדהות עם איזה רעיון או מטרה - אלא סתם כי זה "המודה". האם הוא מודע לכך שהלבוש החיצוני המדורדר הזה משפיעה עמוקות לרעה על פנימיותו?!

מהי ה'קריאה' שמאחורי ה'קריעה'!! איזו הכרזה בוקעת משם? האזינו:

"אין בושה! אין כבוד הבריות! אין כבוד בכלל! כל אחד עושה 'מה שבא לו!' זהו - הכל נגמר!"

-זה בדיוק מה שמכריזים קרעי הבגדים!

אין ספק, לא כל מי שלבש בגד לא מכובד - כזה או אחר - מתכוון במוצהר להרוס ולנתץ הכל - אבל זה בדיוק מה שהוא עושה!

ללא ספק, אם תיגש אליהם ותשאל אודות המסתתר מאחורי החור, חלקם ישיבו "זה מה שהולך היום" וכדו', תשובות רדודות אך לא להכעיס'ניקיות. אך כאמור, מאחר שהחיצוניות מעוררת את הפנימיות, אם כן זלזול בנכבדות הלבוש גורר מיידית זלזול בנכבדות הנפש שנמשכת ויורדת עד תהום!

* * *

נקטנו בדוגמא אחת של זלזול בלבוש, שיש בו כדי להמחיש את הנושא. ממנו ניתן ללמוד על שאר הדברים כמו הליכה ברחוב עם נעלי בית ללא גרביים וכדו'. התופעה הלזו מגיעה מהחום העז ששרר בקיבוצים שונים, אך הירגעו! בעיר ניתן ללבוש גרביים ולא להיכוות...

עיקרו של דבר. נשים אל ליבנו שהלבוש אינו דבר חיצוני כפי שהוא מצטייר, אלא דבר חיצוני שקשור במהותו לפנימיות ונכבדות הנפש. ככזה, יש להקפיד על שלימותו, נקינותו ונכבדותו!

למי לא יצא לראות אדם עם ג'ינס קרוע?

אבל מי בכלל התייחס לנוהג השטותי הזה?

אנו מבחינים בכך, נדים בראשנו נוכח התופעה המוזרה וממשיכים הלאה. בצדק.

אמנם, מזה תקופה הבחנתי שהנוהג הזה חדר אף לציבור הדתי. מעתה - לא רק "היפים" מגודלי שיער, כי אם נערים שחובשים כיפה לראשם!

את הג'ינס היה מוכר מאז ומתמיד, אבל פעם היה מדובר בבגדים שלמים. כאן מדובר בקרעי בגדים שלמרבה הפלא הפכו למה שמכונה "טרנד" פופולרי.

הבחנתי בדבר אך לא התייחסתי אליו - כשם שלא התייחסתי לתופעות רבות שמתרחשות בחוץ. אך לאחרונה נפלה לי תובנה אותה אני מעוניין לחלוק עם הקוראים הנכבדים!

* * *

משחר ימי הבריאה, כבר השכילו הנבראים הראשונים בעולם - אדם וחיה - להתלבש בצניעות. זה שמר על אנושיותם וכבודם הבסיסי.

מהמילה "וכבדתו" (ישעי' נח, יג) דורשים חז"ל בגמרא שבת (דף ק"ג ע"א) "שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול" - כי לבוש מזהה עם נכבדות, וכפי שהגמרא מביאה מיד שדרכו של רבי יוחנן הייתה לקרוא לבגדיו "מכבדי" - הרי לנו שאפילו כלפי דמות נשגבה כרבי יוחנן פעלו הבגדים נכבדות!

"והצנע לכת עם אלקיך" אומר הפסוק במיכה (ו, ח) - היה מודע לכך שהקב"ה נמצא כאן, ואם כן ראוי שתהיה צנוע בהנהגתך ובלבושך!

* * *

מדוע להתייחס לנושא מעל בימה זו?

משתי סיבות. הראשונה, פרקטית למדי. בעולם של היום, כאשר אלפים שבים לפור מחצבתם, בשעה שכל שומר תורה ומצוות נדרש לפעמים "לדברר" את עמדת התורה - כדאי שכל יהודי יהיה מצויד במגוון תובנות של אמת, אשר יעניקו תועלת בשעת הצורך. כלומר: כדאי להביא עמקות העניין ליהודים אחרים בצורה נעימה ובחכמה, כפי שיתבאר בהמשך.

הסיבה השנייה היא, שככל שאנו - שומרי התורה והמצוות - מתחזקים בתחום מסוים, כך משפיע החיזוק באותו תחום גם כלפי הרחוקים! ואם כן, כאשר אנו מבחינים בהתדרדרות מסוימת בחוץ, עלינו להתמקד ולהתחזק באותו תחום גם כלפי פנים!

וכעת לעצם העניין. בדורנו, דור עקבתא דמשיחא אנו

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת שופטים – חודש אלול"

*****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

שתיקף על פי דבורה נתבטלה הגזרה, וכהנה רבות. הנה כי כן מה מאד צריכים להיזהר הדרשנים, ובפרט בימי הדיון ימים נוראים, שלא לעורר דין, ושלא ללמד קטיגוריא בדרושים בהזכיר הטא רבים, חס ושלום, רק יאמרו כך צריך לעשות ומה צריך להיזהר, השומע ישמע. ואם המוצא ימצא בבתי כנסיות של עמי הארץ וישמע שמלמדים חובה על ישראל ומדברים תועה, יאזר חיל ללמד עליהן זכות אפלו בטענות שאינם ברורים לו, ואמור יאמר מה יעשה הבן ולא היטא, עניות לא הניחה מדה טובה, גלות לא הניחה מדה טובה, ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ויצר לב האדם רע, והם אנוסים או לכל העם בשגגה, כי לא ידעו מה הוא האסור והמור שבו, בזאת וזאת יבקש לדון לבקש זכות, וכל הדן לבקש זכות המקום ידין אותו לבקש זכות. צא ולמד איך למד זכות יצחק אבינו על ישראל כאמר כמה שנותני של אדם וכו' דל וכו' דל וכו' (שבת פט ב). דוק והבן ותראה הסדיו יתברך כי הפין חסד הוא, ומקבל כל מין מענה מהמלמד זכות. וביותר צריך לזהר כשאדם נתון בצרה ללמד עליו סנגוריא ושלא להזכיר עוונותיו, כמנהג קלי הדעת שאומרים, זה וזה גורם, ועל כן באה עליו הצרה הזאת, כי ידוע שאין השמן מקטרג אלא בשעת הסכנה (עי' בר"ר צא, יב שבת לד א).

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתת לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק (טז, יח)

אל מול האדם, אשר התורה מצוה אותו למנות לעצמו בכל שערי שופטים ושופרים, למען יעמדו על המשמר וידאגו פן יסטה מן הדרך, עומדת הנמלה, ששלמה המלך אומר עליה: "אשר אין לה קצין שומר ומושל" (משלי ו, ז). אומר המדרש – ילקוט שמעוני (משלי ו' רמז תתקלח) שנמלה זו צריכה לשמש כמשל ומסל לאדם, "לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחכם", עמוד והתבונן, עד כמה נזהרת היא מגול של לגעת במה שחברתה הכינה לעצמה, אף על פי שאין לה שופט ולא שומר, שנאמר: "אשר אין לך קצין שומר ומושל". או אתם שמתים לכם שופטים ושופרים על אחת כמה וכמה, צא ולמד לך, האדם, אשר יש לך שופטים ושופרים, כיצד זה לא תיהר ולא תשמור על עצמך?!!... ואומרים חז"ל הק': (עירובין ק, ע"ב): "אלמלא ניתנה תורה היינו למדים גול מנמלה". ומובא בספר "ומתוך האור" מה שכתב על כך פוסק הדור הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר ז"ע "שעיקר ירידת הדורות היא במה שאין בני אדם נזהרים בגול, בגניבה ובקושקש ממון באופנים שונים, וזה עיקר הקטרוג, כמו שנאמר בחטא דור המבול (ו, יא): "ותמלא הארץ חמס", ועל כך אמרו חז"ל (ויקרא רבה לג, ג): "סאה מלאה עוונות, מי מקטרג בראש גול".

אך קשה – המשיך הרב ואזנר ושאל – מדוע מורה שלמה לעצל ללכת לנמלה וללמוד ממנה זהירות מגול? לכאורה, מתאים היה יותר לכתוב: לך אל נמלה גזלן, או גנב. אלא הסביר באופן נפלא, שבדורנו אנו עדים לתופעה משונה, אנשים רבים אינם רוצים לעבוד, וגם ללמוד אין להם כח, הם כלל אינם נמשכים למציאות של "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך", כמאמר דוד המלך (תהלים קכה, ב), אלא מבקשים הם להעשיר בן לילה. עצלנים אלו פושטים את ידיהם אל עסקים מעסקים שונים, אשר מהם עולה ריח גזילה, גניבה ופשיטת רגל, ובמעשיהם הגרועים גורמים הם צער להם, לסביבתם ואף להילול שם שמים בעולם. לפיכך בא שלמה ואומר: "לך אל נמלה עצל", פגם הממון הזה נגרם בשל עצלותך, צא אפוא, ולמד מן הנמלה, עד כמה נזהרת היא בממון לא לה, גם ללא קצין שומר ומושל, ובלי מערכות משפט ואכיפת חוק.

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתת לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק (טז, יח)
סנגורם של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע – נתן לנו עצה טובה מתוך הפסוק הראשון בפרשתנו, איך להתבונן לימים הנוראים ימי הדיון והמשפט, בהם שופט כל הארץ מעמיד במשפט את כל יצורי עולמים, בכדי שזו תעורר את מדת הרחמנות על עם ישראל בדין. נביא כאן את לשונו הק' מתוך הקטע הראשון שכתב בפרשה זו בספרו הק' "קדושת לוי":

"דהנה הקב"ה שופט את הכנסת ישראל בכוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו, אך צריכין אתערותא דלתתא, (התעוררות מלמטה) לעורר את המדה של רחמנות למעלה, ועל ידי מה נתעורר אותו המדה של חסד? כשאנו למטה מתנהגים בחסד ולמדים זכות על כל איש מישראל לדונן לבקש זכות, ואז על ידי זה גם מלמעלה מתעורר אותו המדה ולמדוין גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדים. ואם כן האדם מעורר בעוכבא שלמטה השער העליון, לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל.

וזהו שאמר שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך, רצה לומר, שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה ע"י שעריך, והוא השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך, וזהו ושפטו את העם משפט צדק, רצה לומר, כל איש ילמוד את עצמו להתנהג לשפוט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה, ועל ידי זה יוצא בדין זכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד מודדין לו".

ודברים נהרצים בענין זה כתב הגה"ק רבי אליעזר פאפו ז"ע בספרו "פלא יועץ" (אות ס' ערך סניגוריה):

"ידוע שהקדוש ברוך הוא הפין שילמדו סנגוריא על ישראל על הכלל ועל הפרט, ואלהיו הנביא זכור לטוב נענש בשביל שדבר קטגוריא ואמר (מלכים א יט יד) "קנא קנאתי לה' אלקי צבאות כי עזבו בריתך בני ישראל". וכן ישעיה הנביא נענש על שאמר: "בתוך עם טמא שפתים אנכי יושב" (ישעיה ו ה). וגדולה מזאת מצינו שמש רבנו עליו השלום נענש על שאמר (שמות ד א) "זהן לא יאמינו לי". וגדעון זכה על שלמד סנגוריא על ישראל, ובשביל זה זכה להושיע את ישראל, כדכתיב (שופטים ו יד) "לך בכחך זה והושעת את ישראל", והטעם הוא, כי כל אשר ידבר האיש עושה רישם ומעורר פמליא של מעלה, אם מדבר קטגוריא מעורר המקטרגים, ואם מדבר סנגוריא מעורר סנגורים, ודבריו עושים פרות.

וזה כתבו המקבלים, הטעם בביתו של נחוניא חופר שיחין, שכאשר לימד עליה זכות רבי חנינא בן דוסא ואמר: "אפשר דבר שנצמער אותו צדיק יכשל בו זרעו", תקף עלתה מן הבור, ובנו מת בצמא (ב"ק ג, א). לפי שלא היה מי שילמד עליו זכות. וכן הקדוש ברוך הוא היה אומר הלכה מפמיהו דכולהו רבנן, לבר מרבי מאיר, לפי שלמד תורה מאהר, עד שבא רבי פלוני ולמד עליו זכות ואמר עליו, רימון מוצא, תוכו אכל, קליפתו זרק, ותכף אמר הקדוש ברוך הוא הלכה משמו (הגיגה טו, א). ובאזנינו שמענו שבזמן שמד שהיו כמה נפשות מישראל יוצאין להרג על קדושת השם יצאה אשה אחת לקראתם ואמרה, רבנו של עולם יפה ידעת מה שבהרת, מי כעמד כישראל שנהרגים על קדושת שמך. וגילה מגיד אחד,

נשמות הצדיקים של דור המדבר באים לעזור לכל יהודי לחזור בתשובה בחודש אלול ולהתקרב אל בוראו!

בספר החדש שיצא לאור על חודש אלול וראש השנה, מסדרת הספרים "ומקרב לתורה" להמשפיע הנודע הגה"צ רבי אהרן טויסיני שליט"א, מובא חידוש וחיווק נפלא לחודש אלול, בשם הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע.

כתב הרה"ק בעל החידושי הרי"ם מגור זי"ע בספרו "הזכות" (מו ע"ב) מאמר לחודש אלול: **דנשמות הצדיקים של דור המדבר, באים לעזור לכל יהודי לחזור בתשובה בחודש אלול ולהתקרב אל בוראו!** ומבאר זאת שם, על פי מעשה שהיה עם האר"י הק' זי"ע ומובא בספר "שבחי האר"י" (ד ע"ב):

פעם אחת ישב האר"י ז"ל בביתו ותלמידיו ישבו לפניו, ונכנס כבוד מורנו רבי שמואל אוזיידא שחיבר ספר "מדרש שמואל" על פרקי אבות לדבר עם הרב אודות עסק אחד, והוא עדיין בחור רך בשנים. וכראות הרב ז"ל שנכנס, קם מלפניו מלוא קומתו ואמר לו ברוך הבא, לקחו בידו והושיבו לימינו ודיבר עמו כל צרכו, ואחר כך יצא כבוד מורנו הרב רבי שמואל מלפניו.

וכבוד מורנו הרב רבי חיים ויטאל זצ"ל להיותו חקרן גדול מאד אמר להרב (האר"י הק'): לא אוכל להתאפק מלשאול למעלת כבוד תורתו למה קמת מלפני הכהור מלוא קומתך ואמרת לו ברוך הבא, מה שלא נהגת כן מקודם?!

אמר לו: "חידך, לא מלפני זה הכהור קמתי, ולא לזה הכהור אמרתי ברוך הבא, אלא לרבי פנחס בן יאיר כבדתי, שנכנס עמו מעל ראשו. שנשמתו נתלכשה בזה הכהור היום, מפני שעשה היום איזה מצוה שנהג רבי פנחס בן יאיר לקיימה, ועל כך נתעברה היום בו נשמתו להחזיק ולעזור במצוות כאלו. וזהו הסוד: הבא למהר מסייעין לו מן שמיא (וימא לח ע"כ), כי תיכף כשעולה במחשבת האדם לעשות איזה מצוה גדולה, תיכף באה נשמה של צדיק אחד מאותו העולם שנהג בזמנו לרדוף אחר אותו המצוה ומתעבר בו, ובה כה ביד האדם לקיימה כהלכתה. ולולא זאת, יצר הרע של אדם היה מתגבר על האדם, והיה מפתחו שלא לקיימה".

כששמע מורנו הרב רבי חיים דברי הרב, קם ורדף אחר רבי שמואל לשאלו, ואמר לו: "חידך רבי שמואל שתאמר לי מה מצוה באה לידך, שכך וכך אמר לי הרב".

אמר לו רבי שמואל: "חידך, המצוה שקיימתי היום היתה, שהיום באשמורת הבוקר קמתי והלכתי לבית הכנסת להתפלל, ובלכתי בדרך עברתי על בית אחד ושמעתי קול בכיה גדולה מכפנים ואמרת: אסורה נא ואראה על מה הם בוכים. וראיתי אותם כולם ערומים, שבאו גונבי לילה וגנבו כל אשר להם, וגם מלבושיהם הפשיטו מעליהם. מיד נכמרו רחמי עליהם ופשטתי את מלבושי העליון מעלי והלבשתי לבעל הבית, ואחר חזרתי לביתי ולבשתי בגדי שבת, ראה בעיניך שאני לובש בגדי שבת".

מיד נשקו רבי חיים על פיו וחזר לרבו וסיפר לו המעשה. אמר לו האר"י ז"ל: "ודאי כך היה, ובעבור זאת המצוה זכה שנתלכשה בו היום נשמת רבי פנחס בן יאיר. שרבי פנחס בן יאיר תמיד נהג לילך לפדיון שבויים (חולין ז ע"א) ולגמול חסד עם האומללים ונדכאים".

ומסיים שם החידושי הרי"ם: "ולואת נראה שבכל דבר מצוה מגיעים נשמות מעולם העליון שעסקו בחייהם באותה מצוה, לעזור לאדם. כגון שאדם עושה חסד כראוי, מתחבר עמו אברהם אבינו עליו השלום. וכן בג' תפילות שמתפלל האדם בכל יום, שתיקנום האבות הק', מגיעים הם לעזור לאדם..."

ועל פי זה נבין את היסוד: דנשמות הצדיקים של דור המדבר, באים לעזור לכל יהודי לחזור בתשובה בחודש אלול ולהתקרב אל בוראו!

דהנה "הפור" (אורה חיים תקפא) פותח את הלכות הימים הנוראים בכותבו: "תניא בפרקי רבי אליעזר: בראש חודש אלול אמר הקב"ה למשה "עלה אלי ההרה", שאז עלה לקבל לוחות אחרונות והעבירו שופר במהנה "משה עלה להר" שלא יטעו עוד אחר עבודת גילולים, והקב"ה נתעלה באותו שופר שנאמר (תהלים מז, ו) "עלה אלהים בתרועה וגו'", לכן התקינו חז"ל שיהיו תוקעין כר"ה אלול בכל שנה ושנה וכל החודש, כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שנאמר (עמוס ג, ו) "אם יתקע שופר בעיר וגו'", וכדי לערוב השמן. וכן נוהגין באשכנז לתקוע בכל בוקר וערב אחר התפילה".

אם כן, היו ישראל שבאותו הדור עמוקים כל אותו החודש בתשובה - וכשהיה שב בתשובה בחודש אלול, באות נשמות אותו דור - דור דעה לחוק ולמצוה!

ויותר, הוסיף נכדו הרה"ק בעל ה"שפת אמת" מגור זי"ע, שאמרו כגמרא (עבודה זרה ד ע"ב) שלא היו ראויים ישראל לאותו מעשה, וגזירת הקב"ה היתה שישלחו בהם יצרם, בכדי להורות תשובה לרבים, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה. שאם יאמר החוטא לא אשוב משום שלא יקבלוני, אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל, שכפרו ונתקבלו בתשובה. אם כן, מאחר וכל החטא נסתבב כדי להורות תשובה לדורות הבאים, ודאי יצטרפו לסייע לשבים, ובמיוחד בחודש אלול זמן תשובתם.

לכן ידע כל יהודי את גודל הסיוע שמקבל ממרומים בחודש אלול, שלא רק צדיק אחד מגיע לסייעו, אלא דור שלם של דור דעה - צדיקים וקדושים שזכו לראות כמראה הנבואה את קבלת התורה ואת גילוי השכינה, מגיעים לסייע בעדו להתקרב לבוראו...

"פאר שלאפט נישט" - אל תוסיפו לישון!!!

לקראת סיום שנת התשע"ו מוצאי שביעית - שנת תשוע"ה

אמר הכותב: בעומדנו בחודש האחרון של שנת תשע"ו - מוצאי שביעית שכה דובר רבות עליה כי היא שנה המסוגלת לגאולת עם ישראל, ע"פ הסימנים שנתנו חז"ל הק' - מוצאי שביעית בן דוד בא, וע"פ דברי גדולי הדורות בעבר ובהווה וע"פ כל הרמזים וההתרחשויות הנראות לעיננו, אך בכל זאת עדיין לא נושענו!...

יש לנו עדיין כמה שבועות עד סוף השנה - בואו ונקרע עולמות! אביא בפניכם את דברי ישעיה הנביא ודבריו המעוררים של הבריסקער רב זצוק"ל שבודאי יפתחו את לבנו להרבות בתפילות בכדי לא לפסס את ההזדמנות של שנה זו:

הנביא ישעיה (כא, יא-יב) אומר: "משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מליקה שמר מה מליל. אמר שמר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיוי שבו אתיו".

מפביר רש"י הק': דומה. הוא אדום וכן הוא אומר "מי כצור כדומה בתוך הים" (יהזקאל כז): **אלי קורא משעיר.** אמר הקב"ה אלי קורא הנביא או המלאך מעול מלכות שעיר: **שומר מה מלילה.** שומר ישראל מה תהא מן הלילה וההשכה הזאת: **אמר שומר.** הקב"ה: **אתא בקר.** יש לפני להזריח לעשות בוקר לכם: **וגם לילה.** מתוקן לעשו לעת קץ: **אם תבעיון בעיוי.** אם תבקשו בקשתכם למהר הקץ: **שורבו אתיו.** בתשובה.

כלומר, הנביא מנבא נבואה אלוקית, שכאשר נצעק מעול ושעבוד הגלות: "עד מתי נסבול את החשיכה הנוראה של הגלות והצרות הנוראות?" יענה על כך הקב"ה השומר: הניע כבר הבוקר של הגאולה, וכבר גם מוכן הלילה של הנקמה בו ינקום הקב"ה בגויים, רק חסר "אם תבעיון בעיוי" - צעקות ובקשות להקב"ה למהר כבר את הקץ!!! ו"שורבו אתיו" - לשורב אל אבינו שבשמים בתשובתנו! והיה מספר הבריסקער רב זי"ע משמויה דאביו רבינו חיים הלוי זי"ע שהיה חוזר על דברי מגיד מושרים בזמנו שהיה מספר (והיה חוזר עם ניגון הדרשה כיצד אמרו המגיד, מעשה באחד ששכר בעל עגלה שיוליכיהו מעיר אחת לשניה והימים ימי החורף הקצרים (ובפרט של בערי רוסיה שבאמצע החורף יש רק כמה שעות של יום) והחלו נסיעתם ביום והמשיכו לתוך הלילה. בתחילת הלילה אחר כמה שעות נסיעה בקור המקפיא ביקש השוכר להסיע עצימותו ולגם כמה כוסות יי"ש ונפלה עליו תרדמה וישן, וכשנתעורר כבר עבר כל אותו היום ונתעורר לתוך הלילה, ומאחר שישן דימה בלבו שזה עוד הלילה הקודם ולגם שוב כמה כוסות יי"ש, וישן שוב עד למחרתו בתחילת הלילה, וכשנתעורר שוב אל תוך הלילה פנה אל העגלון בתמיה ואמר: "וואס פאר אפינסטערע נאכט איז דאס היינט" - איזה לילה חשך ומשונה יש לנו כאן?!... כמה זמן ימשך עוד הלילה והחשיכה הנוראה הזו?!

ענהו העגלון ואמר: "אל תדמה בנפשך שזה עוד הלילה הראשונה מאז שיצאנו לדרך, דע לך כבר האיר היום פעם אחת, ושוב נמו צלילי ערב, ושוב האיר היום פעם שנית, ואילו הסחת דעתך ותשתה עוד, היה עובר עליך עוד יום שלם בשינה"...

המשיך המגיד ואמר: עם ישראל עומד ומבקש ומתהנחן זה רבות בשנים מתי יבוא סוף וקץ להגלות האפל הזה, כמה זמן ימשך עוד הלילה הנורא בו אנו ממששים כעיור באפילה, "משא דומה אלי קרא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל" - כלל ישראל משווע ואומר להקב"ה, איזה לילה ארוך הוא זה הלילה, הגלות הנורא הזה, כמה זמן עוד תמשך החשכות? ועל זה עונה השי"ת "אמר שומר אתא בוקר וגם לילה, אם תבעיון בעיוי שבו אתיו" - כבר היה מוכן לכם אור בוקר העתיד לזרוח, רק תבקשו בקשתכם למהר הקץ ותשובו בתשובה! **פאר שלאפט נישט - אל תוסיפו לישון ויאיר לכם אור הבוקר!!!**

הדפסת והפצת הגליון יוצא לאור השבוע לטובת נשמת הרה"ק המקובל מחבר הספר "זרע שמשון" על התורה רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע - ר' אלול הבטיח "כי כל מי שילמוד בספרו לט"נ יפעל בעדו ישועה!"

{ אז נדברו }

פרשת שופטים ע"ז | גליין מספר: 314 | לסדר: "אשר אנוכי מצוך היום לאהבה את ה' אלוהיך..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם..

כל שנה מחדש... בתפילת נעילה של יום כיפור... אני פותח את המחזור... מתחיל אשרי ובא לציון... ו... ואז מגיע הקדיש!! הקדיש המרטיטי!! הקדיש של תפילת נעילה... **ואז!!!** במחזור... בין ובא לציון לקדיש יש שם איזה פיוט שכתוב ככה בקטן בקטן... שלא ידוע לי שמישהו אומר אותו... אבל הפיוט הזה כתוב במחזור!! וכל אשכנזי שמתפלל במחזור אשכנזי נאלץ לדפדף את הפיוט הזה בשביל להגיע לקדיש של נעילה... התחלתי טיפה לברר מה זה הפיוט הזה... ו... ומי בכל זאת כן אומר אותו?? אולי החסידים... לא... לא ידוע לי... (אל תשכח שבנעילה אין זמן... כל דקה מחושבת... יש לך מנחה מצד אחד שבדרך כלל מתפללים אותה מהר... ויש לך את הברכת כהנים של נעילה מצד שני שרוצים להספיק אותה לפני השקיעה... בקיצור: אין כמעט זמן לפיוטים נוספים) אז התחלתי לגשש: מי בכל זאת כן אומר את הפיוט הזה? בשביל מה זה הפיוט הזה בכל זאת מופיע ברוב המחזורים שלנו??

לאחר בירור ממושך... אל תשאל איזה בושות... לא תאמין מה התברר לי!!

התברר לי שהפיוט האלמוני הזה שאני מברר כ"כ הרבה זמן מאיפה הוא מגיע ומי אומר אותו... זה הפיוט המפורסם "רחמנא" שהספרדים אומרים אותו **יום יום** בסליחות... מראש חודש אלול ועד יום כיפור... **יום יום** הם מגיעים לבית הכנסת!! **יום יום** החזן אומר שם רשימה ארוכה יותר מחמישים "רחמנא אידכר לך... לפי א' ב'... וכל הציבור עונים אמן אחד אחד... **ארבעים יום** כבר הספרדים אומרים את זה... אין ספרדי שלא ידוע את ככלל ה"רחמנא" בעל פה!!! בדוק ומנוסה... אתה מוזמן לתפוס ספרדי באמצע הלילה ולבחון אותו... אני לוקח אחריות... כולם יודעים בע"פ ואילו האשכנזים??? שיהיו בריאים... בכלל לא יודעים במה מדובר... הם מעולם לא נפגשו מזה... **נו... עכשיו אתה מבין למה ה"רחמנא" הזה מודפס לאשכנזים במחזור בדיוק לפני שמונה עשרה של תפילת נעילה??? עכשיו אתה קולט למה??**

אשכנזי אשכנזי: מותר לך לפחות לפני נעילה להיפגש לראשונה עם פיוט שהספרדים אומרים אותו כבר ארבע יום!!!! מותר לך!!!! מותר לך לפחות לרפרף על זה!!!! לפחות שזה יהיה מודפס אצלך במחזור... לפחות זה...

כשאנחנו מתפללים "פתח שערי שמים לתפילתנו" אנחנו מדברים על **אותו** שער!! על **אותם** י"ג מידות של רחמים!!! כולנו מיישרים את הרגלים לכיוון **אותו** בית המקדש... ו... ו... ובתפילת נעילה של יום כיפור כולנו נעמוד מול **אותו** שער שהולך להינעל...

וכיון שכך!!!! אז... אז אמור להיות מינימום של תיאום בינינו... שאם לספרדי יש פיוט שהוא אומר כבר ארבעים יום... אז לא בקשנו מהאשכנזי שגם הוא יגיד אותו... אפילו לא פעם אחת... אבל לפחות שידע במה מדובר... שלפחות יפגוש את זה במחזור שלו וידפדף על זה... **עד כאן וורט... וורט נחמד... רק וורט...** אבל האמת היא שיש כאן הרגש!!! אנחנו צריכים לזכור שאחרי הכל כולנו עם אחד!! כולנו בעוד פחות מחודש נעמוד בר"ה ונאמר בכיסופים "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם..." ולמחרת כולנו נתקע בשופר... ונתקע תשר"ת תשר"ת תר"ת... ולמה?? כי היות וכל העם צריכים להמליך את המלך ביחד... ורבי אבהו מצא שיש מנהגים שונים בעם איך לתקוע... אז אין ברירה... צריך לתקוע לפי כל השיטות... אחרת רק חלק מהעם ממליכים את המלך ואם רק חלק מהעם ממליכים זה... זה לא המלכה!! כשמגיעים להמליך חייבים להיות בישורון מלך-- יחד שבטי ישראל!!!! כולם ביחד!!!! אין לנו ברירה: אנחנו חייבים להזדרז ולהתאחד ולהוב אחד את השני לקראת יום הדין... מישהו פעם אמר לי: שזה תלוי: אם כבנים... אם כעבדים... אם אנחנו כמו עבדים... לבוס אין בעיה אם העבדים לא מסתדרים אחד עם השני... שלא יסתדרו... סו"ס אין שום סיבה שעבדים יסתדרו אחד עם השני... אבל **אם כבנים???**

לאבא נורא נורא מפריע שהבנים שלו לא מסתדרים אחד עם השני!!!

אבא לא אוהב להשתתף באירוע שבו הוא רואה את הילדים שלו לא חברים... מישהו הבטיח לי שאם אני אשאל את כל ההורים האם הם מזדהים עם התחושה הזו?? האם באמת נורא חשוב להם שהילדים שלהם יסתדרו אחד עם השני?? אותו אחד שכל ההורים ינהנו חזק חזק עם הראש ויגידו לי: אמת!!!! נכון!!! ברור!!! אז בבקשה... נא להנהן כעת בראש חזק חזק... ולנענע את הראש מול הדף... בסדר??

אז זהו!!!! אם אנחנו רוצים להופיע לפני הרבש"ע בעוד פחות מחודש ולבחור באופציה של **"אם כבנים"**!!!! ולא באופציה של "אם כעבדים..." אז יש לזה כמה תנאים... ואחד התנאים זה לחזור להיות חברים... ללחוץ יד אחד לשני בחמימות ולהגיד גוט שאבעס עם כל הלב... לאהוב אחד את השני ולחפש את הדברים החיובים בו ולא לחכות לו בפינה... גם אם הדרך שלו טיפה שונה משלי... נכון... זה קשה... אבל מה לא עושים בשביל המפגש הקרוב עם אבא!!!! יש לנו מפגש בעוד פחות מחודש... ועד אז אנחנו צריכים להיות שלובי זרוע... אין זמן... עבודה רבה לפנינו... בא נשאיר את הכל מאחור... ונפתח דף חדש בינינו...

להשתתפות
בהוצאות הגליין:
- בבנק באמצעות

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

- בדואר לכתובת

זבולון 9 חיפה

משפחת פולק

תודה מראש!!!

שאלת המיליון... ו... והתשובה?? אולי בשבוע הבא אי"ה...

לפניך שאלה עצומה!!!! שאלתי הרבה אנשים ועדיין לא קבלתי תשובה מספקת... השבוע נכתוב את השאלה... ואם ירצה ה' בשבוע הבא תכתב התשובה... ועד אז נשמח לשמוע...

מצאנו ביהדות התייחסות רצינית למצב הזה ששמו "**בינוני**"!!!! יש ספר מיוחד שקוראים לו "ספרם של **בינונים**"!!!! וכל עשרת ימי תשובה נועדו בשביל אותם הנקראים **בינוניים**... אז ככה: בעולם הגדול... כשאומרים "בינוני" מתכוונים למשהו ממוצע כזה... בין אחד למאה... כל מי שהוא לא הכי טיפס ולא הכי חכם אז הוא בינוני... כל פצוע שזה קצת יותר מפגוע חרדה... וקצת פחות מפגיעת ראש אנושה... כבר מקבל שם של בינוני!!!!!! ממילא אצלנו בינוני זה שטח מאוד רחב... **ככה זה בשפה שלנו!!!! אבל!!!!!!** משום מה... כשהגמ' מדברת על בינוני... לאורך כל הדרך משמע שזה לא משהו כזה ממוצע כזה... אלא **זה בדיוק באמצע!!!! אבל ב ד י ו ק!!!!!! סימטרי!!!! חצי חצי על חודו של קול!!!! בדיוק חצי!!!!!!**

אם תעייין... לאורך כל הדרך הגמ' מדגישה את זה שזה ממוספר על המילימטר... אתה יודע מה... רוצה שאני אחיש מה זה בינוני??? **כעת תגשום נשימה עמוקה ואני מתחיל:** מה קורה אם יש לפנינו בן אדם שיש לו שמונים אלף שבעת אלפים חמישים ושתים **זכויות**... מול שמונים אלף שבעת אלפים חמישים ושלוש חובות... מה דינו??? פשוט וברור: שהוא **לא** בינוני!!!! **הוא רשע!!!!** ולמה??? כי בינוני זה בדיוק **חצי!!! חצי** עבירות **חצי** זכויות... ולו הרי יש **אחד יותר** בחובות מבזכויות... אז אויס... הוא כבר לא בינוני אלא רשע... הלאה... מה קורה אם יש לו שמונים אלף שבעת אלפים חמישים ו**שתיים זכויות**... ויש לו שמונים אלף שבעת אלפים חמישים ו**אחד חובות**... האם הוא בינוני??? **ברור שלא!!!** הוא צדיק!!! כי יש לו בזכויות אחד יותר מאשר בחובות... **נו... אם ככה... אז מי כן נחשב בינוני???** למי כן נועדו כל עשרת ימי תשובה?? **התשובה היא:** בינוני זה מי שיש לו זכויות בבבבבדיוק כמו החובות!!!! כלומר: אם יש לו שמונים אלף שבעת אלפים **חמישים ושניים זכויות!!!!** אז יש לו כנגדם שמונים אלף שבעת אלפים **חמישים ושניים חובות!!!!** זהו!!! לא פחות ולא יותר... לא זכות אחת פחות ולא חובה אחת יותר...

ואני כעת עומד ושואל את שאלת המיליון: רבנו של עולם: אם בינוני זה חצי חצי על המילימטר... זה כ"כ מופקע... כ"כ רחוק... אז כמה... כמה אנשים כבר בינוניים?? הרי בינוני... להיות בבבבדיוק באמצע- חצי זכויות וחצי חובות... צריך להיות ככזה כשרוני... צריך להיות ככזה בר מזל... שזה כ"כ מופקע... כ"כ רחוק... **אני רוצה שתבין:** הרי אנחנו עושים במשך השנה כ"כ הרבה מצוות וכ"כ הרבה עבירות... מדובר במיליונים ומיליארדים של מצוות ועבירות... אז אם בשביל להיות בינוני צריך שיהיה חצי חצי בדיוק!!!!!! אז שיצא לך בדיוק שאתה בינוני על המילימטר... הסיכוי שזה יקרה הוא הרבה פחות מאשר לזכות בלוטו... **אם ככה אני לא סבין:** למה צריך ספר שלם בשביל בינוניים?? כמה כבר אנשים יוצא להם להיות בינוניים?? כמה?? ארבעה... חמשה אנשים... ובינוני... גם את זה לא הייתי נותן... **(רק לשבוע את האזן:** בכל מערכות הבחירות שהיו במדינת ישראל... כמדומני שלא קרה מעולם שהבחירות הסתיימו בתיקו כי שני המועמדים קיבלו **אותו מספר בוחרים בדיוק!!!!** גם כשפלפמים דיברו על חודו של קול... עדיין היו פערים של 200 פה... 300 שם... אבל בדיוק אותו דבר... לא נראה לי שזה קרה אי פעם... והנה להבדיל כאן!!!!!! יש ספר שלם שמיועד לבינוניים!!!! יש עשרת ימי תשובה שלמים שמיועדים לבינוניים... אתמהה) **השאלה הזו תמיד בלבלה אותי במוצאי ראש השנה!!!!** תמיד אחרי ראש השנה הייתי חושב לעצמי... רגע... מה עכשיו... על מה אני בדיוק צריך לחזור בתשובה בעש"ת... הרי כבר הייתה כתיבה וחתומה בר"ה... רק מי נשאר... הבינוניים האלו!!!! הכשרוניים האלו שיצא להם זכויות כמו החובות... לא... לא נראה לי שאני עד כדי כך כשרוני... אם ככה... אז על מה בדיוק אני צריך עכשיו להשקיע במשך כל עשרת ימי תשובה?? על הצד הרחוק והמופקע שבדיוק אני הבר מזל הזה שהעבירות והזכויות שלי בתיקו??

אז זהו שלא!!!! פשוט וברור שאם יש ספרם של בינוניים!!! ואם יש עשרת ימי תשובה שנועדו במיוחד בשביל אותם בינוניים... ואם כלנו צריכים להתפלל ולזעוק בעשרת ימי תשובה **ככל הנראה צריך לומר שזה לא כזה מופקע!!! ולא כזה רחוק!!!** וככל הנראה **כמעט כלנו נמצאים במקום של הבינוניים**... ולא נותר לנו אלא להבין: **איך??? איך זה יכול להיות???** איך כמעט כלנו מצליחים מידי שנה להיות כאלו כשרוניים ולהצליח לסיים כל שנה עם תיקו ברור של תיאום מוחלט בין זכויות לחובות...?? איך אנחנו מצליחים להיות כאלו גאונים??

זו שאלת המיליון!!!! נשמח לשמוע תשובות מהקוראים...

ואם ירצה ה' ובהאררת... בשבוע הבא תכתב התשובה...

על קטע זה ניתן לרלג: (רק כדי לסגור קצוות בביאור השאלה) כאן חשוב להבהיר: שאמנם ההגדרה הזו של בינוניים היא לא לגמרי מוסכמת על כל הראשונים... כי יש את הרמב"ן שסובר שצדיקים ורשעים זה בכלל לא קשור לזכויות וחובות... רק להרשעות או זכויות בדין וממילא גם המושג בינוני מתפרש אחרת לגמרי... אבל אני מדבר כאן לשיטת הרמב"ם שהוא כן נצמד לאורך כל הדרך להשוואה הגמורה בין מספר זכויות למספר חובות... לפניך ציטוט מהרמב"ם הלכות תשובה... רק בתור מדגם: "בשעה ששוקלין עוונות אדם עם זכויותיו אין מחשבים עליו תחילת עוון שחטא בו ולא שני אלא משלישי ואילך אם נמצאו עוונותיו משלישי ואילך מרובין על זכויותיו אותן שני העוונות מצטרפין ודין אותו על הכל" הנה... לפניך תכנית חישוב של עוונות מול זכויות לפי הרמב"ם... מה אתה רואה פה לאורך כל הדרך?? שאם במוצאי יו"כ לפני הבדלה דברת לשה"ר על ד' אנשים... על השי"ן... על הגבאי... על מי שלא קיבל מספיק יונה ועל מי שכן לקח במקומו... אז אומר לך הרמב"ם שה' האנשים הראשונים לא נכנסים לחישוב של הלשה"ר!!!! אבל הרביעי כבר כן נכנס לחישוב של חשבון עוונות... עכשיו אל תשכח שאחרי הבדלה עברת על עוד שלושים לאוין... ואח"כ קיימת מאתיים עשין... ותמשיך ככה לחשבן את כל השנה כולה על כל מאורעותיה וגם לאחר שיערמו פה זכויות וחובות למיליונים ולמיליארדים... עדיין חשוב לרמב"ם להפיס את דעתך בהלכות תשובה שתננוח דעתך... השלושה לשה"ר שדיברת לפני הבדלה של מוצאי יו"כ זה מחוץ לחשבון... זה פחד פחדים למתבונן!!! עכ"פ רואים שזה כן מחושבן וממוספר לפרטי פרטים... וזה מתחשבן בשכלול האם אתה בגדר בינוני... ואפשר עוד להאריך רבות ולהוכיח את זה ודי בדוגמא זו.

למה דווקא הצדיקים חוששים לאבד את

העוה"ב???

בחדש אלול... פעמיים ביום... אנחנו נפגשים עם החשש התמידי שליוה את דוד המלך... תנחש מה היה החשש שלו???

לולא האמנתי לרמות בטוב ה' בארץ חיים!! אמר דוד לפני הקב"ה: מוכטמי כן שאתה נותן שכר לצדיקים בעוה"ב ואיני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לא... (ברכות ד.) אתה שומע?? דוד המלך פתאום מסתפק האם בכלל יש לו חלק לעולם הבא!!!! **תסלח לי על השאלה:** האם דוד באמת פחד ברצינות **ש ב ד י ו ק לו-** לא יהיה חלק לעולם הבא?? תבין: לי ולך בטוח יש חלק לעולם הבא!!! משנה מפורשת: **כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא...** אבל דוד המלך ??? ! ? ! ? ! בדיוק הוא!!!! לו לא!!!! לא יהיה לו חלק לעולם הבא?? תגיד לי: נראה לך שזה הגיוני??? מה... מה דוד המלך חשב?? הרי בכל דבר יש הגיון... מה ההיגיון שלכלנו יהיה עולם הבא ובדיוק לדוד המלך לא יהיה?? מה ההווה אמיא בכלל?? אם לדוד אין חלק לעולם הבא אז למי כן יש חלק לעולם הבא???

אז מה כלום עונים לי... תשמע... דוד המלך היה כ"כ עניו... ואנוכי תולעת ולא איש... הוא היה כ"כ שפל ברך... עד כדי כך שהוא החזיק מעצמו הפושע הכי גדול בעולם... ולכן גם אחרי ש"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" ולי ולך יש חלק לעוה"ב... עדיין דוד המלך החזיק את עצמו שהוא יותר פושע ממני וממך...

תסלח לי!!! אבל התשובה הזו לא מקובלת עלי... אני לא אומר שהתשובה הזו לא נכונה... יתכן מאוד שבמושגי העוונה הבלתי נתפסים של דוד המלך זה באמת ההסבר... אבל צר לי... היות וזה שאלה שמפריעה לי **ולך**... אנחנו צריכים גם תשובה שתספק **אותי ואותך!** וכזו תשובה לא אמורה לספק אותנו... כי בינוני... אני ואתה לא חושבים ככה... כשאתה בעצמך מנסה לענות כזו תשובה שדוד המלך אחז מעצמו שהוא פושע יותר ממני וממך... אתה בעצמך לא חושב ככה... כי... בינוני... מה?? דוד המלך לא ידע שהוא דוד המלך?? מה... הוא שכח שהקב"ה נשבע לו שהוא דוד מלכא משיחא?? סוף סוף אני ואתה לא אוחזים שם... ממילא לתרץ כזה תירוץ על דוד המלך... זה **לא לעשות** ממנו צדיק... אלא להפוך אותו למנותק... וזה אין לנו רשות... (ושוב: יתכן שזו התשובה הנכונה. לפום מדרגתו האמיתית של דוד המלך... אבל את זה תתן לדוד המלך לענות... אבל אני ואתה שלא מרגישים ככה ולא אוחזים בזה... אנחנו צריכים לענות לעצמנו תשובה שאנחנו כן מסוגלים להיאחז בה לפי ערכינו... וד"ק)

והאמת היא שזה לא רק דוד המלך... מצינו גם ברבי אליעזר הגדול... שלפני פטירתו הוא התייסר ביסורים... (עיי' סנהדרין קא.) וכשתלמידיו ראו אותו בחליו כולם בכנו... חוץ מרבי עקיבא שהיה משחק... שאלו אותו: מפני מה אתה משחק?? נענה רבי עקיבא ואמר: **לכך אני משחק כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו ממניין ואין פשהת לוקה ואין שמנו מכאש ואין דובשנו מדבש אמיתי שמהם הם ושלום קיבל רבי עולמו ועכשיו שאני רואה רבי כעני אני שמה" שוב אתה רואה את אותה נקודה!!! בדיוק רבי אליעזר הגדול!! שהיה גדול הדור!! רבו של רבי עקיבא!! גדול תלמידי ריב"ז... בדיוק עליו ר"ע חושש שהוא קיבל את עולמו... בדיוק הוא הפסיד את העולם הבא שלו... מה הפשט בזה?**

יש פה לכאורה אבסורד!!! יש פה משהו לא הגיוני!!!!

אני מחפש תשובה שתספק אותי ואותך!!! תשובה שתתקבל על הדעת... האם אתה יכול בבקשה לעזור לי???

כל אחד ונקודת האל-חזור שלו...

את חטאי אני מזכיר היום... כשהייתי בגיל 8 אמרו לי שאסור לדבר באמצע שמו"ע... ובאמת השתדלתי לא לדבר... אבל לפעמים היו דברים מאוד חשובים שהייתי מחייב לספר לחבר שלי... ממש בגדר "פיקוח נפש..." מה אפשר לעשות... הייתי חייב... אז הייתי אומר את זה ככה מהר ומיד דופק על הפה וממשיך הלאה... והנה!!! כשהגעתי לגיל 10 פתאום הפנמתי ש... ש... שההללו... לדבר באמצע שמו"ע זה... זה לא שייך!!! זה פשוט לא שייך לא!!! ויש לציין שמאז ועד עצם היום הזה אני לא מדבר יותר באמצע שמו"ע... מחיאות כפיים סוערות!!! נו... תגיד לי: זה שהיום היה לי פלאפון באמצע שמו"ע... ולא ענית... האם אני אקבל עולם הבא על זה??? ברור שלא!!! ולמה לא??? כי היום!! בשבילי לדבר באמצע שמו"ע... זה נמצא בנקודת האל חזור!!! היום אין סיכוי בעולם שאני אדבר באמצע שמו"ע... זה נמצא הרחק הרחק מחוץ לנקודת ההתמודדות שלי!! ויכון שכך: הרי המדרגה בעולם הבא נקבעת על פי מה?? לפי עבודה!! לפי המלחמה!! ולי כעת הרי אין שום מלחמה להתגבר על עצמי שלא לדבר באמצע שמו"ע... ממילא: אין סיבה שאני אקבל על זה עולם הבא... אני כן אקבל עוה"ב על מה?? על אז!!! על אותו שלב שארך לי להבין עניין שלא לדבר והבנתי...

הבנת את הרעיון?? כל דבר שארך לי זמן להפנים אותו... כל זמן שהוא עדיין לא היה מובן מאליו... כל זמן שזה היה עדיין בתוך שטח ההתמודדות שלי... אז כל פעם הרי הייתי צריך להתגבר... אם הייתי צריך להתגבר... אז על כל התגברות בניתי את העוה"ב שלי... אבל ברגע שגדלתי והפנמתי וקלטתי שזה מחוץ לתחום!! ברגע שזה נכנס אצלי לנקודת האל חזור!!! אז זה!!! מכאן ואילך אין לי פה מלחמה... ממילא אני כבר לא מקבל על זה תוספת עוה"ב (זה לא לגמרי מדויק... עיין בהערה בהמשך) **דוגמא נוספת:** כל שבוע מחדש... כשאני מגיע לטשולנט לבילי שישי... יש לי ניסיון לשבת עם החחברה וללכלך על כל העולם... ואכן כל פעם שאני מתגבר ולא יושב איתם שמה אני זוכה לעוה"ב... אבל תאר לעצמך... אם יום אחד רח"ל אני אתחיל ללבוש פראק... זה!!! ברגע שכן אדם נכנס לפרופיל פראק... מאותו יום יש רשימה ארוכה של דברים שנכנסים אצלו לנקודת האל חזור!!! אז כמו שמאותו יום כבר לא יהיה לי נעים לרכוב על אופניים ברחוב... וכמו שמאותו יום אני לא אהיה מסוגל להסתכל על התזמורת בחתונות... (אחרי הכל לעמוד שם עם הפראק זה פדיחות) וגם לא לאכול קרטיב בטעם רמזור... ככה באותה מידה מאותו יום אני כבר לא אהיה מסוגל לשבת עם החברה ולנייעס איתם... אז זה!!! מאותו יום אני

כבר לא אקבל עוה"ב על זה שאני לא מנייעס עם החברה... כי... כי... זה נכנס אצלי לרשימת האל חזור!!! אבל אל תדאג... כל אלו שלובשים פראק... יש להם עוד רשימות ארוכות ואנסופיות של דברים שעדיין נמצאים אצלם בשיא ההתמודדות... ועליהם הם יכולים לזכות בעוה"ב... זה בסדר...

כאן המקום להבהיר בקצרה: זה לא מדויק!! זה לא שלא מקבלים שכר על זה!!! אלא לא מקבלים תוספת שכר על זה!! כלומר ככה: זה שהיום אני לא מדבר בשמו"ע... אני מקבל על זה שכר... אבל לא על מה שהיום!!! אני לא מדבר... אלא על אז!!! על אותו יום שלפני 20 שנה שבו הבנתי עניין ומכאן ואילך יותר לא דברתי שמו"ע... על אז... ומאז אני מקבל שכר על כל השמו"ע שבאו בעקבותי... אבל על מה שעשיתי היום!! על היום לא מגיע לי שכר מיוחד... היום אין לי שם התמודדות... הבנת את הנקודה הדקה?? רק מה השאל... א"כ מאי נפקא מינה... הנפ"מ היא בעוד פחות מיוחד!!! כשנעמוד בדיון ותישאל השאלה מה עשית ה ש נ ה !!! לא מה עשית לפני עשרים שנה!!! הנה הנפ"מ... ועיין לקמן...)

רבי אליעזר הגדול עבר במשך חייו הרבה פרשות דרכים... בראשית הדרך הוא בכלל היה רועה צאן... עבד אצל אבא שלו בחרישה... ויום אחד אמנם נשברה רגל פרתו... אבל אז מה... זה קורה במשפחות הכי טובות... היו לו את כל הסיבות שבעולם להמשיך הלאה... אבל הוא **בבחירתו האישית פרץ בבכיו!!!** והבין שלטובתי נשברה רגל פרתו... ו... ותפס את הרגלים והלך ללמוד תורה... **וכאן!!!! בפרשת דרכים הזו הוא קנה את העולם הבא שלו!!!** במשך השנים היו לו עוד הרבה צמתים שהוא יכל להישבר... אם זה בהתחלה שלא היה לו מה לאכול בשיבה... והוא נאלץ לאכול אדמה... אם זה כשאבא שלו כעס והדיר אותו מנכסיו... ובכל ניסיון כזה הוא יכל ליפול בו... וכשהוא בחר לעמוד בניסיון בגבורה... **בזה הוא קנה במו ידיו את עולמו הנצחתי!!!** ואז רבי אליעזר עלה והתעלה... עד שנהיה גדול תלמידי רבי יוחנן בן זכאי... רבם של כל ישראל... רבו של רבי עקיבא מוסר התורה... ועוד המשיך לעלות ולהתעלות עד... עד שהוא הגיע למלא שיעור קומתו!!! והתלמיד הקדוש רבי עקיבא עוקב בסילוודין אחרי כל תנועה של רבו הגדול... **בשלב מסוים רבי עקיבא התחיל ל ד א ו ג ! !** למה??? רבי עקיבא בדקות השגתו זיהה בשלב מסוים אצל רבי אליעזר מדרגה כ"כ מרוממת ונשגבה בעבודת ה'... שהוא התחיל לחשוש שיתכן ור"א נמצא כבר לגמרי בנקודת האל חזור!!! ר"ע חשש שבכזו מדרגה גבוהה... אין כבר צד שני... אין בחירה... וממילא לא שייך לקבל על זה עולם הבא... תבין: ר"א בעצמו העיד על עצמו ביום פטירתו ששתי זרועותיו נעשו כשני גלילי ספר תורה... בקיצור: חתיכת תויררה... נו... לספר תורה יש בחירה?? **ממילא ר"ע היה באמת מוטרט...** כי בשלמא לרועה צאן ששמו אליעזר... שנדה אותו רוחו ללכת ללמוד תורה... על זה יהיה לו עולם הבא!!! גם לרבי אליעזר של פעם שעדיין לא היה כזה גדול... ועדיין היה לו את נקודת הבחירה שלו בכל מיני צמתים בחיים... על זה בודאי יהיה לו **עולם הבא אינסופי כפי שמגיע לר"א**... אבל על רבי אליעזר של היום!!! שכל כולו ספר תורה???

על הלימוד תורה שהוא לומד **כעת**... האם על זה הוא יכול לקבל עוה"ב??? הרי הוא משולל כל בחירה... אין לו שום מאבק... שום מלחמת יצר?? זה מה שהטריד את רבי עקיבא!!! **ואז!!!** רבי אליעזר לפתע נהיה חולה... והתייסר ביסורים... והכביד עליו חליו... והוא אפילו התבטא: חימה עזה יש בעולם!!! וכשכולם ראו את ר"א במצב שכזה... כולם התחילו לבכות... והיחיד!!! היחיד ששחק היה רבי עקיבא!!! ור"ע הסביר את עצמו ואמר: **לכך אני משחק כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מכאיש ואין דוכסנו מדכיש אמרתי שמה חס ושלוס קיבל רבי עולמו ועכשיו שאני רואה רבי כלער אני שמח** טען רבי עקיבא: רבה!!! עד עכשיו הייתי מודאג שהרבה כבר לא שייך לכאן... להיות בעוה"ז ככזו מדרגה נשגבה... זה ללא בחירה... ללא שכר... וללא עונש... אבל כשאני רואה שיש פה יסורים... אז אני מבין שטעיתי!!! רבינו נמצא עדיין בתוך המערכת. ואכן ר"ע היחיד שהצליח לנחם את רבי אליעזר! כנראה שגם רבי אליעזר היה מוטרט בדיוק מאותה נקודה...

בפתח המאמר נשאלה השאלה: וכי בדיוק לרבי אליעזר הגדול לא יהיה עולם הבא?? בדיוק דוד המלך אוכל את עולמו בחייו???

התשובה היא: פשוט וברור שהעולם הבא שלהם הוא הגדול ביותר מכל בני אנוש!!! אבל!!! על אותם שעות וימים ושנים שהם כבר הגיעו לשיעור הקומה שלהם... אחרי שהם כבר הגיעו למדרגה של ותחסרוה מעט מאלוקים... על הזמן הזה!!! כאן מתחיל ספק... שבכזה מצב אין שום מלחמה... אין שום מאבק... ממילא אין הצדקה לקבל שכר על זה...

זו הסיבה שדווקא חכמי ישראל הכי גדולים!!! דווקא הם היו נמצאים בקבוצת סיכון יותר גדולה לא לקבל עולם הבא על המצוות שהם עשו **כשהם כבר הגיעו** לשיא שיעור קומתם!!! כי... כי דווקא לרום מדרגתם... **במצב הזה** הם לפעמים נמצאים בנקודת האל חזור לגמרי לגמרי!!!

זו הסיבה שדוד המלך כ"כ חשש ואמר: לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים!!! דוד טען ואמר: על גיל ההתבגרות... שבו הייתי כולי אדמוני... עם יצרים בוערים ונלחמתי עם היצר הרע... **על זה ללא ספק אני אקבל עולם הבא**... על כל עבודת המדות ועל "כל משברך וגליך" שעברו עלי בכל ההתחלות הקשות... על זה ודאי אני אקבל עולם הבא... **אבל עכשיו???** כשדוד הגיע לשיא שיעור קומתו!!! עד כדי שדוד המלך מעיד על עצמו: ולבי חלל בקרבי!!! ואומרים חז"ל שהוא הרג את היצר הרע... וממילא עכשיו כששום שום דבר אין לי בעולם רק!!! **רק אותה שאלתי מואת ה' אותה אבקשי שבתני בבית ה' כל ימי זיויי**... אז אני נמצא כבר לגמרי בנקודת האל חזור!!! אם אין לי שום מלחמה... שום מאבק... שום יצרים... פה אני מתחיל לחשוש: לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ זיויי...

להתקדם... מאוד הגיוני שהוא זז קצת... ונקודת ההתמודדות שלו יתכן שהוא באמת עשה כברת דרך יפה בשנה האחרונה... ואילו דווקא אני... שכבר ממצמן נמצא במדרגה הרבה יותר גבוהה ממנו... דווקא אני נרדמתי ואני די דורך על אותה משבצת... ואין לי כ"כ מה להציע ביום הדין... ועל זה ידוו כל הדווים!!

בשביל זה מידי יום בחודש אלול אנחנו נפגשים עם הפחד של העובד ה' הגדול ביותר: **לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ הזוהי**!! בחור משיעור א' יקר... תנוח דעתך... אתה?? ככל הנראה במצב טוב... אתה יכול להיות רגוע... סו"ס אתה בחור צעיר... עד לפני לא הרבה זמן בקושי הצלחת לשבת על המקום... היה לך בקושי סבלנות ללמוד דף גמ'... ו... ואתה כעת בעיצומה של המלחמה. אתה כעת בשיא ההתמודדות להתרגל לסדרים הארוכים של הישיבה גדולה... מול קשיי ההתאקלמות... אולי גם קצת געגועים... קצת בדידות... ואתה מתמודד ב"ה יפה ואתה בעזה"ש תצליח ובגדול... לך אין מה לפחד שאין לך חלק בעוה"ב על מה שאתה עושה כעת!! גם בחור משיעור ב' מסתמא לא... (לב יודע מרת נפשו כמובן) אבל עמוק שמה בפנים הישיבה גדולה... ועוד יותר עמוק שם בערבות הכולל... כשכבר התמקמת עמוק עמוק... אתה כבר כמה שנים טובות שתול בבית ה'... ולומד כמו שצריך... כבר עבדת על עצמך להסתפק במועט... להגיע בזמן... להתאמץ לעמול על סוגיה... וככה אתה כבר חי וממשיך במשך כמה וכמה שנים... אז הנה... האברך המתמיד ביותר... דוד המלך שישב בבית ה' כל ימי חייו... חי בפחד מתמיד ואומר: לולא האמנתי!! דווקא בגלל שאחת שאלתי... דווקא בגלל ששבתי בבית ה' כככל ימי חייו... דווקא לכן אני מנסה באלול הזה להסתכל במה התקדמתי... מה כבר זזתי השנה... איזה התקדמות נקודתית אני יכול להצביע ולומר שהיא נזקפת לשנה הזו... ולא עוד עבודה ישנה שאני כבר נמצא בנקודת האל חזור שלה בעשר... עשרים שנה האחרונות... עם הפחד הזה אנחנו נפגשים פעמים ביום באלול... עם הפחד של האברך הכי ותיק דוד המלך... גם אותו "לבי חלל בקרבי... עמד ושאל את עצמו: במה התקדמתי... זה אימת הדין נוסח בן עליה!! כן... יש פחד מסוג של יהודי פשוט... פחד של נו נו נו... אוי ואבוי... יש דין ויש דיין... אבל פחד של עובד ה' זה משהו אחר!! אני לא נמצא פה לחינם!! אני פה בשביל לעשות משהו!! אז מה התקדמתי השנה... מה זזתי השנה...

עובדי ה' מופלגים וכל היום שלנו מלא וגדוש בעבודת ה'... נכון!!! אבל מה שייך לשנה הזו!!! איזה נקודת חיזוק אנחנו יכולים להצביע ולומר שזה זזתי השנה הזו?? אני כבר שנים יושב ולומד... שנים מקפיד קלה כבחמורה... שנים מתפלל בכוונה... אבל השנה!!! מה זזתי?? מה התקדמתי???

זו השאלה התובענית שהולך לעמוד מולה גם עובד ה' הגדול ביותר... זה אימת הדין שאף אחד לא יכול

להימלט ממנה!!! ולו הצדיק הגדול ביותר!!! כשהייתי בחור תמיד חשבתי לעצמי... בינינו... אני... כל כולי מלא בחטאים עוונות ופשעים... בשנה האחרונה הספקתי לעשות הרבה הרבה שטויות... אז יש לי בהחלט מה לפחד מיום הדין... אבל הרב אלישיב זיע"א?? ממה יש לו לפחד?? מה...?? מה כבר יכול להיות?? בינינו... הרי מה הוא עשה בשנה האחרונה חוץ מלקום בשתים בלילה וללמוד וללמוד ושוב פעם ללמוד... אז בינינו... באמת ממה היה לו לפחד?? **אבל זו הסתכלות ממש לא נכונה!! כי היא גופא!!!** דווקא בגלל זה הפחד של הרב אלישיב היה הרבה יותר גדול!!!! ולמה?? כי אני הצעיר... דווקא בגלל שיש לי כ"כ הרבה מה להתקדם... אז מסתמא זזתי משהו... אחרי הכל אכלתי קש על רשימה ארוכה של טעויות... למדתי לקח מכמה נפילות... בטח זזתי משהו... אין בחור שלא זז... (השאלה לאיזה כיוון) אבל הרב אלישיב?? דווקא בגלל שהוא כ"כ מתמיד!! דווקא בגלל שכל היום שלו מלא עד אפס מקום בעסק התורה!! דווקא בגלל זה הוא הרבה יותר מוטרד בערב יום הדין... מה עשיתי השנה?? במה התקדמתי?? הרי להוסיף עוד קצת בלימוד... אין!! אין לי אפשרות!! אין איפה!! כבר כל השעות תפוסות... אבל אם זכיתי לחיות עוד שנה!! כנראה שיש לי עדיין מה להוסיף פה בחיים!! נו... אז מה? אז כנראה שנדרש ממני משהו יותר בדקות... יותר בעמל... יותר בטרה... יותר בדבקות... והשאלה היא: האם עשיתי את זה... או הסתפקתי בקיים... **זה פחד נוסח הרב אלישיב!!!** וזה פחד!! פחד אמיתי!! זה פחד שאמור לתקוף כל בן עליה אמיתי שכבר שתול עמוק עמוק בבית ה'!!! אדרבה... יום הדין זה היום האחרון שאתה יכול להסתכל ימינה ושמאלה ולעשות השוואות... הנה... **ל** יש אייפון... **ו** יש מכשיר כשר... אז אני מסודר... הנה... **הוא** כל היום מתבטל... **ואני** מגיע לסדר א' בזמן... את כל ההשוואות מהסוג הזה... אתה יכול לעשות מקסימום בשוק חברות... אבל כשעומדים מול היוצר יחד לבס המבין אל כל מעשיהם... שהוא רוצה לראות את מה שאף אחד לא רואה!! הוא רוצה **מה את ה'!!!** מה אתה עשית שנה... ואיפה **אתה!!!** ומה **אתה** זזת השנה!!!! כאן זה לא פשוט בכלל... כי כאן דווקא הבטלן הזה... דווקא בגלל שהוא כזה בטלן... מרוב שיש לו דרך ארוכה

מי אמר שיש לי עולם הבא על המעשים שאני עושה כעת!! במצב הזה כשאני משולל כל בחירה!! כשהיצר הרע שלי כבר מת לגמרי...

עד כאן דברנו על גדולי עולם... אי שם בשמי שמים... כעת נחזור הבייתה... אלינו: איפה זה פוגש אותנו... אנחנו הקטנים???

אז כן... לא צריך להגיע רחוק... לא צריך להגיע לתיאורים המרוממים... גם אנחנו... כל אחד מאיתנו במקום שלו... אין אחד שאין לו נקודות אל חזור!! שעל זה הוא לא מקבל עוה"ב... (שוב: הוא מקבל עוה"ב... אבל לא בייחס למה שקורה עכשיו... אלא בייחס להתגברות של אז) אז אצל אחד נקודת האל חזור שלו שהוא הפנים שאסור לדבר בחזרת הש"ץ... ואצל אחר נקודת האל חזור היא זה להישאר בכלל כל החיים... זה מה שהוא!! הוא כבר חי ככה שנים!! הוא אברך בכל נשמתו... הוא לרגע לא חושב על אופציה אחרת... ויש אחד שנקודת האל חזור שלו זה תפילת שחרית במתינות ובריכוז במנין מסודר וקבוע לא פחות משעה כל יום... כל אחד והרמה שלו... כל אחד והקנין שהוא הספיק לקנות בעבודת ה' הפרטית שלו... **והנה!! מגיע ראש השנה**... ובראש השנה דנים אותנו על **עולם הבא!!!** מה זה עולם הבא??

עולם הבא זה עין לא ראתה אלוקים זולתך!!! מה פירוש עין לא ראתה?? אתה יודע מה הפשט בזה?? תקשיב טוב טוב: עולם הבא נמדד **לא לפי** מה שאנחנו רואים חיצונית... עולם הבא נמדד לפי קריטריונים מאוד פנימיים... עין לא ראתה... זה לא משהו גלוי!! זה משהו שאף אחד בעולם לא יכול לראות אותם רק הרבש"ע... ו... ועוד מישהו אחד?? אתה בעצמך!! בהסתכלות של עולם הבא לא מסתכלים כמה שעות למדת... וכמה קילו של צדיק היית... כי בקריטריונים של עוה"ב מסתכלים על דבר אחד ויחיד: **מה אתה!!!!!!** מה אתה עשית פה!!! **איפה אתה** בכל הסיפור הזה... מה החלק שאתה עשית לבד בכל הסיפור הזה!!! כן... היית צדיק... למדת הרבה... השאלה היא: מה מכל הצדקות **שייך לך!!! הגיע מתוךך!!!**

וכל שנה מחדש יש ראש השנה!! כל שנה מחדש יש דין על עולם הבא...

כלומר: כל שנה מחדש הקב"ה רוצה לראות א. מה **את ה** עשית!!!! ב. ולא סתם מה אתה עשית... אלא **השנה** מה עשית!! מה התקדמת השנה... מה התקדמת לפני עשרים שנה זה לא מעניין אותנו עכשיו... בשביל זה גם לפני עשרים שנה היה ראש השנה... ואז דברנו על מה שעשית אז... אבל עכשיו אנחנו נמצאים בראש השנה הזה!!! אז מה עשית בשנה הזו?? היית אברך?? זה כבר שייך ללפני עשר שנים!! אז התחזקת ומאז חיי האברכות נכנסו אצלך לפי די אף!!! התפללת שחרית בכוונה?? זה גם שייך ללפני שלוש שנים... אז תפסת חיזוק ומאז תפילת שחרית אצלך זה נכסי צאן ברזל... הכנסת את זה לנקודת האל חזור... ובאמת בר"ה שלפני שלוש שנים זה מה שזיכה אותך ביום הדין... אבל אנחנו כעת בראש השנה הזה!! מה השנה עשית?? מה השנה התקדמת??

ואכן אנחנו מגיעים ליום הדין... ויתכן שאנחנו

להידודי:

ההדלקה המרכזית "לכבוד" הכהן גדול...

תכונה בירושלים... מחסומי משטרה ניצבים לאורך כל הכביש... זה נראה שהולך להיות פה היום מאורע... שמישהו חשוב הולך לעבור כאן... זה נראה כאילו הולכים לפרוש פה שטיח אדום... מה? מה קרה? לא... עזוב... אל תשאל... לא נעים... מה... מה בכל זאת??? פשוט הכהן גדול... הצדיק... הקדוש... טהור הלב... לפני כמה שבועות הייתה לו טעות בהבנת הסוגיה של מלאכת מחשבת בשבת... והוא הורה לעצמו היתר ב"נתכוין לזרוק שמונה זרק ארבע"... וקעת נודע לו שהוא טעה... והוא הודה בטעותו... וכיון שכך הוא צריך קעת להקריב את הקרבן חטאת המיוחד לכה"ג... מה שנקרא: פר כהן משיח!!! עכשיו ככה... פר כהן משיח זה קרבן נדיר ומיוחד... הוא די מזכיר את עבודת כה"ג ביום הכיפורים... כי הכהן גדול נכנס עם הדם לתוך ההיכל!!! והוא מזה שם... תבין: במשך השנה אף פעם לא נכנסים עם דם להיכל... זה לא קשור... דם מזים רק על מזבח החיצון... כאן בעזרה... (ובפרט חטאת!!!) בחטאת יש דין מיוחד שאם כהן נכנס בטעות עם דם חטאת לתוך ההיכל... כל הקרבן חטאת נפסל... אפילו מה שנשאר בחוץ) ואילו בפר כהן משיח??? הכהן גדול צריך להיכנס עם הדם חטאת לתוך ההיכל ולהזות על הפרוכת שבועה הזאת... ואח"כ על מזבח הזהב... ממש כמו בעבודת יהוה... כל ההבדל שבין"כ הוא נכנס גם לקודש הקדשים... אבל הפעם זה מסתכם רק בפרוכת ומזבח הזהב... אז זה בדיק פה החוסר נעיסות הגדול!!! שכככולם יודעים שהכהן גדול חטאת!!! כי אי אפשר להסתיר את זה... תבין: כשפעם קרה לי ואני נכשלתי בשגגה בחילול שבת... אז חייתי ליום הכי שקט בבית המקדש... חייתי למשמרה הכי אנונימית שברתי שהם לא מחותנים עם אף אחד מהמשפחה שלי... הגעתי עם כובע רחב שוליים שהצליח להסתיר חצי מהפנים שלי... סמכתי על הכבשת חטאת שלי!!! ואז הגשתי אותה לאיזה כהן זקן שבקושי הסתכל לכיוון שלי... ולחשתי לו בשקט... תקשיב... יש לי פה חטאת... תעשה טובה... תטפל בה כמו שצריך... בסיידר??? ו... וברחתי כל עוד נשמתי ב... שלא יראו אותי... ואילו כאן מדובר בכהן גדול!!! אתה מבין לבד ש"הכל לפי המבייש והמתבייש" ומיילא הבושה שלו הרבה יותר גדולה... אבל דא עקא!!! שדווקא הכהן גדול כשהוא צריך להקריב את החטאת שלו... הוא לא יכול להסתיר אותה כמו שאני הצלחתי להסתיר... אתה יודע למה?? כי... כי הוא צריך להיכנס עם הדם לתוך ההיכל!!! לעיני כולם!!! ובא נגיד שהוא איכשהו היה מצליח לעשות איזה פעולת הסחה... שאף אחד לא ישים לב שהוא נכנס שם עם דם הפר שלו... אבל לא!!! שיש לא תעשה מיוחד בתורה שכמו שבשעת הקטרת הקטורת "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד לבואו לכפר בקודש עד צאתו" אז גם כאן... ברגע שה"ג נכנס להיכל עם הדם חטאת שלו... כולם צריכים לפרוש מבין האולם ולמזבח... אין מנוס!!! הכתובת רשומה על הקיר!!! הכרוז עובר ומכריז: כולם לפרוש מבין האולם ולמזבח... למה?? הכהן גדול נכנס לבקש סליחה מאביו שבשמים... אבל חכה... זה רק ההתחלה... כמו שביום כיפור יש דין שצריך להוציא את הבשר של הפר והשעיר לחוץ לירושלים ושם שורפים אותם... ו... וזה נעשה בעסק גדול... עוילים גדול מגיע להשתתף במצות השריפה "ברוב עם הדרת מלך" עד כדי כך!!!! ש"הכוהן כהן גדול כשהוא קורא אינו קורא פר ושעיר נשפיץ" ... זאת אומרת: בבחינה מסוימת היה יותר מצוה בלהשתתף במעמד השריפה שהוא ממש חלק מעבודת היום, מאשר במעמד קריאת התורה שהוא לא לגמרי חלק מעבודת היום... (עכ"פ לא לגמרי מדאורייתא)... אז גם היום!!! אחרי שהכהן גדול יכנס עם הדם להיכל ויזה"א אח"כ יקטירו את האיסורין של הפר... ו... ואז!!!! תצא משלחת מיוחדת מהמקדש... והם ישאו באלונקה מיוחדת את בשר הפר לכיוון היציאה מירושלים... ו... וכל כלל ישראל יעמדו ויראו את המחזה... ולא סתם רואים... אלא יתכן שיש גם כאן מצווה של ברוב עם להשתתף במעמד השריפה... אתה קולט???

א. "וקמת ועלית" מלמד שבת המקדש גבוה מכל המקומות, וקשה דהא בשבת (קידה): "ואמר רבי יוסי: יהא חלקי ממכניסי שבת בטבריא וממוציאי שבת בצפורי" ומפרש רש"י שם: "וממכניסי שבת בטבריא מפני שהיא עמוקה, ומחשכת מבעוד יום, וסבורין שהשכה, וממוציאי שבת בצפורי שיושבת בראש החר, ובעוד כשהחמה שוקעת נראית שם אור גדול, ומאחרין לצאת" ומתענה: אם בית המקדש הוא החר הגבוה ביותר בארץ ישראל א"כ ה"ל למימר: יהא חלקי ממכניסי שבת בטבריא וממוציאי שבת בירושלים??

ב. "איש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו" וקשה טובא דהא בשבת (נו) "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי ינתן כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו", משמע שכל אחד מהם לא היה בטוח לגמרי שיהיו חי מהמלחמה, אלא היה נותן גט לאשתו מחשש שמא ימות ולא ישיאנה עוגנה, נמצא דהוא בגדר "ירא ורך הלבב" א"כ מדוע יצא למלחמה והלא איש הירא ורך הלבב נדחה ע"י כהן משהו מלחמה?

ג. כי ה' אלוקים ההולך עמכם, וברשי: "פלשתים באו בנצחוננו של גלית ומה היה סופו נפל ונפלו איתו", משמע שגלית היה הגיבור הגדול של הפלישתים שהוא ה"יוצא" והמביא לפניהם, וצ"ע: דהא בחרגום ונתן שם בההוא מעשה שגלית הירף מערכת אלוקים כך אמר: "וקם ואכריז על סדרי ישראל ואמר להון למה תפקון לסדרא קרבא הלא אגא פלשתא... כל קרב וקרב דהון להון לפלשתאי אגא נפיק בריש היולא ונצחא בקרבא ארמינא קטילין כעפרא דארעא ועד כעו לא אכשרו יתי פלשתאי למהו רב אלפא עלוהון ואתון בני ישראל מה גבורה עבד לכון שאול בר קיש" משמע שגלית לא היה חשוב כ"כ, ולא היה שר שמוציא ומביא אצלם, כפי שמשמע מדברי רש"י

המשוח מלחמה עומד ומזהיר: אל ירך ללבכם: אל תיראו: אל תחזקו: אל תעצבו: אני שומע כל מילה שיוצאת מהמשוח מלחמה... ומסכים... כן... לא מפחד... לא ירא... אני בטוח בה'...

אל ירך ללבכם מפני צהלת סוסים וצחצו חרבות... לא

אל תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת קלגסים... גם לא

אל תחזקו מקול הקרנות... זה בסדר... גם זה לא

אל תעצבו אותי... ואל תעצבו מקול הצונח... זה בסדר... יש לי בטחון גמור בה' וכל הרשימה המפחידה הזו לא מרתיעה אותי... לא ממיסה אותי...

טוב!!! אם ככה... כנראה שאני באמת בעל בטחון...

אני ראו לי צאת למלחמה... והנה!!! ממשיך המשוח

מלחמה ומזהיר: מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבו אוזיו כלבבו... מה כתוב כאן?

שפתאום התורה חוששת שהאיש הרכוכי הזה... הירא ורך הלבב הזה... אני על פתאום עמי להמיס את הלב שלי!!! מה??? לני עלבב עד עמי נשמתי!!! שהוא...? שהוא יצליח להמיס את הלב שלי?? הרי את כל הרשימה הארוכה של הדברים המפחידים שהביא המשוח מלחמה כל זה לא המיס את הלב שלי... ו... ובדיק הוא... האיש הנמוך והרזה הזה... שמפחד מעבירות שבידו... בדיק הוא ימיס את הלב שלי???

כתוב כאן יסוד גדול:

זה כח השפעה של חבר!!! לחבר קרוב יש כח עצום להשפיע!!! אתה יכול להיות האדם החזק ביותר... לעמוד בגבורה מול הניסיונות הקשים ביותר ולא להירתע!!! אבל חבר אחד... שידבר איתך ככה כמו חבר... יש לו כח להשפיע עליך ולהדביק אותך ל... לאיזה כיון שזה יהיה... אם במלחמה אז הוא יכול להדביק אותך בפחד שלו... ואם זה בעבודת ה'... הוא יכול להדביק אותך ברדידות שלו... וליצנות אחת שלו יכולה לדחות אלף ואחת תוכחות של אחרים... זה כח של חבר!!!! אז זהו!!! גם אם אתה מרגיש חזק מתמיד!!! ברור מתמיד!!! ואתה יודע בדיק מה שאתה רוצה...

תזהר מחברים לא טובים!!! השפעה של חבר חזקה יותר מכל...

הגדיל אלף הבדלות... כל שנה כלנו מתאספים במעמד ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... כולם מגיעים לראות את ההדלקה... נכון?? אז זהו שזה לכבוד!!! לכבוד התנא האלוקי רשב"י... אבל הפעם לשם שינוי... זה אמנם גם הדלקה... וגם יש עניין שכולם יבואו להשתתף... אבל הפעם זה לא לכבוד!! ממש לא לכבוד!! זה ביזיונות וביזיונות לכהן גדול... שכולם יודעים שהשריפה הזו היא של פר שהכה"ג מביא על חטאו... כככלל ירושלים על הרגלים!! כל ירושלים יודעת שהכה"ג חטא!!!

אבל!!! יש צד שני למטבע: כן!! באותו יום כלל ישראל רואים ספר מוסר ח"י... הוא רואים שגם לכהן גדול יכולים להיות טעויות!!!!!! גם לטהור לב הכי קדוש יכול להיות מעידות!!! ולא קרה כלום... אפשר לתקן... אפשר להקריב קרבן... והקב"ה מכפר... ואם ככה... לא צריך להתבייש... מודה ועוזב ירוחם...

מי יודע... לפעמים הקב"ה שולח טעות לכהן גדול רק בשביל ללמד אותנו שאפשר לתקן!! רק בשביל ללמד אותנו שלא צריך לברוח... גם אם קרתה לך איזה מעידה... גם אם נכשלת בחטא... בסיידר... הנה הכהן גדול... גם הוא נכשל בחטא... והקב"ה מוכן לקבל אותו בחזרה... הנה"ג עמד בגבורה והתוודה על חטאו... בכה והתחרט על עוונתו... והקב"ה כיפר לו... ולא עברו כמה חודשים ואותו כהן גדול!!! כן... אותו כהן גדול... שלפני כמה חודשים חילל שבת בשוגג... הרי עכשיו הוא שוב נכנס לקודש הקדשים... נכנס בשלום ויצא בשלום... ואתה תראה... שאמת מה נהדר היה מראה כהן גדול בצאתו מבית קודש הקדשים בלי פגע...

אבל אני רוצה לספר לך סיפור... הייתה שנה אחת שמינו כהן גדול... שהוא לא היה הצדיק הגדול ביותר... ובמשך השנה קרה והכהן גדול חטא בטעות... ומרוב פחד להודות שהוא רח"ל נכשל בחטא... הוא פשוט נאחז בכל הכח בעמדה שלו ולא הסכים בשום אופן להודות בטעות!!! חכמי ישראל אמרו לו: מה יש?? ממה אתה בורח?? מה אתה כ"כ מפחד להודות בחטא? מה הבעיה?? תבקש סליחה... תקריב קרבן... והקב"ה יכפר לך והכל בסיידר... תבין: במדינה... כשהפרקליטות תובעת את ראש הממשלה... הוא צריך להפעיל את כל כובד המשקל כדי להוכיח את חפותו!!! כי ברגע שירשיעו אותו... הוא יקבל נצטרות... ו... ועוד בסופו של דבר הוא עוד יישב בכלא יחד עם כל החברים שלו שם... ככה זה בבשר ודם!!! אבל לנו יש עסק עם איבנו שבשמים... שאם נכשלת בחטא... אין צורך לברוח!!! אין צורך להוכיח שאתה חף מפשע!!! אדרבה... "כי אין אנו עזי פנים לומר לפניך צדיקים אנחנו... אבל אנחנו חטאנו" אתה פשוט מגיע... מתוודה... מקריב קרבן... ומבקש סליחה מה'... ואתה נהיה נקי כמו תינוק בן יומיו??? אבל אותו כהן גדול לא יכל להשלים עם זה שהוא טועה!!! לא! אני לא טעיתי... אני בסדר גמור... אני אף פעם לא חטא... אותו כהן גדול לא היה מסוגל לסבול את הביזיון הגדול... שתתהלך לה תהלוכה בירושלים עם פר החטאת שלו... וכל הילדים יצביעו ויאמרו... הנה... הנה החטאת של הכהן גדול... הנה... הנה"ג ביקש סליחה מה'... לא... לא מסוגל...

סוף הסיפור היה עצוב... לא עברו כמה חודשים... ו... ויצאה תהלוכה... והיא יצאה בקולי קולות... וכל הילדים וכל המבוגרים הצביעו באלם קול... הנה לויתו של אותו כהן גדול שחשב שהוא לא טועה... הנה סופו של מי שלא מסוגל להודות בחטא... כי לא אפסוף במות המת כי אם בשבוב מרשעו... והשיבו וחיו...

אבא שבשמים מתגעגע אלי... כן... אלי...

נכנסנו כעת לחודש הרחמים!!!! חודש שבו התפילה רצויה ומתקבלת... אז ככה: תפילה זה נושא מאוד רחב!!! יש לו הרבה חלקים וענפים... יש את החלק של העבודה שבתפילה שזה עבודה צורך גבוה והוא כנגד הקרבתו... ויש את החלק של השבח וההודאה... ויש את החלק של הבקשה... התפילה... לבקש את הצרכים שלנו... וגם בזה יש 13 לשונות של תפילה... יש עזקה, רינה, נאקה, עיתור וכי וכו'... אבל תכלס... מה זה התפילה בעצמה??? מה ההנקודה?? מהי ההגדרה של תפילה? מה המכנה המשותף בין כל סוגי העבודות שתחת הכותרת ששמה תפילה?

ההגדרה היא מאוד מאוד פשוטה: התפילה היא עבודה ש ב ל ב ל ב ל !!!

תפילה היא מחלקת לבו!!! מרפאה רב תחומית בכל מה ששייך ללב!!! כמו שיש פסיכולוג שהוא מטפל בנפש... במה בדיוק הוא מטפל?? באיזה נקודה בנפש הוא מטפל?? מה התשובה?? תלוי... יש המון בעיות בנפש... כל אחד שמגיע... פותח את הנקודה הספציפית שיש לו בנפש... והפסיכולוג מטפל בבעיה הנקודתית שיש לקליינט בנפש... **אותו דבר בתפילה:** תפילה זו עבודה ששייכת ללב!!! איזה נקודה בלב?? התשובה היא: כל מקרה לגופו... כל בן אדם לגופו... וכל זמן לגופו... זה יכול להשתנות מיום ליום... ואולי גם משעה לשעה... והכי הכי זה גם משתנה מדור לדור!!!!!! כל דור יש לו את רוחב הלב שלו... ויש לו את המחלות לב שלו... ולפי זה יש לו את העבודה שבלב העיקרית שלו...

---אז זהו!!! שלדור שלנו יש מחלת לב מיוחדת משלו... משהו שייך דווקא לדור שלנו...

קוראים לזה: חסימה רגשית!!!!!!

משהו שבדורות הקודמים לא היה... **קוראים לזה: חסימה רגשית!!!!!!** בדורות הקודמים לא ידעו מה זה "חסימה רגשית" הלב היה פתוח... משוחרר... כשהיית מדבר עם בן אדם היית נכנס לדלת פתוחה... אבל בדור האחרון... בפרט בשנים האחרונות ממש... נהייתה תופעה חדשה שקוראים לה חסימה רגשית!!! לא נכנסו כעת לפרטים... ממה זה נובע... ולמה זה ככה... זה קשור איכשהו לטכנולוגיה המתקדמת שהפכה אותנו לרובוטים מהלכים וגרמה כתוצאה מזה לליקוי תקשורתי בין אישי נוראי... אבל עזוב... בא לא נכנס לפרטים... מה שברור: אנחנו נמצאים כעת בדור שהתסבוכת הנפשית הכי מצויה בו זו **חסימה רגשית!!!!!!** החסימה הרגשית הזו... תוקעת לנו את החיים... ו... והורסת את הבריאות... ו... ויכולה לתקוע כל חלקה טובה באיכות החיים שלנו. **טוב!!! את זה כבר כולם יודעים!!!** היום יש כבר מודעות לבעיה הזו... ואנשים פשוט הולכים מטפל בעצמם ומשלמים ממיטב כספם... ויש בלע"ר ענף שלם של התסקוה בנושא הזה... יש הרבה בעלי מקצוע שמטפנסים מזה בכבוד... הכל טוב ויפה... כל בחיי החולין שלנו. **בזה יש כבר מודעות גדולה.** ו... והעסק חי ופעיל... ומטופל.

אבל!!! משום מה!!!!!! כמעט אף אחד לא שם לב. שהנפגע הראשון מהחסימה הרגשית

שיש בדורנו... **הלא היא: עבודת ה' בכבודה ובעצמה!!!!!!**

זה שחסימה רגשית יכולה לגרום בעיות רפואיות בעיכול ובלחץ דם ובשבץ מוחי וכי... **את זה כולם מכינים!!!** זה שחסימה רגשית יכולה להרוס הצלחה של תלמיד שלא יהיה לו בטחון עצמי ולא יתקדם בלימודים ולא ישתלב במסגרת רגילה... **לזה כבר כולם מודעים!!!!** אבל לחשוב **שהנפגע הגדול והראשי מהחסימה הרגשית שבדורנו זה עבודת ה' בכבודה ובעצמה!!!!!!** על זה... משום מה... אף אחד כמעט לא מעלה על דעתו...

הרי **אין לך דבר שצריך פתיחות רגשית כמו עבודת ה'** רחמנא **ליבא** בעיני!!! אין מקום שהלב הוא כ"כ דומיננטי וכ"כ מכריע כמו בעבודת ה'... וממילא כשיש חסימה רגשית... התחום הראשון שמשדר אותות מצוקה זה עבודת ה'!!! כשהרגש נחסם... אוטומטית יש לזה השלכה מאוד מאוד משמעותית והרת גורל בעבודת ה'!!! (ובא נעזוב כעת את עבודת ה' שבין אדם לחבירו... שזה כבר נושא בפ"ע... ברור שחלק גדול מאוד מה"אונגות דברים" שאנחנו נכשלים בה היום בלי משיב... נובעת פשוט מחוסר תקשורת בין אישית נורמלית... מקושי לבטא רגשות בצורה טבעית וישירה ואכמ"ל... אבל עזוב... בא נתמקד כעת דווקא בעבודת ה' שבין אדם למקום...) יש רשימה ארוכה של מחסומים (שמאוד מוכרים לנו בעבודת ה'... שהם כל הזמן הולכים ומתחמרים) (בהמשך אני קצת אפרט) והכל מגיע במקביל וכתוצאה היירה לחמירה של החסימה הרגשית שהולכת גם היא ומחמירה בעולם...

נני אז מה אתה בטוח שאני כעת בא לומר?

שכנראה מצוה וחובה קדושה ללכת לטיפול רגשי... 8 מפגשים... 200 שקל למפגש... 36 תשלומים... **אז זהו שלא!!! תרגע... ממש לא!!! אני רוצה להגיד משהו הרבה יותר עמוק וחריף מזה:** אתה רוצה טיפול רגשי?? הטיפול רגשי הכי טוב!! והכי ישיר!! והכי הכי יעיל... זה לעבוד על פתיחות רגשית מול אבא שבשמים... אין מטפל רגשי יותר מקצועי מאבא שבשמים... אין טיפול רגשי יותר נקי... חודר... נוגע ישר עד שורש הבעיה... כמו טיפול רגשי מול אבא שבשמים בכבודו ובעצמו...

בשביל זה!!! יש סוג מסוים של תפילה שאנחנו צריכים להשקיע בה:

קוראים לזה: **פתיחות!!!!!! פתיחות עם אבא שבשמים!!!!!! להיות פתוח עם ה'!!! לחוות עם ה' את החוויות!!!!** לחלוק איתו יתרך את כל ההתמודדויות... בברסלב יש לזה כבר הגדרה... קוראים לזה: **לפרש שיחתו!!!!** זאת אומרת: זה לא בדיוק להתפלל... זה לא כ"כ לבקש... אלא פשוט להתיישב **ולפתוח** נושאים עם אבא שבשמים... לדבר איתו על זה... לשוחח איתו ברוגע... לנתח איתו... בקיצור: **ל ש ת פ י י ל ! ! ! !** לשתף את הקב"ה בכל התחושות... ובכל המחשבות... ובכל ההתפתחויות... **זהו זה משהו אחר לגמרי!!!** זה לא התפילה הרגילה שמוכרת לנו מהיום יום... ו... וזה לא סוג התפילה שכתבנו מגיע למישהו ואני אומר לו... נני... נתפלל על זה... הוא מושך בכתפיו ואומר לי: בטח... אני מתפלל כל הזמן... **לא זה משהו אחר!!! זה משהו די מסוים!!!** אבל משהו מסוים הזה היום הוא קריטי!!!! קריטי בשביל העבודה שבלב שלנו... ולמה??? כי שוב... כפי שהזכרתי מקודם... בסופו של דבר תפילה זה "עבודה שבלב"!!!! איזה נקודה בלב?? התשובה היא: כל מקרה לגופו... כל דור לגופו... וכל מצב והמיית הלב המתאימה לו... אז בדורות הקודמים פתיחות רגשית זה היה הבעיה האחרונה... הלב היה פתוח...

משוחרר... ממילא כשניגשו לעבויידה שבלב... עסקו בנקודות אחרות בלב... התעסקו כבר עשר צעדים קדימה... (הבעיות שלהם בלב היה כפירה... ספרים חיצוניים... השקפות זרות)... אבל בדור שלנו אנחנו נמצאים הרבה לפני כן... אנחנו חסומים!!! קשה לנו להיפתח לפני הקב"ה!!! זה... זה לא מתחיל... פה לפני הכל... צריך קודם כל להיפתח... קודם תתקשר... תדבר... תספר... תתקשר!!! ואבא שבשמים מחכה לזה...

אני רוצה לתת לך כמה דוגמאות מצויות מהדור שלנו:

יש בדור שלנו בולמוס של סגולות... בולמוס של ישועות... והבטחות... וניסים... וישועות... ומקומות קדושים... **זה בולמוס!!! בולמוס כפשוטו!!!!** אנחנו כ"כ עמוק בתוך זה שאנחנו כבר לא קולטים שאנחנו בסהרוריות... מה קרה?? מה יש?? איפה זה היה לפני עשרים שלושים שנה??? איפה כל התפילות והישועות וההבטחות והקברים והנסיעות??? אז כולם אומרים שהיום יש צרות שלא היו פעם!!!! אז דבר ראשון: זה פשוט לא נכון... אנשים פעם היו צריכים ישועה לא פחות מאשר היום... (אם כבר... מה שכן אפשר לומר... שאנשים היום הרבה יותר שברייים מפעם... זה כבר כן נכון... אבל זה עדיין לא מסביר את הסחרחורת של ההבטחות והישועות)

ההסבר היחיד לתופעה הזו: אנחנו קוברים בתוך הלב שלנו המון מועקות! אנחנו סוחבים איתנו המון צרות בתוך הלב... ויש לנו צורך נואש לפרוק! לדבר... לשחרר קיטור... לראות איזושהי תקווה... איזה אור בקצה המנהרה... להתפרק על איזה משהו ש... שהנה... מכאן תצא הישועה... ומעתה: יהודי לפני חמישים שנה... כש-לו היה מה שיש לנו בתוך הלב... הוא ידע בדיוק איפה פורקים את זה... הוא היה משוחרר... הוא היה מדבר על זה עם ה'... פותח את ארון הקודש ופשוט בוכה... פורק אצל את כל הבעיות... ויוצא ממש קל... משוחרר... זהו... פרוקתי את אשר על ליבי... **אבל היום!!! יש לנו חסימה!!!!** יש לנו כל מיני בעיות... אבל אנחנו לא מספיק פתוחים רגשית... וממילא אנחנו לא מסוגלים לפרוק את המועקות שלנו בתפילה... אנחנו מוכנים להגיד המון המון פסוקים... לקרא הרבה טקסט... לעשות רשימה ארוכה של סגולות... אני מוכן ללכת לאיזה קבר של צדיק שתשלח אותי... ההכל...

רק דבר אחד אל תבקש ממני! אל תבקש ממני להיפתח!!!!!! אל תעמיד אותי מול המצב המביך הזה כי... כי אני לא מסוגל לעשות את זה!!! אני **לא יו דע** איך עושים את זה!!! **תבין:** לתת סכומי כסף לקרנות הצדקה זה אולי קשה... כי... כי באופן טבעי קשה לכל אחד מאיתנו להיפרד מכסף... אבל זה עדיין אפשרי... סוף סוף אני יודע איך עושים את זה... כל אחד מאיתנו... יוצא לי מידי פעם להיפרד מכסף... נו... אז קח... קח עוד 200 שקל ועוד 200 שקל... אני מעדיף לשלם עוד תרומה ועוד תרומה מאשר להיכנס לחדר שלי בבית ופשוט להיפתח!!! **כי את זה אני לא יודע איך עושים!!! לא יודע!!! לא יודע!!!** לנסוע עד אירופה הרחוקה זה אולי בירוקרטיה... ויקר... ומסוכן... אבל אני מסוגל... סוף סוף השמים פתוחים... יש לי דרכון... אני יודע איך עושים את זה... אז קדימה... נוסעים... אבל להיכנס לחדר הקרוב פה... בתוך הבית שלי... **ופשוט לפתוח את הפה!!!!** להיפתח מול אבא שבשמים?? **זה לא!!!** אני לא יודע איך עושים את הדבר הזה: כי את זה אני יודע לעשות וזה לא!!! אם רק היינו פתוחים את המסוסם הטבעי הזה היינו חוסכים המון המון הסתובבויות סחור סחור...

עכשיו חשוב להבהיר: שלא תבין לא נכון: ללכת לקברי צדיקים זה דבר הכי חיובי והכי פועל ישועות בעולם!!!! אדרבה... תסע... כמה שיותר... אבל כשיש לך רבש"ע שעומד נכון ומזומן בכל קראיך אליו... ו... ואתה מעדיף לנסוע אי שם **רק בשביל ל ב ר ו ח!!!!** כשה מגיע ממקום של בריחה... כאן... כאן צריך לדפוק על השולחן ולהגיד: הההלו... אני בבעיה!!!! אני צריך דחוף טיפול רגשי!! אני חייב דחוף להיפתח לפני אבא שלי שבשמים... אבל דחוף!!!! פשוט וברור: שצדקה מצילה מכל היסורים ומביאה את כל הישועות... אבל למה זה צריך להגיע על חשבון התפילה?? למה זה צריך לשמש כמפלט מתקשורת מינימלית בין ילד לאבא שלו שבשמים... מה ביקשנו... בקשה סוציאלית הכי מינימלית שיש... מפגש נורמלי של בן עם אבא שלו... לקראת תחילת השנה... זהו...

תבין את האבסורד: בן אדם מעדיף שכל גדולי ישראל יתפללו עליו בכל המקומות הקדושים... העיקר שאני לא אישיר מבט אחד ישיר **ונורמלי** מול אבא שבשמים שכ"כ רוצה לשמוע דווקא אותי!!! הוא רוצה דווקא אותי... מתגעגע דווקא אלי! **ותסכל לי על המשפט הקצת חוצפני:** **קעת הקב"ה** רוצה לשמוע דווקא אותי!!! אני!!! והההההההה שהיא רוצה לשמוע דווקא אותי: שאני הוא זה שזכתי צריך ישועה!!!! כנראה... כנראה שהוא רוצה אות... כנראה שיש לו עסקים איתי... הוא רוצה דווקא אותי... הראיני את מראייך השמיעיני את קולך... מה קרה?? בקשה הכי מינימלית של אבא!!! אני רוצה שהבן שלי יתקשר איתי בטלפון... הקב"ה אומר לנו את זה כל הזמן... זו העבודה שלנו בחודש אלול: אני לדודי!!! ודודי לי!!! לי זה אני!!! אני בעצמי!!! הקב"ה רוצה אותי... ואף אחד אחר לא יעשה את זה במקומי אבא שבשמים מתגעגע אלי!!! דווקא אלי!!! והוא רוצה לשמוע דווקא אות... הוא רוצה שאני אפתח אליו... אספר לו... אבכה לו... ואתלונן אצלו... ואפתח תלותיות אליו... וארגיש שצאלו נמצא מפתח הישועות...

העבודה שלנו בחודש אלול היא: לך אמר לבי בקשו פניי!!!! אני רוצה לדבר איתך אבא שבשמים... תפתח לי את הפה... אני לא הולך להגיד לך משהו מיוחד... אני לא הולך לדבר בחרוזים... אני בסה"כ הולך לשתף אותך מה היה לי היום... בדיוק כמו שלימי שחזור מהגן ומספרו... אמא... יענקי הרביץ לי... ושחקנו בחול... ו... וידד לי דם... ו... תאר לעצמך שלימי חוזר מהגן ולא מדבר עם אמא!!! לא מספר כלום!! עולם הדממה!!! מה אמא תעשה?? היא לא תשלח אותו לטיפול רגשי?? אז הנה... הטיפול רגשי שלנו זה חודש אלול... חודש שמסוגל להיפתח לפני אבא שבשמים... לספר לו על הכל... אתה לא צריך להתכונן ולא צריך להכין חרוזים... פשוט לדבר... לשתף... זו העבודה שבלב הבסיסית והקריטית ביותר שעומדת כעת בראש סולם העדיפויות...